

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA OBSZARU REWITALIZACJI GMINY WOJKOWICE

ZAMAWIAJĄCY:

**URZĄD MIASTA WOJKOWICE
UL. JANA III SOBIESKIEGO 290A
42-580 WOJKOWICE**

WYKONAWCA:

**GRUPA BST SP. Z O.O.
UL. MIECZYKÓW 12,
40-748 KATOWICE**

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	5
2. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu	6
3. Ogólna charakterystyka miasta Wojkowice.....	7
4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji.....	15
4.1. Obszar rewitalizacji.....	16
4.2. Podobszar I – Jednostki analityczne: Fabryczna, Morcinka i Sucharskiego	29
4.3. Podobszar II – Jednostki analityczne: Karłowicza i Paderewskiego	34
4.4. Podobszar III – Jednostki analityczne: Głowackiego i Staffa	38
4.5. Potrzeby rewitalizacyjne	42
5. Wizja stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	44
6. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań rewitalizacyjnych	44
7. Opis powiązań oraz sposobu realizacji przez gminny program rewitalizacji dokumentów strategicznych właściwych dla gminy	46
7.1. Strategia Rozwoju Gminy Wojkowice.....	46
7.2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wojkowice.....	47
7.3. Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027	48
7.4. Strategia Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2022-2027 z perspektywą do 2035 r.	50
7.5. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego	53
7.6. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.....	55
8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	57
8.1. Założenia dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	57
8.2. Lista przedsięwzięć podstawowych.....	62
8.3. Zbiorczy opis uzupełniających rodzajów przedsięwzięć.....	72
9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności oraz integrowania działań.....	74
9.1. Zasada kompleksowości	74
9.2. Zasada koncentracji interwencji	74
9.3. Zasada komplementarności.....	75

9.4. Podsumowanie.....	80
10. Szacunkowe ramy finansowe	82
11. Mechanizmy włączenia interesariuszy	84
11.1. Udział interesariuszy w procesie tworzenia GPR	84
11.2. Sposób włączenia interesariuszy w procesie wdrażania GPR	89
11.3. Sposób zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz innych podmiotów w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT (GPR)	90
12. System realizacji gminnego programu rewitalizacji.....	93
12.1. System zarządzania realizacją GPR	93
12.2. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system w reakcji na zmiany w otoczeniu GPR	95
12.3. Niezbędne zmiany w uchwałach.....	98
13. Ocena oddziaływania na środowisko	100
14. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	101
15. Spis rysunków.....	102
16. Spis tabel	102

1. Wprowadzenie

Gminny Program Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego uchwałą nr XV.113.2025 Rady Miasta Wojkowice z dnia 26 maja 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wojkowice (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2025 r., poz. 3516), zwany dalej Gminnym Programem Rewitalizacji lub GPR, został opracowany w celu zaplanowania kompleksowego procesu odnowy obszarów znajdujących się w stanie kryzysowym. Dokument określa najważniejsze problemy i potrzeby rozwojowe obszaru rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej oraz stanowi podstawę do ukierunkowania interwencji publicznej na działania poprawiające jakość życia mieszkańców.

GPR stanowi wieloletni dokument programowy, obejmujący zintegrowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze społecznym, inwestycyjnym, przestrzennym, gospodarczym i środowiskowym. Został przygotowany zgodnie z wymogami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278), która określa zasady prowadzenia rewitalizacji jako procesu wyprowadzania obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego.

Przygotowanie Gminnego Programu Rewitalizacji zostało poprzedzone podjęciem uchwały nr XV.113.2025 Rady Miasta Wojkowice z dnia 26 maja 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wojkowice oraz uchwały nr XVI.120.2025 Rady Miasta Wojkowice z dnia 30 czerwca 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wojkowice na lata 2025-2035. Podjęcie tych uchwał stworzyło formalne podstawy do rozpoczęcia prac nad dokumentem oraz do zaplanowania działań ukierunkowanych na obszar wymagający szczególnej interwencji.

Proces opracowania Programu obejmował trzy etapy: analizę sytuacji miasta, diagnozę zjawisk kryzysowych oraz projektowanie celów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W diagnozie wykorzystano dostępne dane statystyczne, informacje lokalne oraz wyniki analiz przestrzennych i społeczno-gospodarczych, co pozwoliło określić skalę i charakter problemów występujących w Wojkowicach. Wyniki diagnozy stanowiły podstawę do sformułowania kierunków działań, celów rewitalizacji oraz katalogu przedsięwzięć.

Ważnym założeniem prac nad dokumentem było zachowanie zgodności Gminnego Programu Rewitalizacji z obowiązującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy oraz dokumentami wyższego rzędu. Istotną rolę odegrał również udział interesariuszy procesu rewitalizacji. W przygotowanie Programu włączono mieszkańców, w tym osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji, przedstawicieli Urzędu Miasta Wojkowice, lokalne instytucje, organizacje oraz inne podmioty zainteresowane rozwojem miasta. Partycypacyjny charakter prac pozwolił na uwzględnienie lokalnej perspektywy, rzeczywistych potrzeb społeczności oraz oczekiwań wobec przyszłych działań rewitalizacyjnych.

2. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przyjęto definicję rewitalizacji określoną w *ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*, zgodnie z którą **rewitalizacja oznacza kompleksowy proces wyprowadzania obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego** poprzez wzajemnie powiązane działania obejmujące aspekty społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne lub środowiskowe. Działania te mają na celu integrację interwencji na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i gospodarki, są prowadzone w sposób zaplanowany i skoncentrowany terytorialnie w ramach programów rewitalizacji. Kluczowym założeniem rewitalizacji jest optymalne wykorzystanie specyficznych cech danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów, w tym także walorów kulturowych. Jest to proces długofalowy, angażujący różne grupy interesariuszy – m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości i organy administracji publicznej – przy aktywnym udziale społeczności lokalnej.

Stan kryzysowy charakteryzuje obszary, na których występują negatywne zjawiska społeczne – w szczególności bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, wysoka liczba mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, a także ograniczone uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym. Za obszary kryzysowe uznaje się te, na których występuje co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:¹

- **Gospodarcze** – w szczególności niski poziom przedsiębiorczości oraz słaba kondycja lokalnych firm;
- **Środowiskowe** – w szczególności przekroczenie norm jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz pogorszenie stanu środowiska;
- **Przestrzenno-funkcjonalne** – w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami), niski poziom obsługi komunikacyjnej oraz niedobór lub niska jakość terenów publicznych;
- **Techniczne** – w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym mieszkaniowych, oraz niesprawność rozwiązań technicznych, które umożliwiają efektywne korzystanie z budynków, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska oraz zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami).

¹ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji

3. Ogólna charakterystyka miasta Wojkowice

Położenie

Miasto Wojkowice utworzone jest z jednostek dawnego podziału administracyjnego w powiecie będzińskim: Wojkowic Komornych, Żychcic i Kamyc. Wojkowice sąsiadują z gminami: Bobrowniki (odpowiednio od północy i zachodu), Psary i Będzin (od wschodu), Siemianowice Śląskie (od południa), Piekary Śląskie (od południa). Od północy i zachodu Wojkowice zamknięte są obszarem terenów otwartych, użytkowanych rolniczo, które stanowią około 52% ogółu terenów. W części zachodniej miasta w rejonie, której plan ogólny przewiduje rezerwę pod układ komunikacyjny (skrzyżowanie autostrady północ-południe 01 A z drogą ekspresową tranzytową Wrocław-Kraków), około 120 ha to uprawy polowe. Drugi większy obszar terenów użytkowanych rolniczo (około 95 ha) położony jest w części południowej miasta.

Rysunek 1. Granice Wojkowic

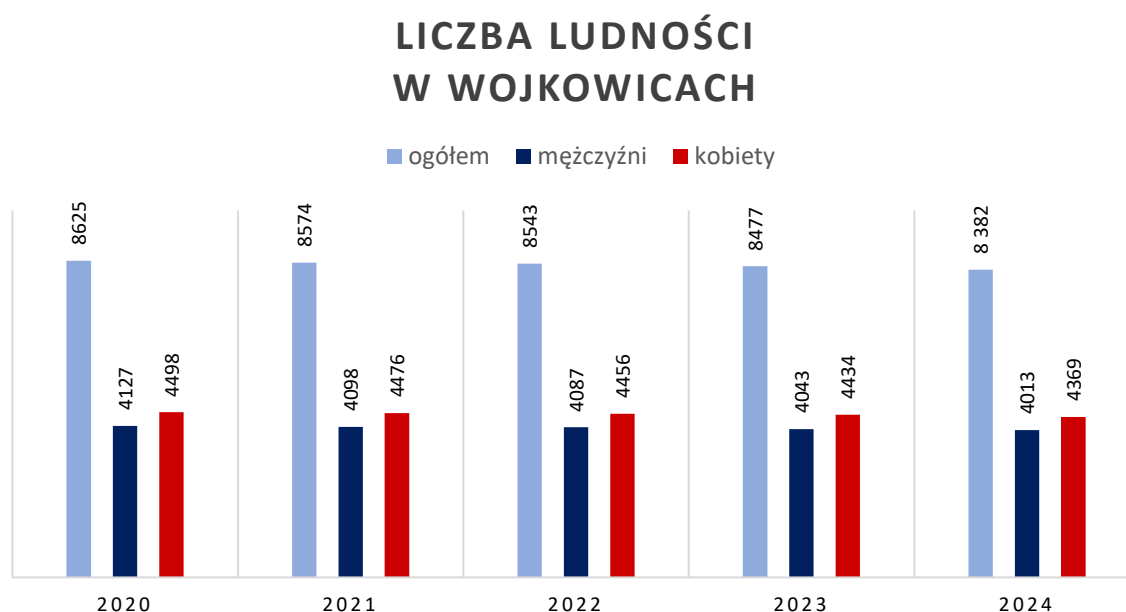

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Uwarunkowania demograficzne

Powołując się na dane z Głównego Urzędu Statystycznego, w 2024 roku Wojkowice liczyły 8 382 mieszkańców. Gęstość zaludnienia w mieście wynosiła wówczas 655,9 osoby na 1 km². Na przestrzeni lat nastąpił spadek liczby ludności w mieście (o 2,9%). W 2024 roku liczba mężczyzn wynosiła 4 013 (47,88% ogółu mieszkańców), a kobiet 4 369 (52,12%). Współczynnik feminizacji wynosił 109, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadało 109 kobiet.

Rysunek 2. Liczba mieszkańców Wojkowic w latach 2020-2024

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W latach 2020-2024 w gminie Wojkowice liczba urodzeń żywych wahała się. Najwięcej urodzeń żywych było w 2022 roku (71), a najmniej – w 2024 (38). W przypadku zgonów sytuacja wyglądała podobnie – ich liczba wahała się na przestrzeni lat, a ich liczba była najniższa w 2023 roku (107). Przyrost naturalny był ujemny w całym okresie.

Tabela 1. Ruch naturalny ogółem w Wojkowicach w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024	Polska 2024
Liczba ludności	8 625	8 574	8 543	8 477	8 382	37 489 087
Urodzenia żywe	66	56	71	40	38	251 782
Zgony ogółem	136	134	142	107	132	408 504
Przyrost naturalny	-70	-78	-71	-67	-94	-156 722
Urodzenia żywe na 1000 ludności	7,61	6,52	8,31	4,70	4,50	6,70
Zgony na 1000 ludności	15,68	15,60	16,63	12,58	15,65	10,88
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-8,07	-9,08	-8,31	-7,88	-11,14	-4,17

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Przyrost naturalny w Wojkowicach w latach 2020-2024 był ujemny. Najmniej korzystną wartość osiągnął w 2024 roku (-94). Podobne tendencje zaobserwowano zarówno w województwie śląskim, jak i w całym kraju.

Tabela 2. Przyrost naturalny w Wojkowicach, województwie śląskim oraz kraju w latach 2020-2024

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Polska	-122 046	-188 006	-143 316	-136 585	-156 722

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Województwo śląskie	-21 903	-31 416	-25 097	-24 082	-26 042
Wojkowice	-70	-78	-71	-67	-94

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W latach 2020-2024 w gminie Wojkowice udział ludności w wieku produkcyjnym stopniowo malał. Jednocześnie w analizowanym okresie wzrastał udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji Wojkowic. Struktura ludności w mieście w 2024 roku według grup wieku przedstawiała się następująco:

- 55,9% mieszkańców było w wieku produkcyjnym (z czego kobiety stanowiły 46,2%);
- 28,3% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym (z czego kobiety stanowiły 66,7%);
- 15,8% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym (z czego kobiety stanowiły 47,1%).

Tabela 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w Wojkowicach w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024	Polska 2024
Udział % osób w wieku przedprodukcyjnym	15,0	15,5	15,7	15,6	15,8	18,0
Udział % osób w wieku produkcyjnym	58,9	57,9	57,4	56,6	55,9	58,2
Udział % osób w wieku poprodukcyjnym	26,1	26,6	26,9	27,8	28,3	23,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W latach 2020-2024 w Wojkowicach saldo migracji zmniejszało się. Najkorzystniejszą wartość przyjęło ono w 2021 roku (35), a najmniej korzystną – w 2024 roku (1). Należy mieć na uwadze, że w całym okresie saldo migracji było dodatnie.

Tabela 4. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne w Wojkowicach w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Zameldowania ogółem	119	157	147	122	113
Wymeldowania ogółem	93	122	132	113	112
Saldo migracji	26	35	15	9	1

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Edukacja i opieka nad dziećmi

Najwięcej dzieci w wieku do 3 lat w ogólnej populacji Wojkowic odnotowano w 2020 roku (212 dzieci), a najmniej w 2024 roku (148). Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w 2024 roku wyniósł 28,4%, podczas gdy w 2020 roku był niższy i wynosił 18,9% (była to najniższa wartość w okresie objętym analizą).

Tabela 5. Liczba/udział dzieci objętych opieką w żłobkach w Wojkowicach w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Dzieci w wieku do 3 lat ogółem	212	185	194	167	148
Dzieci objęte opieką w żłobkach	40	40	42	42	42
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	18,9	21,6	21,6	25,1	28,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W 2024 roku w Wojkowicach funkcjonowała 1 placówka przedszkolna oraz 2 szkoły podstawowe. Na przestrzeni analizowanych lat liczba placówek pozostała niezmienną. Zmianie uległa natomiast liczba dzieci w przedszkolach oraz szkołach podstawowych. Liczba dzieci w przedszkolach w 2024 roku była mniejsza o 2 niż w 2020 roku, z kolei w szkołach podstawowych liczba dzieci wzrosła o 97.

Tabela 6. Liczba przedszkoli i szkół wraz z liczbą dzieci/uczniów w Wojkowicach w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Przedszkola	1	1	1	1	1
Liczba dzieci w przedszkolach	204	204	204	203	202
Szkoły podstawowe	2	2	2	2	2
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	511	542	541	549	608

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Gospodarka i rynek pracy

W latach 2020-2024 w Wojkowicach stopniowo rosła liczba podmiotów gospodarczych. Większość podmiotów to mikroprzedsiębiorstwa. W gminie w 2024 roku funkcjonowało także 32 małych podmiotów. Liczba średnich przedsiębiorstw wzrosła do 5, a tylko jedna spośród firm to duże przedsiębiorstwo.

Tabela 7. Liczba podmiotów gospodarczych według klas wielkości w Wojkowicach w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem	873	904	920	963	985
0-9 pracowników (mikro)	838	868	881	924	947
10-49 pracowników (małe)	30	31	33	33	32
50-249 pracowników (średnie)	4	4	5	5	5
250 i więcej pracowników (duże)	1	1	1	1	1

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W 2024 roku w Wojkowicach funkcjonowały 2 spółdzielnie, 4 fundacje oraz 18 stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych. Liczba została niezmienną, natomiast liczba fundacji wzrosła do 4, a stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych wzrosła do 18 w analizowanym okresie.

Tabela 8. Liczba spółdzielni, fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych w Wojkowicach w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Spółdzielnie	2	2	2	2	2
Fundacje	1	2	2	3	4
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne	14	14	15	18	18

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Liczba osób bezrobotnych w Wojkowicach na przestrzeni analizowanych lat zmieniała się bez wyraźnego trendu. Najwięcej bezrobotnych było w 2020 roku (171), co mogło mieć związek z panującą wówczas pandemią COVID-19, z kolei najmniej bezrobotnych odnotowano w 2023 i 2024 roku (118). Udział bezrobotnych kobiet wśród ludności w wieku produkcyjnym był większy od udziału bezrobotnych mężczyzn w latach 2023 i 2024. W pozostałym okresie, tj. 2020-2022, udział bezrobotnych mężczyzn był większy.

Tabela 9. Informacje o bezrobotnych zarejestrowanych w Wojkowicach w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Bezrobotni	171	147	154	118	118
Bezrobotni mężczyźni	93	83	85	46	56
Udział bezrobotnych mężczyzn (%) wśród ludności w wieku produkcyjnym	3,4	3,1	3,2	1,8	2,2
Bezrobotne kobiety	78	64	69	72	62
Udział bezrobotnych kobiet (%) wśród ludności w wieku produkcyjnym	3,3	2,8	3,0	3,2	2,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Pomoc społeczna i opieka zdrowotna

W Wojkowicach w okresie od 2020-2024 zmniejszyła się liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Do głównych przyczyn korzystania z takiej pomocy należą m.in. bezrobocie, ubóstwo czy niepełnosprawność. Szczegółowe dane dotyczące liczby gospodarstw domowych i osób korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego znajdują się w kolejnej tabeli.

Tabela 10. Podstawowe informacje o opiece społecznej w Wojkowicach w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego					
Ogółem	101	96	77	86	80
Poniżej kryterium dochodowego	73	76	62	64	35
Powyżej kryterium dochodowego	28	20	15	22	45
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego					
Ogółem	224	180	128	160	141
Poniżej kryterium dochodowego	155	133	90	102	65
Powyżej kryterium dochodowego	69	47	38	58	76

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W analizowanym okresie w Wojkowicach zmniejszyła się liczba ogólnodostępnych aptek (z 3 do 2). Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że liczba porad lekarskich udzielonych w ramach opieki ambulatoryjnej zwiększyła się w badanym okresie o 9,9%, zaś w ramach podstawowej opieki zdrowotnej – o 10%.

Tabela 11. Podstawowa opieka zdrowotna dla mieszkańców Wojkowic w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Apteki ogólnodostępne	3	2	2	2	2
Porady lekarskie - ogółem (ambulatoryjna opieka zdrowotna)	53 643	60 066	60 732	58 845	58 943
Porady lekarskie - ogółem (podstawowa opieka zdrowotna)	46 778	52 706	53 048	51 581	51 433

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Infrastruktura

W latach 2020-2024 liczba przystanków autobusowych pozostawała niezmienna i wynosiła 70. Zwiększyła się natomiast długość dróg dla rowerów (z 0,8 km do 1,1 km).

Tabela 12. Liczba przystanków autobusowych oraz długość dróg dla rowerów w Wojkowicach w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba przystanków autobusowych	70	70	70	70	70
Długość dróg dla rowerów (km)	0,8	0,9	0,9	0,9	1,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W Wojkowicach w 2024 roku liczba budynków mieszkalnych wynosiła 1 891, a liczba mieszkań 3 740. W analizowanym okresie zaobserwowano nieznaczny wzrost powierzchni użytkowej mieszkań oraz odsetka mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne, a szczególnie gazu sieciowego i centralnego ogrzewania.

Tabela 13. Podstawowe informacje o budynkach mieszkalnych i mieszkaniach w Wojkowicach w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Budynki mieszkalne	1 803	1 836	1 865	1 881	1 891
Mieszkania ogółem	3 668	3 682	3 717	3 733	3 740
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – wodociągi	3 656	3 670	3 705	3 721	3 728
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – ustęp splukiwany	3 615	3 629	3 664	3 680	3 688
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – łazienka	3 536	3 550	3 585	3 601	3 609
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – centralne ogrzewanie	2 961	2 975	3 010	3 026	3 034
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – gaz sieciowy	1 556	1 645	1 717	1 733	1 752
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m²]	261 994	263 851	268 567	270 866	272 425

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Walory turystyczne i krajobrazowe

Wśród zabytków miasta Wojkowice znajdują się:

- **Kościół świętego Antoniego z Padwy** przy ul. Jana Długosza to świątynia w stylu neobarokowym. Budowa została rozpoczęta w 1929 roku.
- **Kopalnia Węgla Kamiennego Jowisz** przy ul. Gustawa Morcinka, została założona w 1910 roku, a zamknięta w 2006 roku. W 1918 roku wydobyto tam około 150 tys. ton węgla, dzięki czemu kopalnia stała się liderem w Zagłębiu.
- **Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Wojkowicach** zbudowany w latach 1936-1938, lecz niewykończony z powodu ataku Niemców na Polskę w 1939 roku. Po zakończeniu II wojny światowej prace przy wyposażaniu kościoła dokończył ks. Stanisław Gałązka.

Do atrakcji turystycznych Wojkowic należy zaliczyć park miejski:

- **Park miejski** oddany do użytku w 1962 r. wraz z kompleksem sportowym. Składa się z kilku części: parku ze ścieżką zdrowia, wielu skwerów z ławkami i kwietnikami, kilku

scen, placu zabaw, siłowni pod gołym niebem i wielu innych. Park zaczyna się dużym deptakiem, który prowadzi do sceny głównej. Z tego centralnego miejsca rozchodzą się ścieżki wiodące wśród różnych atrakcji.

Na terenie Wojkowic znajduje się ponadto jeden pomnik przyrody – Lipa szerokolistna (znajdująca się przy ul. Sobieskiego 256).

Ochrona środowiska

Na terenie Wojkowic funkcjonuje aplikacja ECO Harmonogram. Narzędzie to wspomaga mieszkańców, wyszukując harmonogram wywozu odpadów po indywidualnym adresie, przypomina o nadchodzących terminach wywozów. Dodatkowo gmina otrzymuje kanał komunikacji z mieszkańcami poprzez możliwość wysyłania wiadomości i publikowania aktualności, a użytkownicy mogą komunikować się z urzędem poprzez moduł zgłoszeń. Aplikacja zawiera także informacje o prawidłowej segregacji oraz indywidualnie skonfigurowaną wyszukiwarkę odpadów.

Na terenie Wojkowic istnieje możliwość złożenia wniosku o dopłatę do zadań z zakresu gospodarki odpadami zawierającymi azbest.

Miasto prowadzi również rejestr społecznych opiekunów kotów wolnożyjących na terenie gminy.

4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Miasta Wojkowice został przyjęty Uchwałą nr XV.113.2025 Rady Miasta Wojkowice z dnia 26 maja 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wojkowice.

Głównym założeniem delimitacji obszaru rewitalizacji było wskazanie obszaru, na którym występuje największa koncentracja negatywnych zjawisk oraz identyfikacja jego potencjałów. Na podstawie diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych wyznaczono w Mieście Wojkowice obszar rewitalizacji, który obejmuje trzy podobszary z jednostkami analitycznymi takimi jak: Fabryczna, Morcinka, Sucharskiego, Karłowicza, Paderewskiego, Głowackiego i Staffa.

Rysunek 3. Mapa pogładowa obszaru rewitalizacji Miasta Wojkowice

Źródło: „Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wojkowice”

Celem niniejszej pogłębionej diagnozy jest kompleksowa analiza negatywnych zjawisk zachodzących na wyznaczonym obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem potrzeb rewitalizacyjnych oraz potencjałów obszaru. Pogłębioną diagnozę oparto na analizie wskaźnikowej, analizie danych zastanych oraz na badaniu ilościowym zrealizowanym na grupie interesariuszy procesu rewitalizacji. Należy podkreślić, że badanie ilościowe odnosiło się do całego obszaru rewitalizacji.

W dalszej części tego rozdziału przedstawiono analizę obszaru rewitalizacji – poszczególne jego elementy: analizę danych zastanych (tj. ogólnego opisu obszaru rewitalizacji), analizę wskaźnikową przy wykorzystaniu danych statystycznych (w tym również wykorzystanych podczas etapu diagnozowania) oraz wyniki badania ilościowego. Podobnie jak na etapie wyznaczania granic obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, analizy prowadzono w oparciu

o pięć sfer: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. Pozwoliło to na wskazanie wszystkich problemów, określenie potrzeb rewitalizacyjnych, jak i potencjałów podobszarów rewitalizacji.

4.1. Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji zamieszkują 1 703 osoby, co stanowi 20,52% ogółu populacji Miasta Wojkowice. Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 122,39 ha, co stanowi 9,57% ogółu powierzchni miasta.

Tabela 14. Obszar rewitalizacji

Podobszar	Wykaz ulic objętych obszarem rewitalizacji	Liczba mieszkańców [osoby]	Powierzchnia OR [ha]
Podobszar I	– <u>Jednostka analityczna Fabryczna</u> ulice: Fabryczna, Makuszyńskiego, PCK – <u>Jednostka analityczna Morcinka</u> ulice: Granitowa, Morcinka – <u>Jednostka analityczna Sucharskiego</u> ulice: Gierymskiego, Sucharskiego	943 (11,36%)	22,83 (1,79%)
Podobszar II	– <u>Jednostka analityczna Karłowicza</u> ulice: Karłowicza, Kasprowicz – <u>Jednostka analityczna Paderewskiego</u> ulice: Paderewskiego	293 (3,53%)	12,06 (0,94%)
Podobszar III	– <u>Jednostka analityczna Głowackiego</u> ulice: Głowackiego, Rodzinna – <u>Jednostka analityczna Staffa</u> ulice: Gałczyńskiego, Staffa, Zapolskiej oraz Kamieniołom	467 (5,63%)	87,50 (6,84%)
Obszar rewitalizacji		1703 (20,52%)	122,39 (9,57%)
Miasto Wojkowice suma		8298	1278,46

Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji w Mieście Wojkowice obejmuje szereg istotnych zabytków i miejsc o dużym znaczeniu historycznym oraz kulturowym, które są ważnym elementem tożsamości lokalnej społeczności.

- **Kopalnia Węgla Kamiennego Jowisz** przy ul. Gustawa Morcinka, została założona w 1910 roku, a zamknięta w 2006 roku. W 1918 roku wydobyto tam około 150 tys. ton węgla, dzięki czemu kopalnia stała się liderem w Zagłębiu. Dzisiaj jej dziedzictwo stanowi istotną wartość historyczną i kulturową, będąc symbolem przemysłowej tradycji miejscowości oraz potencjalnym punktem odniesienia dla działań rewitalizacyjnych i turystycznych w regionie.
- **Kapliczka przy ulicy Głowackiego** - Ten obiekt stanowi istotny potencjał kulturowy i społeczny dla mieszkańców okolicy. Kapliczka, wybudowana w 1900 r. z cegły

i kamienia na posesji Antoniego Mitasa, nie tylko jest zabytkiem o wartości historycznej, ale również miejscem tradycyjnych spotkań społeczności lokalnej. W przeszłości przy kapliczce odbywały się modlitwy i „majówki”, w które angażowali się mieszkańcy ulicy oraz pobliskiej „Krzyżówki”.

- **Ruiny bunkra obserwacyjnego** - Niedaleko ul. Sucharskiego znajdują się ruiny bunkra obserwacyjnego – ciekawy relikw z przeszłości militarnej regionu. Może przyciągać pasjonatów historii, osoby zainteresowane militariami, a także turystów szukających nietypowych punktów spacerowych. Ruiny bunkra mogą stanowić element lokalnych tras pieszych, połączonych z innymi atrakcjami industrialnymi i przyrodniczymi w tej części miasta.

Opinie interesariuszy

W badaniu ankietowym wśród interesariuszy poproszono o wskazanie potencjałów obszaru rewitalizacji. Najczęściej jako kluczowe czynniki świadczące o jego atrakcyjności wskazywano dostęp do szerokopasmowego internetu (53,8%), kapitał ludzki – rozumiany jako duża liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym o wysokich kwalifikacjach (38,5%) – oraz dobrze rozwiniętą infrastrukturę komunalną, obejmującą sieci wodno-kanalizacyjne, elektryczne i gazowe (38,5%). Pozostałe czynniki były wskazywane znacznie rzadziej.

Skrócone wyniki analizy wskaźnikowej

W kolejnej tabeli zamieszczono wyniki analizy wskaźnikowej, którą zrealizowano na potrzeby diagnozy delimitacyjnej – zestawiono ze sobą wartość wskaźników dla obszaru rewitalizacji oraz dla całego miasta. Takie działanie umożliwi porównanie sytuacji w obszarze rewitalizacji na tle Miasta Wojkowice.

Tabela 15. Skrócone podsumowanie wyników analizy wskaźnikowej

Wyszczególnienie	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Sfera społeczna		
Wskaźnik obciążenia demograficznego – Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym	73,1%	76,4%
Saldo migracji ludności na 100 osób	1,23	0,99
Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS na 100 mieszkańców	0,12	0,19
Frekwencja wyborcza do Sejmu/Senatu w 2023 roku	ND	74,61%
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na 100 mieszkańców	6,64	2,71
Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	1,47	0,77

Wyszczególnienie	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	1,06	0,59
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	1,94	0,92
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	0,59	0,27
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców	0,70	0,20
Liczba zakłóceń spokoju i porządku publicznego na 100 mieszkańców	2,47	1,43
Liczba aktów wandalizmu na 100 mieszkańców	0,18	0,11
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	-	0,06
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	3,76	2,51
Liczba osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	1,63	1,11
Liczba bezrobotnych kobiet na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	2,64	1,19
Liczba osób bezrobotnych do 30. r.ż. w ogóle bezrobotnych	32,4%	20,3%
Liczba osób bezrobotnych powyżej 50. r.ż. w ogóle bezrobotnych	32,4%	30,5%
Sfera gospodarcza		
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	10,69	11,21
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (po 2022 roku) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,00	1,24
Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	27,0%	27,1%
Sfera środowiskowa		
Średni wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t)	19,17	6,23
Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
Liczba przystanków komunikacji zbiorowej na 100 mieszkańców	0,94	0,84
Powierzchnia terenów zielonych na 100 mieszkańców	1 003,58	378,83
Liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni w terenie dla dorosłych na 100 mieszkańców	0,35	0,18

Wyszczególnienie	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Sfera techniczna		
Szacowana średnia długość dróg gminnych do remontu w ha	841,71	452,97
Średnia liczba mieszkań komunalnych i socjalnych	8,29	2,1

Źródło: opracowanie własne

W kolejnej tabeli zestawiono natomiast te dane wskaźnikowe ze sfery społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, które nie zostały ujęte w diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Stanowią one zatem pogłębienie diagnozy sytuacji na obszarze rewitalizacji w Mieście Wojkowice.

Tabela 2. Dane wskaźnikowe nieujęte w diagnozie delimitacyjnej

Wyszczególnienie	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Sfera społeczna		
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	0,88	0,30
Liczba zasiłków przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	4,46	1,96
Liczba zasiłków stałych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	1,12	0,59
Liczba zasiłków okresowych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,35	0,12
Liczba zasiłków celowych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	2,99	1,25
Liczba dożywień dzieci przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,29	0,08
Liczba wypadków drogowych na 100 mieszkańców	0,47	0,37
Liczba zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu na 100 mieszkańców	0,41	0,25
Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
Liczba obiektów zabytkowych ujętych w gminnej ewidencji zabytków	2	4
Udział zabytków w całkowitej strukturze zasobu zabytków	50%	100%
Liczba linii komunikacji zbiorowej obsługująca daną miejscowość na 100 mieszkańców	0,65	0,59
Sfera techniczna		
Procent mieszkań komunalnych i socjalnych z piecami węglowymi klasy 3 lub bezklasowymi w ogólnej liczbie mieszkań	100%	93,7%

Źródło: opracowanie własne

Analiza negatywnych zjawisk

W ramach diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji, przeprowadzono analizę zjawisk negatywnych w oparciu o dane statystyczne. Analiza została zrealizowana z uwzględnieniem sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej.

SFERA SPOŁECZNA

Na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej występuje koncentracja negatywnych zjawisk. W przypadku 22 wskaźników odnotowano przekroczenia ich wartości w stosunku do średniej wartości dla Miasta Wojkowice.

Wskaźniki społeczne wskazują na pewne różnice między obszarem rewitalizacji a całym miastem Wojkowice. Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców w obszarze rewitalizacji (0,12) jest minimalnie niższa niż w całym mieście (0,19). Może to świadczyć o niższym poziomie zaangażowania społecznego, mniejszych możliwościach integracji mieszkańców i słabszym potencjale inicjatyw lokalnych.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS na 100 mieszkańców	0,12	0,19

Wartość wskaźnika dotyczącego liczby osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców na obszarze rewitalizacji jest niekorzystny w stosunku do wartości dla całego miasta. Wskaźnik ten wynosi 6,64 na obszarze rewitalizacji, natomiast jego wartość dla całego miasta kształtowała się na poziomie 2,71. Z analizy wynika, że na obszarze rewitalizacji osoby z niepełnosprawnością korzystają z pomocy społecznej w większym zakresie aniżeli w skali całego miasta. Na obszarze rewitalizacji wartość tego wskaźnika wyniosła 1,47, natomiast dla Miasta Wojkowice wartość ta była niższa – osiągnęła poziom 0,77.

Wskaźniki na obszarze rewitalizacji zostały przekroczone również w przypadku poszczególnych przyczyn korzystania z pomocy społecznej. Na tym obszarze, w porównaniu do całego miasta, częściej przyczynami korzystania z pomocy społecznej są: długotrwała lub ciężka choroba (1,06 wobec 0,59), ubóstwo (1,94 w porównaniu do 0,92), bezrobocie (0,59 przy 0,27), trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i prowadzeniu gospodarstwa domowego (0,70 w porównaniu do 0,20), alkoholizm (0,88 w porównaniu do 0,30).

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na 100 mieszkańców	6,64	2,71
Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	1,47	0,77

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	1,06	0,59
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	1,94	0,92
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	0,59	0,27
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców	0,70	0,20
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	0,88	0,30

Wskaźnik liczby dzieci korzystających z dożywiania wynosi 0,29 na 100 mieszkańców na obszarze rewitalizacji, podczas gdy w całym mieście wynosi 0,08. Oznacza to, że dzieci z obszaru rewitalizacji ponad trzykrotnie częściej korzystają z pomocy żywieniowej, co świadczy o pogłębionych problemach materialnych rodzin.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Liczba dożywień dzieci przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,29	0,08

Niekorzystna sytuacja na obszarze rewitalizacji dotyczy także liczby zasiłków przyznawanych przez ośrodek pomocy społecznej. Na wyznaczonym obszarze przyznaje się ich bowiem więcej aniżeli w skali całego miasta – w przeliczeniu na 100 mieszkańców wartość wskaźnika wynosi tam 4,46, zaś w całym mieście 1,96. Odchylenia od wartości referencyjnej dotyczą także wskaźnika w zakresie liczby zasiłków stałych (1,12 wobec 0,59), okresowych (0,35 przy 0,12) i celowych (2,99 w porównaniu do 1,25), przyznanych przez ośrodek pomocy społecznej.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Liczba zasiłków przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	4,46	1,96
Liczba zasiłków stałych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	1,12	0,59
Liczba zasiłków okresowych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,35	0,12
Liczba zasiłków celowych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	2,99	1,25

Dane dotyczące wskaźników związanych z bezpieczeństwem wskazują, że obszar rewitalizacji w Wojkowicach cechuje się wyraźnie wyższym poziomem zagrożeń i zakłóceń porządku publicznego w porównaniu do średnich dla całego miasta. Liczba zakłóceń spokoju i porządku publicznego w obszarze rewitalizacji wynosi 2,47 na 100 mieszkańców, co znacząco przewyższa wskaźnik miejski wynoszący 1,43. Podobna tendencja widoczna jest w przypadku aktów wandalizmu (0,18 wobec 0,11), wypadków drogowych (0,47 wobec 0,37) oraz liczby zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu (0,41 wobec 0,25). Dane te potwierdzają konieczność podjęcia działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa oraz wzmocnienie kontroli społecznej.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Liczba zakłóceń spokoju i porządku publicznego na 100 mieszkańców	2,47	1,43
Liczba aktów wandalizmu na 100 mieszkańców	0,18	0,11
Liczba wypadków drogowych na 100 mieszkańców	0,47	0,37
Liczba zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu na 100 mieszkańców	0,41	0,25

Z analizy wskaźnikowej wynika, że problematyczną kwestią na obszarze rewitalizacji jest także bezrobocie, wśród osób w wieku produkcyjnym. W przeliczeniu na 100 mieszkańców, wartość wskaźnika dotyczącego liczby osób bezrobotnych w ww. grupie wiekowej wynosi 3,76, podczas gdy dla całego Miasta Wojkowice jest korzystniejsza i wynosi 2,51.

Wyraźne różnice obserwujemy też w przypadku bezrobocia długotrwałego – 1,63 wobec 1,11 – oraz wśród kobiet, gdzie wskaźnik w obszarze rewitalizacji jest ponad dwukrotnie wyższy (2,64 wobec 1,19).

Niepokojący jest również wysoki udział osób młodych (do 30. roku życia) w ogólnej liczbie bezrobotnych – aż 32,4% w obszarze rewitalizacji, w porównaniu do 20% w całym mieście. Udział osób powyżej 50. roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych jest zbliżony (32,4% w obszarze rewitalizacji i 31% w mieście), co sugeruje, że problemy z zatrudnieniem dotyczą szerokiego przekroju wiekowego.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	3,76	2,51
Liczba osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	1,63	1,11
Liczba bezrobotnych kobiet na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	2,64	1,19

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Liczba osób bezrobotnych do 30. r.ż. w ogóle bezrobotnych	32,4%	20,3%
Liczba osób bezrobotnych powyżej 50. r.ż. w ogóle bezrobotnych	32,4%	30,5%

Opinie interesariuszy

Ankietowanych poproszono o wskazanie najważniejszych problemów w sferze społecznej. W ich opinii do najistotniejszych należą przede wszystkim patologie społeczne, takie jak alkoholizm, narkomania czy przemoc w rodzinie (69,2%). W dalszej kolejności wskazywano na niewystarczającą ofertę kulturalną (53,8%) oraz brak poczucia bezpieczeństwa (38,5%). Istotnym problemem pozostają również zjawiska takie jak wandalizm i przestępczość (30,8%).

SFERA GOSPODARCZA

W sferze gospodarczej odchylenia od wartości referencyjnej wykazano w przypadku dwóch spośród analizowanych wskaźników.

W obszarze rewitalizacji zarejestrowanych jest 10,69 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców, podczas gdy w całym mieście 11,21. Oznacza to, że intensywność działalności gospodarczej jest niższa w obszarze rewitalizacji, co może przekładać się na ograniczone możliwości zatrudnienia i słabszy rozwój lokalnego rynku pracy.

Po 2022 roku w obszarze rewitalizacji liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wyniosła 1,00 na 100 mieszkańców, podczas gdy w całym mieście Wojkowice odnotowano 1,24 nowych podmiotów na 100 mieszkańców. Świadczy to o słabszej dynamice powstawania nowych firm, co może wskazywać na bariery w podejmowaniu działalności gospodarczej (np. brak kapitału, infrastruktury, odpowiedniego otoczenia instytucjonalnego).

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	10,69	11,21
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (po 2022 roku) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,00	1,24

Opinie interesariuszy

Badani interesariusze zostali poproszeni o wskazanie problemów gospodarczych występujących na obszarze rewitalizacji. W odpowiedziach najczęściej podkreślano niski poziom przedsiębiorczości (53,8%) oraz niewystarczającą liczbę placówek handlowych i usługowych (46,2%). Zwracano również uwagę na brak odpowiedniego wsparcia w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej (30,8%).

SFERA ŚRODOWISKOWA

Analiza sfery środowiskowej wskazuje duże przekroczenie wskaźnika nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t) w przeliczeniu na 100 ha. W obszarze rewitalizacji wskaźnik wynosi 19,17 ton, podczas gdy dla miasta jest to 6,23 ton. Nagromadzenie azbestu może świadczyć o przestarzałej infrastrukturze i materiałach budowlanych używanych w przeszłości, a także o zaniedbaniach w zakresie usuwania szkodliwych substancji.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Średni wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t)	19,17	6,23

Opinie interesariuszy

Z ankiety zrealizowanej wśród interesariuszy wynika, że na obszarze rewitalizacji mogą występować istotne problemy w sferze środowiskowej. Respondenci najczęściej wskazywali na występowanie dzikich wysypisk śmieci (53,8%). W dalszej kolejności podkreślano niski poziom świadomości mieszkańców w zakresie utrzymania czystości, przejawiający się m.in. porzucaniem odpadów w przestrzeni publicznej (38,5%). Niemal co trzeci ankietowany zwracał uwagę na zanieczyszczenie środowiska naturalnego, w tym powietrza (30,8%), a także na niewystarczające zarządzanie gospodarką odpadami komunalnymi (30,8%).

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Analiza wskaźników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej nie wykazała występowania negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji.

Opinie interesariuszy

Wyniki badań wskazują, że w opinii interesariuszy rewitalizacji główne problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej mają równorzędny charakter. Niewystarczająca ilość miejsc parkingowych, ograniczony dostęp do obiektów handlowych i usługowych oraz niedostateczna liczba ciągów spacerowych wraz z infrastrukturą zostały wskazane przez taki sam odsetek respondentów (po 38,5%). Świadczy to o spójnej ocenie badanych oraz o równomiernym rozkładzie postrzeganych deficytów w analizowanym obszarze, co sugeruje konieczność równoległego podejmowania działań we wszystkich trzech wskazanych obszarach.

SFERA TECHNICZNA

Negatywne zjawiska na obszarze rewitalizacji dotyczą także sfery technicznej.

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się znacznie wyższą średnią długością dróg gminnych wymagających remontu (841,71 ha) w porównaniu do średniej dla całego miasta Wojkowice (452,97 ha).

Zły stan dróg wpływa na pogorszenie dostępności transportowej, utrudniając codzienne funkcjonowanie mieszkańców, dojazd do pracy, szkół, placówek zdrowia czy urzędów. Może również zniechęcać potencjalnych inwestorów i wpływać negatywnie na rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Szacowana średnia długość dróg gminnych do remontu	841,71	452,97

Wskaźnik dotyczący liczby mieszkań komunalnych i socjalnych z piecami węglowymi klasy 3 lub bezklasowymi wskazuje, że w obszarze rewitalizacji problem niskiej efektywności energetycznej i potencjalnego zanieczyszczenia powietrza jest bardziej nasilony niż w całym mieście. Liczba takich mieszkań wynosi tam 100% ogólnej liczby mieszkań, podczas gdy w całym Wojkowicach jest to 97,3%. Choć różnica jest niewielka, może ona świadczyć o potrzebie dalszych działań w zakresie poprawy jakości infrastruktury grzewczej i wspierania procesów wymiany nieekologicznych źródeł ciepła, szczególnie na obszarze objętym rewitalizacją.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych z piecami węglowymi klasy 3 lub bezklasowymi w ogólnej liczbie mieszkań	100%	97,3%

Opinie interesariuszy

Z opinii ankietowanych wynika, że kluczowym problemem w sferze technicznej obszaru rewitalizacji jest zły lub niewystarczający stan dróg oraz infrastruktury drogowej, na co wskazało 76,9% respondentów. Jest to zdecydowanie najczęściej identyfikowany problem, wyraźnie dominujący nad pozostałymi. Znacznie rzadziej wskazywano natomiast na zły stan techniczny budynków i obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych (po 30,8%). Wyniki te sugerują, że priorytetem działań rewitalizacyjnych w sferze technicznej powinna być poprawa infrastruktury drogowej, przy jednoczesnym uwzględnieniu potrzeb modernizacji zabudowy.

Analiza pozytywnych zjawisk

W ramach diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji, przeprowadzono również analizę zjawisk pozytywnych w oparciu o dane statystyczne. Analiza została zrealizowana z uwzględnieniem sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej.

SFERA SPOŁECZNA

Dane wskazują na występowanie pozytywnych zjawisk demograficznych w obszarze rewitalizacji w porównaniu do ogólnej sytuacji w mieście Wojkowice. Wskaźnik obciążenia

demograficznego, czyli stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym, wynosi tam 73,1%, co jest wartością korzystniejszą niż w skali całego miasta (76,4%).

Dodatkowo saldo migracji na 100 mieszkańców w obszarze rewitalizacji wynosi 1,23, co jest wyższe niż średnia miejska (0,99). Może to świadczyć o większej atrakcyjności tego terenu dla mieszkańców – zarówno obecnych, jak i nowych – oraz o pozytywnych tendencjach w zakresie przemieszczania się ludności.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Wskaźnik obciążenia demograficznego – Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym	73,1%	76,4%
Saldo migracji ludności na 100 osób	1,23	0,99

Pozytywne tendencje odnotowano również w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. W obszarze rewitalizacji nie zarejestrowano żadnych przypadków rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty, co może świadczyć o względnie stabilnej sytuacji społecznej i braku zdiagnozowanych problemów związanych z przemocą w rodzinie. Dla porównania, w całym mieście Wojkowice wskaźnik ten wynosi 0,06 na 100 mieszkańców. Brak interwencji w tym zakresie w obszarze rewitalizacji należy uznać za pozytywny sygnał, który wyróżnia ten rejon na tle ogólnomiejskim.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	-	0,06

SFERA GOSPODARCZA

Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym w ogólnej liczbie bezrobotnych jest w obszarze rewitalizacji na poziomie 27,0%, co jest bardzo zbliżone do wartości dla całego miasta, która wynosi 27,1%. Oznacza to, że pod względem wykształcenia osób bezrobotnych obszar rewitalizacji nie różni się znacząco od średniej w mieście, co wskazuje na podobną strukturę wykształcenia wśród osób pozostających bez pracy.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	27,0%	27,1%

SFERA ŚRODOWISKOWA

Na terenie obszaru rewitalizacji nie odnotowano żadnych pozytywnych aspektów w sferze środowiskowej, co wskazuje na poważne wyzwania związane z jakością środowiska naturalnego i infrastrukturą ekologiczną.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Z kolei analiza wskaźników przestrzenno-funkcjonalnych wykazała same pozytywne zjawiska na obszarze rewitalizacji, co świadczy o wysokim potencjale wyznaczonego terenu rewitalizacji.

Dane dotyczące infrastruktury społecznej i transportowej wskazują na korzystne warunki panujące w obszarze rewitalizacji w porównaniu do średnich dla całego miasta Wojkowice. Liczba przystanków komunikacji zbiorowej w tym obszarze wynosi 0,94 na 100 mieszkańców, co przewyższa wskaźnik miejski (0,84), podobnie jak liczba obsługujących go linii komunikacyjnych (0,65 wobec 0,59). Świadczy to o dobrej dostępności do transportu publicznego, co sprzyja mobilności mieszkańców oraz ułatwia codzienne funkcjonowanie, zwłaszcza osobom starszym i niezmotoryzowanym.

Równie pozytywnie należy ocenić dostępność infrastruktury rekreacyjnej – liczba placów zabaw i siłowni terenowych na 100 mieszkańców w obszarze rewitalizacji wynosi 0,35, co niemal dwukrotnie przewyższa średnią miejską (0,18). Taki wynik świadczy o sprzyjających warunkach do aktywności fizycznej i spędzania wolnego czasu zarówno przez dzieci, jak i osoby dorosłe.

Wnioski te potwierdzają, że obszar rewitalizacji charakteryzuje się dobrze rozwiniętą infrastrukturą transportową i rekreacyjną, co stanowi istotny potencjał rozwojowy i może sprzyjać poprawie jakości życia mieszkańców.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Liczba przystanków komunikacji zbiorowej na 100 mieszkańców	0,94	0,84
Liczba linii komunikacji zbiorowej obsługująca daną miejscowość na 100 mieszkańców	0,65	0,59
Liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni w terenie dla dorosłych na 100 mieszkańców	0,35	0,18

Wskaźnik powierzchni terenów zielonych na 100 mieszkańców jednoznacznie wskazuje na istotną przewagę obszaru rewitalizacji nad średnią miejską. W analizowanym obszarze przypada aż 1003,58 m² terenów zielonych na 100 mieszkańców, podczas gdy w całym mieście Wojkowice wartość ta wynosi 378,83 m². Tak znaczna dostępność zieleni może świadczyć o wysokim potencjale przyrodniczym tego obszaru, sprzyjającym poprawie jakości życia mieszkańców, rekreacji, integracji społecznej oraz korzystnemu wpływowi na środowisko. To również istotny atut w kontekście działań rewitalizacyjnych, ponieważ obecność zieleni może

wspomagać procesy odnowy społecznej i przestrzennej oraz podnosić atrakcyjność terenu dla obecnych i potencjalnych mieszkańców.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Powierzchnia terenów zielonych na 100 mieszkańców	1 003,58	378,83

Na terenie obszaru rewitalizacji znajdują się 2 obiekty zabytkowe ujęte w gminnej ewidencji zabytków, co stanowi 50% wszystkich zabytków zarejestrowanych w Mieście Wojkowice.

Obecność zabytków na terenie rewitalizacji stanowi ważny element dziedzictwa kulturowego, który może być wykorzystany jako atut w procesie rewitalizacji. Zabytki te mogą pełnić funkcję integrującą społeczność lokalną oraz przyciągać turystów i inwestorów, wspierając rozwój gospodarczy i kulturalny obszaru.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Liczba obiektów zabytkowych ujętych w gminnej ewidencji zabytków	2	4
Udział zabytków w całkowitej strukturze zasobu zabytków	50%	100%

SFERA TECHNICZNA

Istotnym czynnikiem w sferze technicznej jest wysoki odsetek mieszkań komunalnych i socjalnych w obszarze rewitalizacji – 8,29 wobec 2,1 w całym mieście. Wskazuje to na istotny atut polityki społecznej. Taki poziom dostępności mieszkań o charakterze wspierającym tworzy warunki do skutecznej realizacji działań osłonowych i integracyjnych. Może sprzyjać stabilizacji sytuacji życiowej mieszkańców i umożliwiać wdrażanie lokalnych programów wsparcia społecznego.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Wojkowice
Średnia liczba mieszkań komunalnych i socjalnych	8,29	2,1

4.2. Podobszar I – Jednostki analityczne: Fabryczna, Morcinka i Sucharskiego

Analiza negatywnych zjawisk

Analiza danych porównujących Podobszar I oraz miasto Wojkowice wskazuje na wyraźne różnice w sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej tych obszarów.

W sferze społecznej w Podobszarze I występuje wysoki poziom korzystania z pomocy społecznej. Na 100 mieszkańców aż 9,23 osoby korzystają z tego wsparcia, z czego 2,86 z powodu ubóstwa, 1,70 z powodu choroby, a 0,74 z powodu bezrobocia. Zwraca również uwagę wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu (1,48) oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (1,06). Wysoka liczba przyznanych zasiłków, w tym zasiłków stałych (1,80) i celowych (4,14), dodatkowo podkreśla skalę problemów socjalnych.

Bezrobocie stanowi istotny problem – wskaźnik osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym wynosi 3,93 na 100 mieszkańców, z czego 2,68 to kobiety. Szczególnie niepokojący jest wysoki odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym (45,5% wobec 27,1%) co może świadczyć o niedopasowaniu kwalifikacji do potrzeb rynku pracy. Ponadto aż 31,8% bezrobotnych to osoby poniżej 30. roku życia, a 36,4% – powyżej 50. roku życia, co oznacza trudności zarówno w wejściu, jak i powrocie na rynek pracy.

W zakresie bezpieczeństwa społecznego Podobszar I odnotowuje większą liczbę zakłóceń porządku publicznego (3,29 wobec 1,43), oraz wyższy wskaźnik zatrzymań kierowców pod wpływem alkoholu (0,64 wobec 0,25). Te dane mogą wskazywać na większe problemy z bezpieczeństwem i zachowaniami ryzykownymi w społeczności.

W sferze gospodarczej obszar charakteryzuje się niższą aktywnością przedsiębiorczą – na 100 mieszkańców przypada 9,33 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wobec 11,21, a nowych firm powstałych po 2022 roku 0,53 w porównaniu do 1,24 w całym mieście. Może to świadczyć o ograniczonych możliwościach inwestycyjnych i niskiej dynamice rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

W sferze środowiskowej niepokój budzi bardzo wysoki wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest – 40,15 tony, w porównaniu do średniej w mieście 6,23. Może to wskazywać na istotne zagrożenia zdrowotne i środowiskowe oraz konieczność pilnych działań związanych z usuwaniem azbestu.

W zakresie dostępności transportu publicznego sytuacja również jest niekorzystna – liczba linii komunikacji zbiorowej przypadająca na 100 mieszkańców wynosi zaledwie 0,42 wobec 0,59, co może ograniczać mobilność mieszkańców i utrudniać dostęp do usług, edukacji czy pracy.

Ponadto stan techniczny infrastruktury drogowej również wskazuje na poważny problem – szacowana długość dróg miejskich wymagających remontu wynosi aż 875,67 ha, czyli prawie dwa razy więcej niż w całym Wojkowicach (452,97 ha).

Z kolei 100% mieszkań komunalnych i socjalnych w Podobszarze I nadal korzysta z pieców węglowych klasy 3 lub bezklasowych (w mieście Wojkowice – 93,7%), co nie tylko pogarsza jakość powietrza, ale również wpływa na komfort życia i zwiększa koszty ogrzewania.

Pełne dane o niekorzystnych wskaźnikach dla Podobszaru I przedstawia kolejna tabela.

Sfera	Wskaźnik	Podobszar I	Miasto Wojkowice
Społeczna	Saldo migracji ludności na 100 osób	0,53	0,99
	Frekwencja wyborcza do Sejmu/Senatu w 2023 r.	66,1%	74,61%
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na 100 mieszkańców	9,23	2,71
	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	2,12	0,77
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	1,70	0,59
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	2,86	0,92
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	0,74	0,27
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców	1,06	0,20
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	1,48	0,30
	Liczba zasiłków przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	6,57	1,96
	Liczba zasiłków stałych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	1,80	0,59
	Liczba zasiłków okresowych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,64	0,12
	Liczba zasiłków celowych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	4,14	1,25
	Liczba dożywień dzieci przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,53	0,08
	Liczba zakłóceń spokoju i porządku publicznego na 100 mieszkańców	3,29	1,43

Sfera	Wskaźnik	Podobszar I	Miasto Wojkowice
	Liczba wypadków drogowych na 100 mieszkańców	0,53	0,37
	Liczba zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu na 100 mieszkańców	0,64	0,25
	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	3,93	2,51
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	1,43	1,11
	Liczba bezrobotnych kobiet na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	2,68	1,19
	Liczba osób bezrobotnych do 30. r.ż. w ogóle bezrobotnych	31,8%	20,3%
	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50. r.ż. w ogóle bezrobotnych	36,4%	30,5%
Gospodarcza	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	9,33	11,21
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (po 2022 roku) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,53	1,24
	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	45,5%	27,1%
Środowiskowa	Średni wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t)	40,15	6,23
Przestrzenno-funkcjonalna	Liczba linii komunikacji zbiorowej obsługująca daną miejscowość na 100 mieszkańców	0,42	0,59
Techniczna	Szacowana średnia długość dróg miejskich do remontu w ha	875,67	452,97
	Procent mieszkań komunalnych i socjalnych z piecami węglowymi klasy 3 lub bezklasowymi w ogólnej liczbie mieszkań	100%	93,7%

Lokalne potencjały

Podobszar I na swoim terenie gromadzi też pewne lokalne potencjały, w związku z czym jest istotny dla rozwoju miasta.

W sferze społecznej Podobszar I charakteryzuje się niższym wskaźnikiem obciążenia demograficznego (68,4%) w porównaniu z Wojkowicami (76,48%), co oznacza, że proporcja osób w wieku nieprodukcyjnym (dzieci i seniorów) względem osób w wieku produkcyjnym jest korzystniejsza. Może to wskazywać na relatywnie wyższy udział ludności aktywnej zawodowo i mniejsze obciążenie systemu opieki społecznej. Warto jednak zauważyć, że liczba organizacji

pozarządowych przypadających na 100 mieszkańców w Podobszarze I (0,21) jest tylko nieznacznie wyższa niż w Wojkowicach (0,19), co sugeruje podobny poziom zaangażowania społecznego. Liczba aktów wandalizmu jest identyczna w obu przypadkach (0,11 na 100 mieszkańców), co oznacza zbliżony poziom zagrożenia porządku publicznego.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej Podobszar I zdecydowanie wypada korzystniej. Posiada więcej przystanków komunikacji zbiorowej (1,06 na 100 mieszkańców wobec 0,84), co może oznaczać lepsze rozproszenie punktów transportowych i większą dostępność komunikacyjną. Zdecydowanie wyższy jest też udział terenów zielonych – 936,69 m² na 100 mieszkańców, czyli ponad dwukrotnie więcej niż w Wojkowicach (378,83 m²), co wpływa korzystnie na jakość środowiska, estetykę przestrzeni i dobrostan mieszkańców. Podobszar I ma również więcej placów zabaw i siłowni terenowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców (0,42 wobec 0,18), co świadczy o większym nacisku na infrastrukturę rekreacyjną i aktywność fizyczną. W zakresie dziedzictwa kulturowego Podobszar I posiada 2 obiekty zabytkowe, które stanowią 50% całkowitego zasobu Miasta Wojkowice.

W sferze technicznej Podobszar I wykazuje znacznie wyższy poziom dostępności mieszkań komunalnych i socjalnych – średnio 19,33 mieszkania na 100 mieszkańców. Może to świadczyć o lepiej rozwiniętym zasobie mieszkaniowym dla osób w trudnej sytuacji materialnej, ale jednocześnie może być oznaką większego zapotrzebowania na tego rodzaju pomoc, co koresponduje z wcześniej odnotowaną dużą skalą korzystania z pomocy społecznej. Pełne dane w zakresie korzystnych wskaźników dla Podobszaru I prezentuje kolejna tabela.

Sfera	Wskaźnik	Podobszar I	Miasto Wojkowice
Społeczna	Wskaźnik obciążenia demograficznego – Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym	68,4%	76,48%
	Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS na 100 mieszkańców	0,21	0,19
	Liczba aktów wandalizmu na 100 mieszkańców	0,11	0,11
	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	-	0,06
Przestrzenno-funkcjonalna	Liczba przystanków komunikacji zbiorowej na 100 mieszkańców	1,06	0,84
	Powierzchnia terenów zielonych na 100 mieszkańców	936,69	378,83
	Liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni w terenie dla dorosłych na 100 mieszkańców	0,42	0,18
	Liczba obiektów zabytkowych ujętych w gminnej ewidencji zabytków	2	4

Sfera	Wskaźnik	Podobszar I	Miasto Wojkowice
	Udział zabytków w całkowitej strukturze zasobu zabytków	50%	100%
Techniczna	Średnia liczba mieszkań komunalnych i socjalnych	19,33	2,1

Do lokalnych potencjałów tego podobszaru zalicza się następujące:

– *Infrastruktura i dostępność*

Niedawno zakończony remont ulicy Morcinka, obejmujący modernizację nawierzchni jezdni oraz chodników, stanowi istotny pozytywny aspekt dla mieszkańców. Poprawa jakości drogi zwiększa komfort i bezpieczeństwo poruszania się zarówno kierowców, jak i pieszych, a także podnosi estetykę otoczenia i wartość tej części miasta.

Dobre skomunikowanie z resztą miasta i regionu to ważny atut dla mieszkańców. W pobliżu ulicy Fabrycznej zlokalizowany jest przystanek komunikacji miejskiej „Wojkowice Fabryczna”, obsługiwany przez autobus linii 25. Podobne udogodnienie mają mieszkańcy ulicy Sucharskiego, gdzie znajduje się przystanek „Wojkowice Sucharskiego”, również obsługiwany przez linię 25. Dzięki temu mieszkańcy mają łatwy i bezpośredni dostęp do transportu publicznego, co sprzyja mobilności, ułatwia codzienne dojazdy do pracy, szkoły czy instytucji publicznych oraz poprawia ogólną jakość życia.

– *Dziedzictwo kulturowe*

Kopalnia Węgla Kamiennego „Jowisz”, zlokalizowana przy ulicy Gustawa Morcinka, jest istotnym elementem dziedzictwa przemysłowego regionu. Założona w 1910 roku, funkcjonowała przez niemal cały XX wiek, a jej działalność zakończyła się w 2006 roku. Dziś teren po kopalni stanowi potencjał dla działań kulturalnych, edukacyjnych i turystycznych, przypominając o przemysłowej historii i możliwościach rozwoju lokalnego dziedzictwa.

Ruiny bunkra obserwacyjnego - Niedaleko ul. Sucharskiego znajdują się ruiny bunkra obserwacyjnego – ciekawy relikw z przeszłości militarnej regionu. Może przyciągać pasjonatów historii, osoby zainteresowane militariami, a także turystów szukających nietypowych punktów spacerowych. Ruiny bunkra mogą stanowić element lokalnych tras pieszych, połączonych z innymi atrakcjami industrialnymi i przyrodniczymi w tej części miasta.

– *Dostęp do przestrzeni rekreacyjnej*

Na ulicy Morcinka działa ośrodek ASG/PAINTBALL ŚLĄSK, który jest doskonałym miejscem rekreacji dla mieszkańców i turystów. Oferuje rozrywkę aktywną na świeżym powietrzu, pozwalającą spędzić czas w grupie przyjaciół, rodzinie lub w ramach imprez firmowych. Jest to również atrakcja turystyczna w regionie, ponieważ przyciąga pasjonatów sportów ekstremalnych i gier terenowych.

4.3. Podobszar II – Jednostki analityczne: Karłowicza i Paderewskiego

Analiza negatywnych zjawisk

Analiza wskaźnikowa ukazuje nagromadzenie negatywnych zjawisk w zakresie kilku kluczowych aspektów: społecznych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Przedewszystkim zauważalne jest wyższe obciążenie demograficzne – wskaźnik osób w wieku nieprodukcyjnym względem osób w wieku produkcyjnym wynosi tam 80,9%, podczas gdy w całych Wojkowicach 76,48%. Może to oznaczać większe wyzwania związane z zapewnieniem odpowiedniego wsparcia dla osób starszych i dzieci oraz obciążenie lokalnych systemów opieki społecznej i zdrowotnej.

W Podobszarze II znacznie więcej osób korzysta z pomocy społecznej niż średnio w mieście. Dotyczy to zarówno ogólnej liczby świadczeniobiorców (5,12 vs 2,71 na 100 mieszkańców), jak i przypadków związanych z niepełnosprawnością, długotrwałą chorobą, ubóstwem, bezrobociem czy problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Szczególnie alarmujące są wyższe wartości w zakresie bezrobocia – zarówno ogólnego (4,32 vs 2,51), jak i długotrwałego (2,47 wobec 1,11) czy wśród kobiet (2,47 w porównaniu do 1,19). Udział osób młodych (do 30 r.ż.) w ogólnej liczbie bezrobotnych w Podobszarze II wynosi 28,6%, podczas gdy w skali miasta – 20,3%, co wskazuje na szczególne trudności tej grupy na rynku pracy.

Również dane dotyczące bezpieczeństwa społecznego są niepokojące – w Podobszarze II odnotowano więcej wypadków drogowych, zakłóceń porządku publicznego oraz zatrzymań za jazdę pod wpływem alkoholu. Może to świadczyć o większych problemach z bezpieczeństwem oraz konieczności intensyfikacji działań prewencyjnych i profilaktycznych.

Pod względem dostępności transportu zbiorowego Podobszar II wypada zdecydowanie gorzej – liczba przystanków na 100 mieszkańców wynosi tam jedynie 0,34, podczas gdy w całych Wojkowicach 0,84. Może to negatywnie wpływać na mobilność mieszkańców i ich dostęp do usług, edukacji czy pracy.

W zakresie infrastruktury technicznej szacowana długość dróg wymagających remontu w Podobszarze II (459,5 ha) jest zbliżona do średniej miejskiej (452,97 ha), co wskazuje na podobne potrzeby w tym obszarze. Brakuje jednak szczegółowych danych dotyczących zasobu mieszkaniowego, co utrudnia ocenę warunków bytowych mieszkańców. Pełne dane o niekorzystnych wskaźnikach prezentuje kolejna tabela.

Sfera	Wskaźnik	Podobszar II	Miasto Wojkowice
Społeczna	Wskaźnik obciążenia demograficznego – Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym	80,9%	76,48%
	Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS na 100 mieszkańców	-	0,19

Sfera	Wskaźnik	Podobszar II	Miasto Wojkowice
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na 100 mieszkańców	5,12	2,71
	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	1,02	0,77
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	0,68	0,59
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	1,02	0,92
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	0,34	0,27
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców	0,34	0,20
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	0,34	0,30
	Liczba zasiłków przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	4,44	1,96
	Liczba zasiłków celowych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	4,10	1,25
	Liczba wypadków drogowych na 100 mieszkańców	1,02	0,37
	Liczba zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu na 100 mieszkańców	0,34	0,25
	Liczba zakłóceń spokoju i porządku publicznego na 100 mieszkańców	2,05	1,43
	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	4,32	2,51
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	2,47	1,11
	Liczba bezrobotnych kobiet na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	2,47	1,19
	Liczba osób bezrobotnych do 30. r.ż. w ogóle bezrobotnych	28,6%	20,3%
Przestrzenno-funkcjonalna	Liczba przystanków komunikacji zbiorowej na 100 mieszkańców	0,34	0,84
Techniczna	Szacowana średnia długość dróg gminnych do remontu w ha	459,50	452,97

Sfera	Wskaźnik	Podobszar II	Miasto Wojkowice
	Średnia liczba mieszkań komunalnych i socjalnych	-	2,1
	Liczba mieszkań komunalnych z piecami węglowymi klasy 3 lub bezklasowymi w ogólnej liczbie mieszkań komunalnych na 100 mieszkańców	ND	93,7%

Lokalne potencjały

Podobszar II na tle całego miasta Wojkowice prezentuje się korzystnie w wielu aspektach społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzenno-funkcjonalnych.

W sferze społecznej odnotowano dodatnie saldo migracji (1,71 wobec 0,99), co wskazuje na to, że obszar ten jest atrakcyjny dla mieszkańców i przyciąga nowych osiedleńców. Również frekwencja wyborcza była wyższa (75,6% wobec 74,61%), co świadczy o większym zaangażowaniu obywatelskim. Wskaźniki związane z pomocą społeczną i problemami społecznymi są znacznie korzystniejsze niż w całym mieście – nie odnotowano dożywień dzieci (0,00 wobec 0,08) ani zasiłków okresowych (0,00 wobec 0,12), a liczba zasiłków stałych jest niższa (0,34 wobec 0,59). Dodatkowo struktura bezrobocia jest bardziej optymistyczna – udział osób powyżej 50. roku życia wśród bezrobotnych jest zdecydowanie mniejszy (14,3% wobec 30,5%), a brak osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym (0,0% wobec 27,1%) sugeruje wyższy poziom kwalifikacji mieszkańców i większy potencjał zawodowy.

W sferze gospodarczej Podobszar II wyróżnia się większą aktywnością gospodarczą. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych jest wyższa niż średnia miejska (13,65 wobec 11,21), podobnie jak liczba nowo powstałych firm (1,37 wobec 1,24). Oznacza to, że obszar ten jest bardziej przedsiębiorczy i ma lepsze perspektywy rozwoju ekonomicznego.

Również sytuacja środowiskowa wypada lepiej – średni wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest jest niższy (3,17 wobec 6,23), co przekłada się na lepszą jakość środowiska i mniejsze zagrożenie dla zdrowia mieszkańców.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna również wskazuje na przewagę Podobszaru II. Znacznie większa jest tu powierzchnia terenów zielonych w przeliczeniu na mieszkańca (802,05 wobec 378,83), co sprzyja jakości życia, rekreacji i zdrowiu. Lepsze jest też wyposażenie w infrastrukturę rekreacyjną – liczba placów zabaw i siłowni plenerowych na 100 mieszkańców jest wyższa (0,68 wobec 0,18). Ponadto Podobszar II ma lepszy dostęp do komunikacji zbiorowej (1,37 wobec 0,59), co zwiększa mobilność mieszkańców i poprawia ich codzienne funkcjonowanie. Szczegółowe dane prezentuje kolejna tabela.

Sfera	Wskaźnik	Podobszar II	Miasto Wojkowice
Społeczna	Saldo migracji ludności na 100 osób	1,71	0,99
	Frekwencja wyborcza do Sejmu/Senatu w 2023 roku	75,6%	74,61%

Sfera	Wskaźnik	Podobszar II	Miasto Wojkowice
	Liczba aktów wandalizmu na 100 mieszkańców	-	0,11
	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	-	0,06
	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50. r.ż. w ogóle bezrobotnych	14,3%	30,5%
	Liczba zasiłków stałych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,34	0,59
	Liczba zasiłków okresowych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,00	0,12
	Liczba dożywień dzieci przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,00	0,08
Gospodarcza	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	13,65	11,21
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (po 2022 roku) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,37	1,24
	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	0,0%	27,1%
Środowiskowa	Średni wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t)	3,17	6,23
Przestrzenno-funkcjonalna	Powierzchnia terenów zielonych na 100 mieszkańców	802,05	378,83
	Liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni w terenie dla dorosłych na 100 mieszkańców	0,68	0,18
	Liczba linii komunikacji zbiorowej obsługująca daną miejscowość na 100 mieszkańców	1,37	0,59

Do lokalnych potencjałów tego podobszaru zalicza się następujące:

– *Potencjały infrastruktury usługowej*

Ulica Paderewskiego w Wojkowicach łączy funkcje mieszkalne z punktami usługowymi, co sprawia, że teren jest wygodny do życia, sprzyja rozwojowi lokalnej społeczności i wspiera aktywność gospodarczą w okolicy.

– *Walory historyczne i kulturowe*

Cmentarz Parafii Rzymskokatolickiej św. Antoniego w Wojkowicach - Cmentarz ten znajduje się przy ul. Karłowicza w Wojkowicach. Cmentarz pełni funkcję nekropolii parafialnej, będąc miejscem spoczynku wielu mieszkańców tej miejscowości. Zachowały się na nim liczne zabytkowe nagrobki, które świadczą o historii regionu i jego mieszkańców.

Dawny Most Kolejowy – Zabytkowa Kolej. W okolicach ul. Karłowicza w Wojkowicach znajdują się ruiny dawnego mostu kolejowego, który niegdyś stanowił część wąskotorowej linii kolejowej. Most ten jest świadectwem przemysłowej przeszłości regionu i jego znaczenia w sieci komunikacyjnej. Zachowane fragmenty mostu stanowią cenny element dziedzictwa technicznego i historycznego Wojkowic.

4.4. Podobszar III – Jednostki analityczne: Głowackiego i Staffa

Analiza negatywnych zjawisk

Analiza danych dla Podobszaru III na tle Miasta Wojkowice wskazuje na szereg wyzwań, szczególnie w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

W sferze społecznej Podobszar III cechuje się wyraźnie wyższym wskaźnikiem obciążenia demograficznego niż średnia dla miasta, a także większym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym. Może to oznaczać większą presję na lokalne systemy wsparcia społecznego i opieki. Na terenie podobszaru nie zarejestrowano żadnych organizacji pozarządowych (w mieście 0,19 na 100 mieszkańców), co świadczy o słabszej aktywności społecznej i mniejszym zaangażowaniu mieszkańców w działalność obywatelską.

Pod względem korzystania z pomocy społecznej sytuacja w podobszarze III wygląda gorzej niż w całym mieście Wojkowice. Więcej osób korzysta tu ze wsparcia z powodu bezrobocia (0,43 wobec 0,27), a także częściej występuje problem wandalizmu (0,43 wobec 0,11). Wskaźniki dotyczące bezrobocia są zdecydowanie niekorzystne – ogólny poziom bezrobocia jest wyższy (3,05 wobec 2,51), udział osób długotrwale bezrobotnych również (1,53 wobec 1,11), a zwłaszcza liczba kobiet bez pracy (2,67 wobec 1,19). Struktura wiekowa bezrobotnych pokazuje, że problem dotyczy zarówno ludzi młodych do 30. roku życia (37,5% wobec 20,3%), jak i osoby powyżej 50 lat (37,5% wobec 30,5%), co dodatkowo pogłębia trudności na lokalnym rynku pracy.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej widoczny jest brak placów zabaw i siłowni plenerowych (w mieście 0,18 na 100 mieszkańców). Oznacza to, że mieszkańcy Podobszaru III mają mniejszy dostęp do infrastruktury rekreacyjnej i przestrzeni wspólnych sprzyjających integracji.

Stan infrastruktury technicznej w tej części miasta również wypada słabiej. Średnia długość dróg gminnych wymagających remontu jest tu znacznie wyższa (1173 ha wobec 452,97 ha), co wskazuje na istotne problemy komunikacyjne i potrzebę pilnych inwestycji. W kwestii mieszkalnictwa brakuje danych szczegółowych dla podobszaru III, jednak w skali miasta istotnym problemem jest bardzo wysoki odsetek mieszkań komunalnych ogrzewanych piecami węglowymi niskiej klasy (93,7%), co może przekładać się również na sytuację lokalną. Szczegółowe dane prezentuje kolejna tabela.

Sfera	Wskaźnik	Podobszar III	Miasto Wojkowice
Społeczna	Wskaźnik obciążenia demograficznego – Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym	78,2%	76,48%
	Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS na 100 mieszkańców	-	0,19
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	0,43	0,27
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców	0,21	0,20
	Liczba aktów wandalizmu	0,43	0,11
	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	3,05	2,51
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	1,53	1,11
	Liczba bezrobotnych kobiet na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	2,67	1,19
	Liczba osób bezrobotnych do 30. r.ż. w ogóle bezrobotnych	37,5%	20,3%
	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50. r.ż. w ogóle bezrobotnych	37,5%	30,5%
Przestrzenno-funkcjonalna	Liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni w terenie dla dorosłych na 100 mieszkańców	-	0,18
Techniczna	Szacowana średnia długość dróg gminnych do remontu w ha	1173,0	452,97
	Średnia liczba mieszkań komunalnych i socjalnych	-	2,1
	Liczba mieszkań komunalnych z piecami węglowymi klasy 3 lub bezklasowymi w ogólnej liczbie mieszkań komunalnych na 100 mieszkańców	ND	93,7%

Lokalne potencjały

Podobszar III na swoim terenie gromadzi też pewne lokalne potencjały, w związku z czym jest istotny dla rozwoju miasta.

W sferze społecznej odnotowano bardzo korzystne saldo migracji (2,36 wobec 0,99), co świadczy o atrakcyjności tej części miasta dla nowych mieszkańców. Frekwencja wyborcza była minimalnie wyższa niż średnia miejska (74,7% wobec 74,61%), co potwierdza dobre zaangażowanie obywatelskie. Wskaźniki dotyczące korzystania z pomocy społecznej wskazują na mniejsze obciążenie systemu wsparcia niż w całym Wojkowicach – ogólna liczba osób korzystających z pomocy jest niższa (2,36 wobec 2,71), podobnie jak liczba osób

z niepełnosprawnością (0,43 wobec 0,77) czy korzystających z pomocy z powodu ubóstwa (0,64 wobec 0,92). Na szczególną uwagę zasługuje brak świadczeń przyznanych z powodu alkoholizmu (0,00 wobec 0,30) oraz brak dożywień dzieci (0,00 wobec 0,08). Liczba zasiłków przyznawanych przez OPS jest znacznie mniejsza (0,21 wobec 1,96), co wskazuje na lepszą sytuację socjalną mieszkańców. W obszarze bezpieczeństwa także widoczna jest przewaga – zanotowano mniej zakłóceń spokoju (1,07 wobec 1,43), brak wypadków drogowych (0,00 wobec 0,37) oraz brak przypadków zatrzymań kierowców prowadzących pod wpływem alkoholu (0,00 wobec 0,25).

W sferze gospodarczej Podobszar III prezentuje się dynamicznie. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych jest nieco wyższa niż średnia dla całych Wojkowic (11,56 wobec 11,21), a liczba nowo zarejestrowanych firm również wypada lepiej (1,71 wobec 1,24). Dodatkowo korzystna jest struktura bezrobocia – brak osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym (0,0% wobec 27,1%) wskazuje na wyższy poziom kwalifikacji mieszkańców, co stanowi istotny atut rozwojowy.

Pod względem środowiskowym Podobszar III charakteryzuje się niższym wskaźnikiem nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (3,73 wobec 6,23), co przekłada się na lepszy stan środowiska i mniejsze zagrożenia zdrowotne.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej Podobszar III wyróżnia się szczególnie wysokim poziomem terenów zielonych przypadających na mieszkańca (1265,10 wobec 378,83), co znacząco poprawia jakość życia, sprzyja rekreacji i integracji społecznej. Dostęp do transportu publicznego jest również lepszy niż średnia miejska – więcej przystanków komunikacji zbiorowej (1,07 wobec 0,84) i większa liczba obsługujących linii (0,64 wobec 0,59) wskazują na dobrą dostępność komunikacyjną. Pełne dane w zakresie korzystnych wskaźników dla Podobszaru III przedstawia kolejna tabela.

Sfera	Wskaźnik	Podobszar III	Miasto Wojkowice
Społeczna	Saldo migracji ludności na 100 osób	2,36	0,99
	Frekwencja wyborcza do Sejmu/Senatu w 2023 roku	74,7%	74,61%
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na 100 mieszkańców	2,36	2,71
	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	0,43	0,77
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	-	0,59
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	0,64	0,92

Sfera	Wskaźnik	Podobszar III	Miasto Wojkowice
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	0,00	0,30
	Liczba zasiłków przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,21	1,96
	Liczba zasiłków stałych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,21	0,59
	Liczba zasiłków okresowych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,00	0,12
	Liczba zasiłków celowych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,00	1,25
	Liczba dożywień dzieci przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,00	0,08
	Liczba zakłóceń spokoju i porządku publicznego na 100 mieszkańców	1,07	1,43
	Liczba wypadków drogowych na 100 mieszkańców	0,00	0,37
	Liczba zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu na 100 mieszkańców	0,00	0,25
	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	-	0,06
Gospodarcza	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	11,56	11,21
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (po 2022 roku) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,71	1,24
	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	0,0%	27,1%
Środowiskowa	Średni wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t)	3,73	6,23
Przestrzenno-funkcjonalna	Powierzchnia terenów zielonych na 100 mieszkańców	1 265,10	378,83
	Liczba przystanków komunikacji zbiorowej na 100 mieszkańców	1,07	0,84
	Liczba linii komunikacji zbiorowej obsługująca daną miejscowość na 100 mieszkańców	0,64	0,59

Do lokalnych potencjałów tego podobszaru zalicza się następujące:

- *dziedzictwo historyczne i kulturowe*

Kapliczka przy ulicy Głowackiego - Ten obiekt stanowi istotny potencjał kulturowy i społeczny dla mieszkańców okolicy. Kapliczka, wybudowana w 1900 r. z cegły i kamienia na posesji Antoniego Mitasa, nie tylko jest zabytkiem o wartości historycznej, ale również miejscem tradycyjnych spotkań społeczności lokalnej. W przeszłości przy kapliczce odbywały się modlitwy i „majówki”, w które angażowali się mieszkańcy ulicy oraz pobliskiej „Krzyżówki”.

- *walory rekreacyjne i wypoczynkowe*

Apartament przy ul. Rodzinnej. Apartament stanowi atrakcyjne miejsce wypoczynku dla turystów i mieszkańców. Organizacja krótkoterminowych pobytów może wspierać lokalną gospodarkę, np. poprzez współpracę z lokalnymi restauracjami, usługami czy atrakcjami. Obiekt integruje turystów z okolicą i pozwala poznawać jej walory, jednocześnie tworząc szansę dla lokalnych przedsiębiorców.

- *wartość społeczna i lokalna*

Tężnia solankowa blisko ul. Zapolskiej. Tężnia solankowa pełni funkcję miejsca spotkań i integracji mieszkańców. Stanowi przestrzeń, gdzie lokalna społeczność może spędzać czas aktywnie i zdrowo – spacerować, ćwiczyć czy uczestniczyć w wydarzeniach edukacyjnych i kulturalnych.

4.5. Potrzeby rewitalizacyjne

Przeprowadzone analizy wykazały, że na obszarze rewitalizacji występują potrzeby rewitalizacyjne, na które odpowiedź powinny stanowić zaplanowane w dalszej części projekty rewitalizacyjne. Wśród potrzeb określono następujące:

Potrzeba wzmocnienia kapitału społecznego, integracji mieszkańców oraz aktywizacji społeczno-zawodowej.

Wskaźniki korzystania z pomocy społecznej, zwłaszcza w zakresie niepełnosprawności, ubóstwa, ciężkiej choroby czy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, są wyższe niż średnia w mieście, co wskazuje na zwiększone potrzeby socjalne i zdrowotne. Ponadto, szczególnie niepokojące są dane dotyczące dożywień dzieci. Wysokie wskaźniki odnotowano także w liczbie zasiłków przyznawanych przez OPS. Każdy ich rodzaj – stały, okresowy i celowy – wyraźnie przekroczył średnią dla całego miasta.

Podwyższony wskaźnik bezrobocia, szczególnie wśród osób bezrobotnych do 30. r.ż. wskazuje na potrzebę wdrażania programów aktywizacji zawodowej, w tym doradztwa zawodowego, staży oraz kursów podnoszących kwalifikacje.

Analiza danych dotyczących obszaru rewitalizacji wskazuje również na potrzebę kompleksowych działań w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego, gdyż obserwuje się tam wyższe niż średnia miasta wskaźniki zakłóceń spokoju i aktów wandalizmu. Sytuacja ta wymaga wzmocnienia patroli policyjnych i straży miejskiej w miejscach o największej liczbie incydentów, instalacji monitoringu oraz prowadzenia programów edukacyjnych i profilaktycznych, skierowanych do młodzieży i rodzin.

Źródłem **potrzeby poprawy jakości, funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych oraz infrastruktury technicznej** są negatywne uwarunkowania dotyczące środowiska i funkcjonowania przestrzennego obszaru. Należą do nich m.in. zaniedbane tereny, niski standard infrastruktury drogowej i chodników czy niewystarczająca liczba przestrzeni do rekreacji. Dodatkowo, niewłaściwe zagospodarowanie przestrzenne powodują spadek atrakcyjności obszaru.

Funkcjonalne i estetyczne przestrzenie sprzyjają integracji społecznej, umożliwiają aktywny wypoczynek, rekreację oraz organizację wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych. Ponadto dobrze zagospodarowana przestrzeń publiczna może wspierać lokalną przedsiębiorczość, zwiększać bezpieczeństwo oraz podnosić atrakcyjność terenu dla inwestorów i turystów, przyczyniając się do kompleksowej rewitalizacji i długofalowego rozwoju społeczności.

Potrzeba poprawy jakości środowiska przyrodniczego oraz bezpieczeństwa mieszkańców wynika z tego, że znaczna część dróg gminnych wymaga remontu, a wskaźniki wypadków drogowych i kierowców pod wpływem alkoholu przewyższają średnią miejską. W związku z tym istotne są modernizacja dróg i poprawa oznakowania, instalacja progów zwalniających, chodników w newralgicznych miejscach oraz kampanie edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego i skutków prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu.

Sporym zagrożeniem dla zdrowia jest także występowanie wyrobów zawierających azbest. Te czynniki wpływają na postrzeganie obszaru oraz środowiska naturalnego jako mało przyjaznego, obniżającego poczucie bezpieczeństwa i wymagającego zmian.

5. Wizja stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja przedstawiona w Gminnym Programie Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice określa pożądany obraz obszaru rewitalizacji po zakończeniu zaplanowanych działań. Wskazuje kierunek zmian, które mają prowadzić do poprawy jakości życia mieszkańców, ograniczenia zjawisk kryzysowych oraz lepszego wykorzystania lokalnych zasobów i potencjałów. Jej realizacja wymaga współpracy mieszkańców, samorządu, instytucji lokalnych oraz partnerów społecznych i gospodarczych. Wizja została opracowana w oparciu o wyniki diagnozy oraz potrzeby zgłaszane przez społeczność lokalną, dzięki czemu stanowi odpowiedź na rzeczywiste problemy obszaru rewitalizacji i wyznacza spójny kierunek jego dalszego rozwoju.

6. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań rewitalizacyjnych

Wizja obszaru rewitalizacji w Mieście Wojkowice została doprecyzowana poprzez określenie celu głównego oraz trzech celów szczegółowych. Dla ich osiągnięcia wyznaczono dziewięć kierunków działań, definiujących rodzaje przedsięwzięć i inicjatyw niezbędnych do wywołania trwałych, pozytywnych zmian na obszarze rewitalizacji.

Celem głównym rewitalizacji w Mieście Wojkowice jest **stworzenie zintegrowanego i atrakcyjnego obszaru miasta, w którym mieszkańcy znajdują wsparcie, nowe możliwości rozwoju i wysoką jakość przestrzeni publicznej przy wykorzystaniu potencjałów historyczno - kulturowych.**

Tabela 16. Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych

Cel	Kierunek działania
Cel 1. Tworzenie sprzyjającego środowiska dla rozwoju kapitału społecznego i przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji poprzez wzmacnianie aktywności społecznej, integracji mieszkańców i poprawę sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem.	1.1. Rozwój usług i programów społecznych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności: rodzin, dzieci, młodzieży, seniorów i osób z niepełnosprawnościami.
	1.2. Rozwijanie inicjatyw służących poprawie zatrudnienia, podnoszeniu kwalifikacji poprzez edukację formalną i nieformalną oraz tworzeniu miejsc pracy na obszarze rewitalizacji.
	1.3. Organizacja wydarzeń społecznych, kulturowych i rekreacyjno-sportowych, pogłębiających poczucie tożsamości lokalnej i integrację społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Cel 2. Poprawa jakości, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych oraz infrastruktury na obszarze rewitalizacji.	2.1. Tworzenie bezpiecznych, estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych dostosowanych do różnych grup społecznych na obszarze rewitalizacji.
	2.2. Poprawa poczucia bezpieczeństwa oraz zwiększenie dostępności poprzez dostosowanie i modernizację infrastruktury na obszarze rewitalizacji.
	2.3. Przywracanie zdegradowanym obiektom i terenom użyteczności i znaczenia społecznego poprzez nadanie im nowych funkcji.
Cel 3. Kształtowanie przyjaznego i zdrowego środowiska przyrodniczego na obszarze rewitalizacji oraz poprawa jego stanu.	3.1. Kształtowanie i tworzenie przyjaznego środowiska na obszarze rewitalizacji poprzez inwestycje w zielen miejską, małą retencję i przestrzenie wypoczynku.
	3.2. Ochrona przyrody oraz zdrowia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez ograniczenie zanieczyszczeń i bezpieczne zagospodarowanie/ likwidację materiałów niebezpiecznych oraz wdrażanie rozwiązań OZE.
	3.3. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez działania edukacyjne oraz wdrażanie rozwiązań przyjaznych środowisku.

7. Opis powiązań oraz sposobu realizacji przez gminny program rewitalizacji dokumentów strategicznych właściwych dla gminy

Rewitalizacja jest procesem o wymiarze lokalnym, stanowiącym odpowiedź na zdiagnozowane sytuacje kryzysowe. Jako że wszystkie dokumenty strategiczne, ich cele i kierunki działań, sformułowane są w taki sposób, by reagować na występujące lokalnie problemy, z założenia powinny być ze sobą spójne. Zgodność pomiędzy programem rewitalizacji a dokumentami strategicznymi na poziomie gminy, powiatu i województwa przedstawiono w niniejszym rozdziale.

Analiza powiązań między gminnym programem rewitalizacji a dokumentami strategicznymi i planistycznymi właściwymi dla gminy została przeprowadzona na poziomie poszczególnych założeń tych dokumentów. W ramach analizy porównywano takie elementy, jak: cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań bądź priorytety, co było zależne od rodzaju dokumentu. Wyniki analizy wskazują na znaczną zgodność celów niniejszego Programu z przyjętymi już dokumentami strategicznymi i planistycznymi, co potwierdza, że planowana rewitalizacja jest zgodna z lokalnymi założeniami rozwojowymi. Spójność założeń GPR i dokumentów strategicznych przełoży się na wzajemne oddziaływania na osiągnięcie ich celów.

Należy podkreślić, że działania zaplanowane do realizacji w ramach GPR dążą do rozwiązywania konkretnych problemów, dotyczących poszczególnych grup mieszkańców, zamieszkujących obszar rewitalizacji. Ich realizacja wzmocni zamierzenia strategiczne zapisane w pozostałych dokumentach, a ponadto będzie dodatkowym impulsem dla ogólnego rozwoju Wojkowic i społeczności lokalnej.

7.1. Strategia Rozwoju Gminy Wojkowice

W czasie sporządzania niniejszego GPR, Strategia Rozwoju Gminy Wojkowice jest w trakcie opracowywania, na podstawie uchwały nr XXIV.187.2026 z dnia 16 marca 2026 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Wojkowice do 2030 roku oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

7.2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wojkowice

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wojkowice zostało przyjęte uchwałą nr XXXI.253.2021 Rady Miasta Wojkowice z dnia 12 kwietnia 2021 r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem o charakterze strategicznym, wyrażającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania.

Studium wyznacza obszary zdegradowane, które zostały wskazane jako obszary wymagające rewitalizacji, jak również obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji, lub remediacji. Ponadto wskazuje główne zasady kształtowania polityki przestrzennej:

- racjonalne zagospodarowanie terenów zabudowanych, tworzenie na terenie miasta miejsc o charakterze przestrzeni publicznych pozwalających na integrację mieszkańców,
- eliminowanie barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób niepełnosprawnych,
- poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej,
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez modernizację systemu komunikacji drogowej,
- wykorzystanie dogodnego położenia gminy i jej walorów w aktywizacji funkcji turystycznej,
- ochrona istniejących kompleksów leśnych oraz zwiększenie areału lasów,
- ochrona walorów przyrodniczych, krajobrazowych oraz kulturowych poprzez wprowadzenie odpowiednich ograniczeń w zagospodarowaniu i wykorzystaniu terenów,
- poprawa dostępności usług podstawowych wszystkim mieszkańcom gminy.

Cele GPR wpisują się w wyznaczone zadania, w szczególności poprzez poprawę dostępności usług podstawowych (cel 1, 2), eliminowanie barier urbanistycznych i architektonicznych (cel 2, 3), poprawę jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury (cel 2, 3), a także zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez modernizację systemu komunikacji drogowej (cel 2).

7.3. Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027

Na poziomie ponadlokalnym kierunki rozwoju strategicznego dla gmin powiatu będzińskiego określa Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027, przyjęty uchwałą nr XXVI/311/2021 Rady Powiatu Będzińskiego z dnia 21 czerwca 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021–2027.

Poniżej przedstawiono cele strategiczne i operacyjne w kontekście polityk rozwojowych

Cel strategiczny Nr 1: Rozwój gospodarczy i infrastrukturalny przy wykorzystaniu potencjału powiatu

CELE OPERACYJNE:

- 1.1. Spójność komunikacyjna Powiatu
- 1.2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości
- 1.3. Rozwój turystyki
- 1.4. Innowacyjna i sprawna administracja

Cel strategiczny Nr 2: Poprawa stanu środowiska i warunków rozwoju

CELE OPERACYJNE:

- 2.1. Zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń środowiska i ochrona dziedzictwa naturalnego
- 2.2. Promocja przedsiębiorczości i wspomaganie warunków funkcjonowania firm

Cel strategiczny Nr 3: Promocja, ochrona zdrowia i włączenie społeczne

CELE OPERACYJNE:

- 3.1. Promocja zdrowego trybu życia
- 3.2. Zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Powiatu
- 3.3. Promocja zdrowia
- 3.4. Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego
- 3.5. Ograniczenie bezrobocia
- 3.6. Aktywne i zdrowe starzenie się
- 3.7. Walka z wykluczeniem społecznym
- 3.8. Rozwój placówek pomocy społecznej
- 3.9. Ochrona przeciwpożarowa i ratownictwo
- 3.10. Infrastruktura ochrony zdrowia

Cel strategiczny Nr 4: Rozwój edukacji dostosowanej do bieżących i przyszłych potrzeb

CELE OPERACYJNE:

- 4.1. Ulepszanie warunków, jakości i dostępności edukacji
- 4.2. Rozwój szkolnictwa zawodowego i technicznego

Powiązanie założeń dokumentów

Cele rewitalizacji sformułowane w niniejszym GPR wykazują spójność i wzajemne powiązanie z celami Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego.

		Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego			
		Rozwój gospodarczy i infrastrukturalny przy wykorzystaniu potencjału powiatu	Poprawa stanu środowiska i warunków rozwoju	Promocja, ochrona zdrowia i włączenie społeczne	Rozwój edukacji dostosowanej do bieżących i przyszłych potrzeb
Cele GPR	Cel 1. Tworzenie sprzyjającego środowiska dla rozwoju kapitału społecznego i przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji poprzez wzmacnianie aktywności społecznej, integracji mieszkańców i poprawę sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem	X		X	X
	Cel 2. Poprawa jakości, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych oraz infrastruktury na obszarze rewitalizacji	X	X		
	Cel 3. Kształtowanie przyjaznego i zdrowego środowiska przyrodniczego na obszarze rewitalizacji oraz poprawa jego stanu		X	X	

Sposób realizacji założeń przez GPR

Kierunki działań przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji pozostają spójne z celami Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027. Zgodność ta dotyczy przede wszystkim działań ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców, rozwój infrastruktury lokalnej, wzmacnianie aktywności społecznej i przedsiębiorczości, poprawę stanu środowiska oraz włączenie społeczne osób i grup wymagających szczególnego wsparcia.

GPR realizuje założenia celu strategicznego nr 1 Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego, dotyczącego rozwoju gospodarczego i infrastrukturalnego przy wykorzystaniu potencjału powiatu, poprzez działania służące poprawie jakości, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych oraz infrastruktury na obszarze rewitalizacji. Modernizacja i porządkowanie przestrzeni, poprawa dostępności infrastruktury, rozwój miejsc aktywności lokalnej oraz tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości mieszkańców wzmacniają lokalny potencjał rozwojowy Wojkowic i poprawiają warunki do prowadzenia aktywności społecznej oraz gospodarczej.

Założenia celu strategicznego nr 2, odnoszącego się do poprawy stanu środowiska i warunków rozwoju, są realizowane przez GPR poprzez działania ukierunkowane na kształtowanie przyjaznego i zdrowego środowiska przyrodniczego na obszarze rewitalizacji. Szczególnie znaczenie mają przedsięwzięcia związane z poprawą jakości przestrzeni, ograniczaniem negatywnego oddziaływania infrastruktury na środowisko, rozwojem zieleni, poprawą efektywności energetycznej oraz tworzeniem bardziej przyjaznych warunków życia dla mieszkańców.

GPR wpisuje się również w cel strategiczny nr 3 Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego, dotyczący promocji, ochrony zdrowia i włączenia społecznego. Program rewitalizacji zakłada wzmacnianie kapitału społecznego, integrację mieszkańców, aktywizację osób zagrożonych wykluczeniem oraz rozwój działań wspierających lokalną społeczność. Dzięki temu przyczynia się do ograniczania problemów społecznych, poprawy dostępności do działań wspierających mieszkańców oraz budowania bardziej spójnej i aktywnej wspólnoty lokalnej.

Powiązanie z celem strategicznym nr 4, dotyczącym rozwoju edukacji dostosowanej do bieżących i przyszłych potrzeb, ma charakter uzupełniający. GPR wspiera ten kierunek przede wszystkim poprzez działania rozwijające kompetencje społeczne, aktywność mieszkańców, edukację środowiskową, obywatelską i społeczną oraz tworzenie warunków do uczestnictwa w inicjatywach lokalnych. W tym zakresie program rewitalizacji może wzmacniać proces uczenia się przez całe życie i rozwój kompetencji potrzebnych do aktywnego udziału w życiu społecznym i zawodowym.

Podsumowując, Gminny Program Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice na lata 2025-2035 stanowi narzędzie realizacji założeń Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027 na poziomie lokalnym. Poprzez przedsięwzięcia ukierunkowane na rozwój kapitału społecznego, poprawę infrastruktury, wzmacnianie przedsiębiorczości, ochronę środowiska, poprawę jakości przestrzeni oraz włączenie społeczne mieszkańców, GPR przekłada cele strategiczne powiatu na konkretne działania podejmowane na obszarze rewitalizacji. Tym samym Program wspiera rozwój Wojkowic jako części powiatu będzińskiego, przyczyniając się do poprawy warunków życia, zwiększenia spójności społecznej oraz lepszego wykorzystania lokalnych potencjałów rozwojowych.

7.4. Strategia Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2022-2027 z perspektywą do 2035 r.

Wojkowice należą do gmin wchodzących w skład Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, a dokładniej do otoczenia rdzenia GZM. Strategia Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2022-2027 z perspektywą do 2035 r. została przyjęta uchwałą nr XLIX/367/2022 Zgromadzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii z dnia 16 grudnia 2022 r.

Jako priorytety strategiczne w Strategii GZM wyznaczono:

1. **Adaptacja do zmian klimatu i odporność**, realizowana poprzez rozwój i zarządzanie niebiesko-zieloną infrastrukturą, transformację energetyczną i poprawę jakości powietrza, integrowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi i komunalnymi osadami ściekowymi, z ukierunkowaniem na gospodarkę obiegu zamkniętego oraz upowszechnianie wiedzy na temat zmian klimatu i zrównoważonego rozwoju.
2. **Mobilność i dostępność**, obejmująca rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej i upowszechnienie publicznego transportu zbiorowego jako pierwszego wyboru w codziennych podróżach, tworzenie warunków infrastrukturalnych i organizacyjnych do rozwoju transportu zbiorowego i drogowego, rozwój transportu szynowego oraz upowszechnianie mikromobilności, w tym roweru i idei współdzielenia.
3. **Przestrzeń i spójność społeczna**, realizowana poprzez racjonalne korzystanie z przestrzeni wobec kurczenia się miast i suburbanizacji, aktywne podejście do wyzwań demograficznych i poprawę warunków do rozwoju społeczności otwartych, aktywnych i kreatywnych.
4. **Metropolitalność i innowacyjność**, obejmująca kreowanie warunków do rozwoju gospodarczego i innowacji, wzmacnianie funkcji metropolitalnych i wzmacnianie konkurencyjności ośrodków akademickich i szkół w GZM.
5. **Współpraca i otwartość**, realizowany poprzez nowoczesne zarządzanie, rozwój wewnętrznej i zewnętrznej współpracy GZM oraz promocję GZM.

Powiązanie założeń dokumentów

Cele rewitalizacji sformułowane w niniejszym GPR wykazują spójność i wzajemne powiązanie z celami Strategii Rozwoju GZM.

		Strategia Rozwoju GZM				
		Adaptacja do zmian klimatu i odporność	Mobilność i dostępność	Przestrzeń i spójność społeczna	Metropolitalność i innowacyjność	Współpraca i otwartość
Cele GPR	Cel 1. Tworzenie sprzyjającego środowiska dla rozwoju kapitału społecznego i przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji poprzez wzmacnianie aktywności społecznej, integracji mieszkańców i poprawę sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem			X	X	X
	Cel 2. Poprawa jakości, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych oraz		X	X		

		Strategia Rozwoju GZM				
		Adaptacja do zmian klimatu i odporność	Mobilność i dostępność	Przestrzeń i spójność społeczna	Metropolitalność i innowacyjność	Współpraca i otwartość
	infrastruktury na obszarze rewitalizacji					
	Cel 3. Kształtowanie przyjaznego i zdrowego środowiska przyrodniczego na obszarze rewitalizacji oraz poprawa jego stanu	X		X		

Sposób realizacji założeń przez GPR

Gminny Program Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice na lata 2025-2035 wpisuje się w założenia Strategii Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2022-2027 z perspektywą do 2035 r., ponieważ koncentruje się na zintegrowanej poprawie jakości życia mieszkańców, wzmacnianiu funkcji społecznych, środowiskowych i przestrzennych oraz podnoszeniu odporności obszaru rewitalizacji na współczesne wyzwania rozwojowe. GPR, zgodnie z logiką rewitalizacji, obejmuje działania społeczne, inwestycyjne, przestrzenne, gospodarcze i środowiskowe, ukierunkowane na obszary znajdujące się w stanie kryzysowym oraz wymagające szczególnej interwencji. W projekcie GPR wskazano, że dokument ma charakter wieloletni i obejmuje przedsięwzięcia służące poprawie jakości życia mieszkańców oraz wyprowadzaniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego.

W odniesieniu do priorytetu adaptacji do zmian klimatu i odporności, GPR realizuje założenia Strategii GZM poprzez działania związane z poprawą efektywności energetycznej, rozwojem odnawialnych źródeł energii, ograniczaniem negatywnego wpływu infrastruktury na środowisko oraz poprawą jakości przestrzeni publicznych. Uzupełniając GPR odpowiada na zdiagnozowane problemy środowiskowe, w tym wysokie nagromadzenie wyrobów zawierających azbest i potrzebę podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

W zakresie celu dotyczącego mobilności i dostępności, GPR przyczynia się do poprawy warunków przemieszczania się mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz zwiększenia dostępności lokalnej infrastruktury. Założenia te są realizowane przede wszystkim poprzez rozwój infrastruktury drogowej, a także poprzez budowę ścieżek rowerowych na terenie obszaru rewitalizacji. Działania te wzmacniają dostępność komunikacyjną, poprawiają bezpieczeństwo użytkowników ruchu oraz wspierają rozwój mikromobilności, w tym transportu rowerowego, zgodnie z kierunkiem wyznaczonym w Strategii GZM.

W odniesieniu do priorytetu dotyczącego przestrzeni i spójności społecznej, GPR realizuje założenia Strategii GZM poprzez działania ukierunkowane na poprawę jakości przestrzeni publicznych, rozwój miejsc integracji mieszkańców oraz wzmacnianie dostępności usług

społecznych. Działania te odpowiadają na problemy społeczne zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji, w tym korzystanie z pomocy społecznej, bezrobocie, potrzebę integracji mieszkańców, niewystarczającą ofertę kulturalną oraz potrzebę poprawy poczucia bezpieczeństwa.

Priorytet dotyczący metropolitalności i innowacyjności jest realizowany przez GPR w zakresie wzmacniania kapitału społecznego i przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji. Tworzenie środowiska sprzyjającego aktywności społecznej, integracji mieszkańców oraz poprawie sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem może wspierać rozwój lokalnych potencjałów, w tym postaw przedsiębiorczych, samodzielności i gotowości do podejmowania inicjatyw. Powiązanie to ma przede wszystkim charakter społeczno-gospodarczy – odnosi się do budowania lokalnych warunków dla aktywności, współpracy i rozwoju mieszkańców, które stanowią podstawę dla szerszego rozwoju gospodarczego i innowacyjnego.

GPR wspiera także cel dotyczący współpracy i otwartości poprzez partycypacyjny sposób przygotowania i wdrażania programu. Dokument zakłada włączanie mieszkańców, lokalnych instytucji, organizacji, jednostek gminnych oraz innych interesariuszy w proces diagnozowania problemów, określania potrzeb i planowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W projekcie GPR podkreślono, że udział interesariuszy był ważnym założeniem prac nad dokumentem, a partycypacyjny charakter procesu pozwolił uwzględnić lokalną perspektywę, rzeczywiste potrzeby społeczności oraz oczekiwania wobec przyszłych działań.

Podsumowując, Gminny Program Rewitalizacji realizuje założenia Strategii GZM przede wszystkim poprzez lokalne przełożenie jej priorytetów na konkretne działania naprawcze prowadzone na obszarze wymagającym szczególnej interwencji. GPR wzmacnia odporność środowiskową i energetyczną, poprawia mobilność i dostępność, wspiera spójność społeczną, podnosi jakość przestrzeni oraz rozwija model zarządzania oparty na współpracy z interesariuszami. Dzięki temu stanowi narzędzie wdrażania celów metropolitalnych na poziomie lokalnym, z uwzględnieniem specyfiki problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji w Wojkowicach.

7.5. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” została przyjęta uchwałą nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 października 2020 r.

Dokument określając politykę rozwoju województwa, wyznacza następujące cele strategiczne:

1. **Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej**, który obejmuje działania na rzecz konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki, oraz silnej lokalnej przedsiębiorczości.
2. **Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca**, wysoką jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych, działania na rzecz aktywności mieszkańców, a także atrakcyjnego i efektywnego systemu edukacji i nauki.

3. **Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni**, obejmujący wysoką jakość środowiska, efektywną infrastrukturę, oraz atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksową rewitalizację, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu.
4. **Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym**, który obejmuje Zrównoważony rozwój terytorialny, aktywną współpracę z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu i nowoczesną administrację publiczną

Powiązanie założeń dokumentów

Cele rewitalizacji sformułowane w niniejszym GPR wykazują spójność i wzajemne powiązanie z celami strategicznego rozwoju województwa.

		Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego			
		Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej	Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca	Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym
Cele GPR	Cel 1. Tworzenie sprzyjającego środowiska dla rozwoju kapitału społecznego i przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji poprzez wzmacnianie aktywności społecznej, integracji mieszkańców i poprawę sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem	X	X		X
	Cel 2. Poprawa jakości, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych oraz infrastruktury na obszarze rewitalizacji		X	X	X
	Cel 3. Kształtowanie przyjaznego i zdrowego środowiska przyrodniczego na obszarze rewitalizacji oraz poprawa jego stanu		X	X	X

Kierunki działań przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji pozostają spójne z celami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”. Zgodność ta dotyczy przede wszystkim działań ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców, wzmacnianie spójności społecznej, przeciwdziałanie wykluczeniu, rozwój aktywności lokalnej, poprawę jakości przestrzeni publicznych oraz środowiska. GPR odpowiada również na potrzebę poprawy dostępności usług społecznych, modernizacji infrastruktury technicznej i społecznej

oraz tworzenia bezpiecznych, funkcjonalnych i przyjaznych miejsc do życia na obszarze rewitalizacji.

Podsumowując, Gminny Program Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice na lata 2025–2035 stanowi narzędzie realizacji założeń Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” na poziomie lokalnym, w szczególności w zakresie wzmacniania aktywności mieszkańców, poprawy jakości życia, rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej, zwiększania dostępności przestrzeni publicznych oraz działań na rzecz środowiska i efektywności energetycznej. Poprzez przedsięwzięcia ukierunkowane na aktywizację społeczną, wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem, rozwój oferty społecznej i kulturalnej, modernizację obiektów publicznych, poprawę infrastruktury drogowej, rozwój ścieżek rowerowych oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, GPR przekłada cele strategiczne województwa na konkretne działania podejmowane na obszarze rewitalizacji. Tym samym program rewitalizacji wspiera realizację polityki rozwoju regionu, przyczyniając się do budowy województwa bardziej spójnego społecznie, przyjaznego mieszkańcom, lepiej skomunikowanego oraz odpornego na wyzwania środowiskowe i infrastrukturalne.

7.6. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Plan Zagospodarowania Województwa Śląskiego przyjęty został uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 13 września 2016 r.

Jest to podstawowy dokument planistyczny, wyznaczający cele strategiczne województwa w układzie przestrzennym.

Wojkowice należą do miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego – Metropolii Górnośląskiej. Zaklasyfikowano je także jako obszar wymagający rewitalizacji. Na terenie miasta występują tereny zamknięte, obszary narażone na ryzyko powodzi oraz udokumentowane złoża kopalin.

Plan Zagospodarowania Województwa określa następujące cele polityki przestrzennej:

1. **Nowoczesna gospodarka – promocja gospodarczego wzrostu i innowacji:** Realizowany poprzez tworzenie warunków przestrzennych rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjności gospodarczej i transferu technologii, wzmocnienie funkcji metropolitalnych ośrodka wojewódzkiego oraz wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych ośrodków regionalnych, oraz poprawę dostępności wewnętrznej regionu.
2. **Szanse rozwojowe mieszkańców – zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych:** Realizowany poprzez rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów, rozwój obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych, a także poprawę wewnętrznej integracji regionu.

3. **Przestrzeń – zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego:** Realizowany poprzez ochronę zasobów środowiska, kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach miejskich i kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach wiejskich.
4. **Relacje z otoczeniem – infrastrukturalne powiązania regionu:** Realizowany poprzez rozwój ponadregionalnej i międzynarodowej infrastruktury transportowej, rozwój ponadregionalnej i międzynarodowej infrastruktury technicznej oraz rozwijanie współpracy międzyregionalnej.

Powiązanie założeń dokumentów

Cele i kierunki wyznaczone w niniejszym programie rewitalizacji wykazują spójność z kierunkami rozwoju określonymi w Planie Zagospodarowania Województwa Śląskiego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego					
		Nowoczesna gospodarka – promocja gospodarczego wzrostu i innowacji	Szanse rozwojowe mieszkańców – zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych	Przestrzeń – zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego	Relacje z otoczeniem – infrastrukturalne powiązania regionu
Cele GPR	Cel 1. Tworzenie sprzyjającego środowiska dla rozwoju kapitału społecznego i przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji poprzez wzmacnianie aktywności społecznej, integracji mieszkańców i poprawę sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem	X	X		
	Cel 2. Poprawa jakości, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych oraz infrastruktury na obszarze rewitalizacji	X	X	X	X
	Cel 3. Kształtowanie przyjaznego i zdrowego środowiska przyrodniczego na obszarze rewitalizacji oraz poprawa jego stanu			X	

8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W niniejszym rozdziale przedstawiono charakterystykę kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgłoszonych do Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice na lata 2025-2035. Ujęto również podstawowe założenia dotyczące ich planowania i wdrażania, wynikające z obowiązujących przepisów prawa, w tym regulacji odnoszących się do ochrony przyrody, ochrony zabytków oraz innych wymogów istotnych z punktu widzenia realizacji działań rewitalizacyjnych. Zasady zgłaszania i wyboru projektów, z uwzględnieniem udziału interesariuszy procesu rewitalizacji, zostały omówione w części poświęconej mechanizmom partycypacji społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaprezentowane w Programie stanowią propozycje działań, których realizacja będzie służyć osiągnięciu celów rewitalizacji na obszarze miasta. Należy jednak zaznaczyć, że na obecnym etapie informacje dotyczące poszczególnych zadań, w tym szacowanych kosztów, źródeł finansowania oraz harmonogramów realizacji, mają charakter orientacyjny i będą wymagały dalszego doprecyzowania. Z tego względu nie stanowią one jeszcze podstawy do ujęcia przedsięwzięć w załączniku do uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Wojkowice. Wprowadzenie zadań do Wieloletniej Prognozy Finansowej będzie możliwe po przygotowaniu szczegółowych koncepcji, opracowaniu dokumentacji projektowej oraz wskazaniu zabezpieczonych źródeł finansowania, co pozwoli na odpowiedzialne planowanie wydatków miasta w perspektywie wieloletniej.

8.1. Założenia dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane z uwzględnieniem założeń z zakresu bezpieczeństwa pożarowego, bezpieczeństwa powodziowego, ochrony zabytków, ochrony przyrody, infrastruktury drogowej, gazowej, kolejowej, technicznej elektroenergetycznej i infrastruktury telekomunikacyjnej, co zaprezentowano w dalszej części niniejszego rozdziału.

Bezpieczeństwo pożarowe

Realizowane inwestycje powinny uwzględniać obowiązujące przepisy bezpieczeństwa pożarowego w szczególności ujęte w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 822). Co więcej, w odniesieniu do projektów infrastrukturalnych stosowane będą zagadnienia mające wpływ na stan bezpieczeństwa pożarowego, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030). Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą indywidualnie weryfikowane pod tym kątem na późniejszym etapie, przed ich wdrożeniem.

Realizując przedsięwzięcia rewitalizacyjne, uwzględnić należy sprawy związane z zapewnieniem wymagań bezpieczeństwa powszechnego – w tym ochrony przeciwpożarowej, w szczególności:

- Zapewnienia dróg pożarowych do budynków oraz przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030);
- Zapewnienia wymaganych parametrów usytuowania budynków zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. 2022 poz. 1225);
- Zapewnienia bezpiecznej lokalizacji zakładów zwiększonego ryzyka oraz zakładów dużego ryzyka zgodnie z Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2025 poz. 647);
- Zapewnienia zaopatrzenia w wodę do celów przeciwpożarowych jednostki osadniczej – zgodnie z warunkami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030);

Lokalizację parkingów, na które są usuwane pojazdy przewożące materiały niebezpieczne – parking powinien być wykonany zgodnie z warunkami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie warunków technicznych parkingów, na które są usuwane pojazdy przewożące materiały niebezpieczne.

Bezpieczeństwo powodziowe

Na terenie gminy – w tym na obszarze rewitalizacji – występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują przepisy odrębne, tj. m.in. zakazy określone w art. 77 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960). W kontekście realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, obszary te wymagają więc szczególnej uwagi. W celu zapewnienia bezpieczeństwa oraz zrównoważonego rozwoju gminy, działania rewitalizacyjne muszą być realizowane z uwzględnieniem ryzyka powodziowego oraz wymogami wynikającymi z ustawy Prawo wodne i odrębnych przepisów obowiązujących w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Planowane w ramach rewitalizacji inwestycje powinny uwzględniać potrzeby ekosystemu wodnego, zaś wszelkie inwestycje w systemy retencyjne powinny być projektowane z myślą o minimalizacji negatywnego wpływu na jakość wód.

W świetle art. 77 ust. 1 pkt 3 Prawa wodnego, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się lokalizowania nowych cmentarzy, jak również gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania.

Zgodnie z art. 166 ust. 10 ww. ustawy, zagospodarowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, w tym w ramach gminnego programu rewitalizacji, nie może:

- naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,
- naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym,
- stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi, środowiska i dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków,
- naruszać funkcjonowania infrastruktury krytycznej,
- utrudniać zarządzania ryzykiem powodziowym.

Realizacja inwestycji w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią może wiązać się z wymogiem uzyskania pozwolenia wodnoprawnego. W myśl art. 390 Prawa wodnego, pozwolenia wodnoprawne wymagane są m.in. na lokalizowanie na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obiektów budowlanych.

Reasumując, realizacja działań rewitalizacyjnych na obszarach zagrożonych powodzią wymaga ścisłego dostosowania się do obowiązujących regulacji prawnych oraz pełnego poszanowania ustanowionych ograniczeń.

Infrastruktura gazowa

W przypadku konieczności przebudowy infrastruktury gazowej na obszarze opiniowanego projektu gminnego programu rewitalizacji wszystkie prace mogą być prowadzone tylko i wyłącznie w uzgodnieniu sposobu ich wykonania z właściwym operatorem sieci gazowej.

Należy nadmienić, że dla sieci gazowej, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26.04.2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie, obowiązują strefy kontrolowane. Szerokość strefy kontrolowanej względem poszczególnych obiektów budowlanych określa Rozdział 2 ww. Rozporządzenia oraz załącznik nr 2.

Infrastruktura techniczna elektroenergetyczna

Postanowienia niniejszego dokumentu, w tym zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, realizowane będą zgodnie z następującymi zapisami:

- wzdłuż przebiegu istniejących i planowanych linii elektroenergetycznych będących częścią sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej należy uwzględnić pasy technologiczne (pasy ochrony funkcyjnej) w obrębie tychże linii,
- wszystkie obiekty przewidywane do budowy, przebudowy lub remontu w zbliżeniu lub na skrzyżowaniu z infrastrukturą techniczną elektroenergetyczną podlegają przepisom odrębnym,
- należy zapewnić swobodny dostęp i dojazd do infrastruktury technicznej elektroenergetycznej, w tym stacji elektroenergetycznych, linii elektroenergetycznych oraz konstrukcji wsporczych (słupów) w celu przeprowadzenia prac eksploatacyjnych lub usuwania awarii,

- zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa się z planowanej, budowanej, przebudowywanej, remontowanej i istniejącej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej na podstawie przepisów odrębnych.

Infrastruktura telekomunikacyjna

Jeśli podczas realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego wystąpi kolizja z istniejącymi urządzeniami telekomunikacyjnymi, należy zwrócić się do właściciela tych urządzeń z wnioskiem o wydanie warunków technicznych dotyczących ich zabezpieczenia lub przeniesienia.

Ochrona zabytków

Ewentualne planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące obiekty lub obszary zabytkowe należy prowadzić zgodnie z zasadami ochrony zabytków, tzn. zostaną rozpatrzone indywidualnie przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na etapie uzyskiwania stosownych pozwoleń i uzgodnień przez właścicieli tychże obiektów.

W przypadku obiektów oraz obszarów wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego, wymagają one odrębnych pozwoleń konserwatorskich na działania wymienione w art. 36 ust. 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292). Natomiast obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków wymagają wcześniejszych uzgodnień ze Śląskim Konserwatorem Zabytków na podstawie art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 418). Oznacza to zatem, że dla obiektów i obszarów zabytkowych obowiązują odrębne przepisy, a prace w ich obrębie mogą zostać wykonane po uzyskaniu wymaganych pozwoleń lub uzgodnień konserwatorskich wg. ww. ustaw.

Reasumując, inwestycje prowadzone na obszarach oraz w zabytkach objętych ww. formami ochrony konserwatorskiej rozpatrywane będą więc indywidualnie, a prace w ich obrębie będą mogły zostać wykonane dopiero po uzyskaniu stosownych pozwoleń lub uzgodnień konserwatorskich wg ww. ustaw.

Ochrona przyrody

Postanowienia niniejszego programu, w tym zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, realizowane będą zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a zatem także z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13).

Teren gminy zlokalizowany jest w zasięgu: Obszaru Chronionego Krajobrazu „Brynicka Terasa” i Obszaru Chronionego Krajobrazu „Przełajka”. Na obszarze gminy znajduje się ponadto użytek ekologiczny „Brynicka terasa” oraz jeden pomnik przyrody (lipa szerokolistna przy ul. Sobieskiego). Należy nadmienić, że wskazane formy ochrony przyrody znajdują się poza granicami obszaru rewitalizacji.

W trakcie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy w szczególności mieć na uwadze zakazy obowiązujące na obszarze chronionego krajobrazu, które określone są w art. 24 ww. ustawy, w tym m.in. zakazy:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsłowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrony przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych oraz zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Na obszarze chronionego krajobrazu zakazuje się niszczenia i uszkodzenia obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W przypadku konieczności realizacji działań rewitalizacyjnych w sposób prowadzący do naruszenia zakazów obowiązujących w stosunku do pomnika przyrody należy uprzednio uzyskać stosowne zezwolenia (art. 44 ust. 3 ww. ustawy o ochronie przyrody), bądź znieść ochronę pomnikową.

Szczególną uwagę należy zachować podczas prowadzenia ewentualnych prac budowlanych, remontowo-modernizacyjnych, terenowych/niwelacyjnych czy rozbiórkowych. W przypadku gdy realizacja poszczególnych inwestycji będzie wiązała się z naruszeniem zakazów obowiązujących w stosunku do gatunków objętych ochroną, przeprowadzenie planowanych czynności może nastąpić dopiero po uzyskaniu stosowanego zezwolenia na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków chronionych, na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody.

W przypadku inwestycji prowadzonych w obrębie istniejących obiektów budowlanych (takich jak np. prace remontowe elewacji), konieczne jest przestrzeganie wytycznych do prowadzenia tego rodzaju prac w aspekcie ochrony ptaków oraz nietoperzy i ich siedlisk. Mając na uwadze możliwość zniszczenia siedlisk gatunków chronionych w trakcie prowadzonych prac budowlanych, drogowych czy remontowych (w szczególności w związku z planowanymi inwestycjami prowadzonymi w obrębie istniejących obiektów budowlanych, m.in. działań termomodernizacyjnych lub prac remontowych dachu i/lub elewacji), należy przewidzieć stosowanie działań minimalizujących i kompensacyjnych, takich jak:

- przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych przed rozpoczęciem prac (np. uprzednie zinwentaryzowanie gatunków zasiedlających budynek),
- dostosowanie terminów przeprowadzenia robót do cyklu życiowego zwierząt, tj. realizacja prac w terminach minimalizujących ryzyko niszczenia lęgów ptaków i siedlisk nietoperzy,
- zapewnienie nadzoru przyrodniczego podczas realizacji inwestycji,
- zastosowanie rozwiązań kompensacyjnych w przypadku nieuniknionego zniszczenia siedlisk (np. montaż budek lęgowych i schronów dla nietoperzy, zakładanie nowych nasadzeń drzew i krzewów rodzimych gatunków, tworzenie łąk kwietnych i zadrzewień śródmiejskich).

W przypadku działań rewitalizacyjnych związanych z nowymi nasadzeniami zieleni, preferowane będzie stosowanie nasadzeń gatunków rodzimych, bez wprowadzania inwazyjnych gatunków obcych. Zaleca się więc, by realizatorzy przedsięwzięć rewitalizacyjnych w tym zakresie uwzględnili tę kwestię – projekty będą weryfikowane pod tym względem w późniejszej fazie, przed ich wdrożeniem.

8.2. Lista przedsięwzięć podstawowych

Niniejszy rozdział zawiera charakterystykę podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgłoszonych do Gminnego Programu Rewitalizacji w ramach otwartego naboru (szczegółowe informacje w rozdziale - Mechanizmy włączenia interesariuszy).

Każde spośród zgłoszonych przedsięwzięć zostało przedstawione w formie tabeli, zawierającej szczegółowe informacje na temat celu projektu, zakresu działań, lokalizacji i terminu realizacji, grupy interesariuszy, potencjalnych partnerów, szacowanej wartości oraz źródeł finansowania. Na grupę przedsięwzięć podstawowych składa się 7 projektów

odpowiadających na zdiagnozowane w gminie problemy i negatywne zjawiska, a tym samym niezbędnych do osiągnięcia założonych celów rewitalizacji. Realizacja planowanych działań przyczyni się do przezwyciężenia sytuacji kryzysowej i osiągnięcia zamierzonej wizji rewitalizowanego obszaru.

Lista przedsięwzięć podstawowych obejmuje następujące projekty:

1. Farma fotowoltaiczna
2. Funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego Klub Senior+ w Wojkowicach
3. Remont budynku OSP Wojkowice
4. Rozwój infrastruktury drogowej (ulica Długosza, Głowackiego i Zapolskiej)
5. Wojkolandia
6. Termomodernizacja budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Wojkowicach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii
7. Budowa ścieżek rowerowych na terenie obszaru rewitalizacji w Wojkowicach

Tabela 17. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1

Lp.	1
Nazwa projektu	Farma fotowoltaiczna
Podmiot realizujący projekt	Gmina Wojkowice
Lokalizacja przedsięwzięcia	ul. Gabrieli Zapolskiej <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>
Ogólny cel przedsięwzięcia	Odnowa zdegradowanego terenu przemysłowego poprzez nadanie nowych funkcji użytkowych, zwiększenia udziału OZE w lokalnym bilansie energetycznym, obniżenia kosztów energii elektrycznej w jednostkach gminnych, redukcja emisji CO ₂ i poprawa jakości powietrza, a także budowania wizerunku gminy jako samorządu proekologicznego i nowoczesnego.
Spójność z celem i kierunkami działań wskazanymi w GPR	C3. K3.1 C3. K3.2 C3. K3.3
Opis problemu	Na etapie diagnozy, w sferze środowiskowej, mieszkańcy wskazali na problem niskiej jakości powietrza na obszarze rewitalizacji, natomiast w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, odznacza się występowanie rozległych, zdegradowanych terenów przemysłowych.
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada budowę farmy fotowoltaicznej na terenie gminnym w rejonie ul. Gabrieli Zapolskiej w Wojkowicach o mocy 40 MW. Inwestycja polega na instalacji naziemnych paneli fotowoltaicznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowaniem zieleni. Zakres realizowanych zadań: • opracowanie dokumentacji projektowej i technicznej farmy fotowoltaicznej • montaż paneli fotowoltaicznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą • zagospodarowanie zieleni - uporządkowanie i zagospodarowanie terenu wokół farmy fotowoltaicznej poprzez wprowadzenie zieleni ochronnej i izolacyjnej
Czas realizacji	2026-2035
Opis działań zap. dostępność	Nie dotyczy
Ewentualni partnerzy	Nie przewiduje się
Szacowana wartość	9 000 000,00 zł

Lp.	1	
Nazwa projektu	Farma fotowoltaiczna	
Źródła finansowania	Budżet gminy, środki zewnętrzne – unijne i krajowe	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu	1. Liczba wybudowanych instalacji OZE – 1 szt. (farma PV) 2. Moc zainstalowanej farmy fotowoltaicznej – 40 MW 3. Liczba opracowanych dokumentacji projektowych – 1 szt.
	Sposób pomiaru	dokumentacja projektowa i powykonawcza, protokoły odbioru inwestycji, dane techniczne instalacji.
	Wskaźniki rezultatu	1. Liczba przedsięwzięć proekologicznych – 1 szt. 2. Szacowana roczna produkcja energii elektrycznej – ok. 40 000 MWh/rok (wartość orientacyjna dla 40 MW)
	Sposób pomiaru	dokumentacja projektowa i powykonawcza, protokoły odbioru inwestycji, dane techniczne instalacji.

Tabela 18. Przedsięwzięcie rewitalizacyjny nr 2

Lp.	2	
Nazwa projektu	Funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego Klub Senior+ w Wojkowicach	
Podmiot realizujący projekt	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojkowicach	
Lokalizacja przedsięwzięcia	ul. Gustawa Morcinka 6, 42-580 Wojkowie <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Celem projektu jest zapewnienie trwałego funkcjonowania i rozwoju Placówki Wsparcia Dziennego Klub „Senior+” w Wojkowicach jako miejsca aktywizacji społecznej, integracji międzypokoleniowej oraz wzmacniania kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji. Placówka ma przeciwdziałać marginalizacji, samotności i wykluczeniu społecznemu osób starszych, tworząc warunki do uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i edukacyjnym. Celem nadrzędnym jest włączenie seniorów w proces odnowy społecznej dzielnicy Morcinka-Sucharskiego, poprzez budowanie wspólnoty, rozwój wolontariatu, edukację oraz tworzenie pozytywnego wizerunku starości w społeczności lokalnej.	
Spójność z celem i kierunkami działań wskazanymi w GPR	C1. K1.1 C1. K1.3	
Opis problemu	Koniec lat dziewięćdziesiątych to moment w życiu miasta bardzo trudny. Osiedla przykładowe zaczęły być postrzegane niezwykle negatywnie przez społeczność miasta. Ulice Morcinka i Sucharskiego zyskały opinię niebezpiecznych i patologicznych. Stały się dla wielu obszarem zdegradowanym, zaniedbaną, niebezpieczną enklawą, w której zadziała się najgorsza dla jego społeczności rzecz – sami mieszkańcy zaczęli siebie postrzegać w kategoriach negatywnych. Opinia otoczenia stała się tożsama z opinią społeczności osiedla. Według pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojkowicach, na ulicach Morcinka i Sucharskiego tworzy się lokalna koncentracja ubóstwa, która sprzyja procesom utrwalania się, a nawet społecznego „dziedziczenia” negatywnych zjawisk. Wewnątrz osiedli tworzą się swoiste getta, występuje wyraźna odrębność przestrzenna, względna homogeniczność statusowa mieszkańców i zabudowy, niska przenikalność pomiędzy obszarem wyłączonym a światem otaczającym. Wytworzone zostało poczucie odrębności społecznej, świadomościowej, enklawowości zarówno przez mieszkańców obszaru, jak i obserwatorów zewnętrznych. Obszarowi temu towarzyszy ubóstwo wynikające z długotrwałego braku pracy, braku wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, wyuczona bezradność,	

Lp.	2	
Nazwa projektu	Funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego Klub Senior+ w Wojkowicach	
	bierność życiowa i skłonność do poprzestawania na małym. Widoczne jest pojawienie się prawników i profesorów biedy ludzi, którzy do perfekcji opanowali wszelkie sposoby korzystania z pomocy społecznej. Pojawia się także dezintegracja struktury rodzinnej i izolacja od spraw, którymi żyje ogół.	
Zakres realizowanych zadań	Projekt obejmuje całoroczne, cykliczne działania skierowane do 35 osób w wieku 60+, z możliwością poszerzenia grupy uczestników w kolejnych latach. Zakres obejmuje w szczególności: 1. Zajęcia terapeutyczno-aktywizujące: • arteterapia, muzykoterapia, śpiewoterapia, kinezyterapia, warsztaty kulinarne; • wzmacnianie sprawności psychofizycznej, pamięci i kreatywności. 2. Klubowy Uniwersytet Trzeciego Wieku (KUTW): • samokształcenie, warsztaty tematyczne, dyskusje, spotkania z ekspertami; • rozwój kompetencji, poczucia sprawczości i samoorganizacji seniorów. 3. Zajęcia edukacyjne i cyfrowe: • „Cyfrowe Laboratorium Edukacyjne” – nauka obsługi smartfonów, komputerów i internetu; • przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu i wzrost samodzielności seniorów. 4. Działania integracyjne i międzypokoleniowe: • warsztaty, wydarzenia kulturalne, wspólne akcje społeczne z uczniami lokalnych szkół; • przełamywanie barier pokoleniowych i stereotypów dotyczących starości. 5. Zajęcia prozdrowotne i profilaktyczne: • edukacja zdrowotna i profilaktyka chorób neurodegeneracyjnych (Alzheimer, Parkinson); • trening pamięci, relaksacja, nordic walking, warsztaty kulinarne „dla mózgu”. 6. Aktywność turystyczno-krajoznawcza: • jednodniowe wyjazdy poznawcze do miejsc historycznych i przyrodniczych; • rozwój aktywności ruchowej i integracja grupy. 7. Działania społeczne i wolontariackie: • angażowanie seniorów w wolontariat sąsiedzki, pomoc innym osobom starszym, • udział w inicjatywach lokalnych i kampaniach społecznych.	
Czas realizacji	2025-2035	
Opis działań zap. dostępność	Placówka jest w pełni dostosowana do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami: • lokal na parterze budynku przy ul. Morcinka 6, pozbawiony barier architektonicznych, z podjazdem dla wózków; • toaleta przystosowana dla osób z niepełnosprawnościami; • meble i wyposażenie ergonomiczne, zapewniające bezpieczeństwo; • materiały informacyjne w dużej czcionce, kontrastowe oznaczenia, czytelna nawigacja w przestrzeni; • wsparcie asystenta i opiekuna podczas zajęć; • zajęcia i materiały dydaktyczne dostosowane do różnych poziomów sprawności psychofizycznej.	
Ewentualni partnerzy	Szkoła Podstawowa nr 1 i nr 3 w Wojkowicach, Miejski Ośrodek Kultury w Wojkowicach, Biblioteka Miejska w Wojkowicach, Zespół Opieki Zdrowotnej w Wojkowicach, lokalne organizacje pozarządowe i parafie.	
Szacowana wartość	2 500 000,00 zł	
Źródła finansowania	Budżet gminy, środki zewnętrzne – krajowe	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu	1. Liczba uczestników działań Klubu Senior+ rocznie – min. 35 osób. 2. Liczba zrealizowanych godzin zajęć aktywizacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych – ok. 1 000 godzin/rok.

Lp.	2		
Nazwa projektu	Funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego Klub Senior+ w Wojkowicach		
		3. Liczba wydarzeń integracyjnych, warsztatów i spotkań międzypokoleniowych – min. 12 rocznie. 4. Liczba przeprowadzonych inicjatyw społecznych i wolontariackich z udziałem seniorów – min. 4 rocznie.	
	Sposób pomiaru	ewidencja uczestników, listy obecności, raporty miesięczne Klubu, sprawozdania roczne MOPS, dokumentacja fotograficzna i media społecznościowe	
	Wskaźniki rezultatu	1. Wzrost poziomu aktywności społecznej i uczestnictwa seniorów w życiu lokalnym – o min. 40% w stosunku do diagnozy 2024. 2. Wzrost poczucia przynależności do wspólnoty i poprawy dobrostanu psychicznego – min. 80% uczestników deklaruje poprawę w ankietach ewaluacyjnych. 3. Zmniejszenie poczucia izolacji społecznej i samotności wśród seniorów – spadek o 30% w badaniach ankietowych. 4. Wzrost liczby inicjatyw międzypokoleniowych w gminie – co najmniej 10 nowych wydarzeń w okresie obowiązywania GPR (2025–2035).	
	Sposób pomiaru	ankiety ewaluacyjne uczestników, wywiady indywidualne, analiza frekwencji, raporty z działań społecznych, monitoring partnerstw i wydarzeń międzypokoleniowych.	

Tabela 19. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 3

Lp.	3	
Nazwa projektu	Remont budynku OSP Wojkowice	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Wojkowice, OSP Wojkowice	
Lokalizacja przedsięwzięcia	ul. Sobieskiego 26 <i>[poza obszarem rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Poprawa jakości infrastruktury społecznej na obszarze rewitalizacji poprzez kompleksowy remont i modernizację budynku OSP Wojkowice, zwiększający jego funkcjonalność, bezpieczeństwo, dostępność oraz efektywność energetyczną.	
Spójność z celem i kierunkami działań wskazanymi w GPR	C1. K1.1 C2. K2.3	
Opis problemu	Niewystarczające warunki do prowadzenia działalności społecznej i integracyjnej, brak nowoczesnej infrastruktury umożliwiającej organizację wydarzeń lokalnych, degradacja techniczna budynku remizy OSP, niska efektywność energetyczna obiektu, oraz ograniczona dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami.	
Zakres realizowanych zadań	• remont elewacji i dachu budynku, • modernizacja instalacji elektrycznej i sanitarnej, • termomodernizacja obiektu (ocieplenie ścian, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej), • modernizacja pomieszczeń wewnętrznych (sala spotkań, zaplecze sanitarne, część garażowa),	

Lp.	3	
Nazwa projektu	Remont budynku OSP Wojkowice	
	• dostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (podjazd, toaleta dostępna), • ewentualny montaż instalacji OZE (np. fotowoltaika), • zagospodarowanie terenu wokół budynku (poprawa estetyki i bezpieczeństwa).	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Wykonanie podjazdu dla osób z niepełnosprawnością ruchową, dostosowanie sanitariatów, oznaczenia kontrastowe i odpowiednie oświetlenie, brak barier architektonicznych w ciągach komunikacyjnych.	
Ewentualni partnerzy	lokalne organizacje społeczne, szkoła / placówki oświatowe z terenu gminy	
Szacowana wartość	1 500 000,00 zł	
Źródła finansowania	Budżet gminy, środki zewnętrzne – krajowe	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu	1. Liczba wyremontowanych obiektów infrastruktury społecznej – 1 szt.
	Sposób pomiaru	protokół odbioru robót, dokumentacja techniczna, faktury
	Wskaźniki rezultatu	1. Wzrost liczby wydarzeń organizowanych w obiekcie – min. 10 wydarzeń rocznie 2. Liczba osób korzystających z obiektu rocznie – min. 300 osób
	Sposób pomiaru	ewidencja wydarzeń, lista uczestników, analiza rachunków za media

Tabela 20. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 4

Lp.	4	
Nazwa projektu	Rozwój infrastruktury drogowej (ulica Długosza, Głowackiego i Zapolskiej)	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Wojkowice	
Lokalizacja przedsięwzięcia	ulica Długosza, Głowackiego i Zapolskiej <i>[częściowo na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Poprawa jakości, bezpieczeństwa i dostępności infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji.	
Spójność z celem i kierunkami działań wskazanymi w GPR	C2. K2.1 C2. K2.2	
Opis problemu	Zły stan techniczny nawierzchni dróg i chodników, niska jakość i nieciągłość infrastruktury pieszej i rowerowej, ograniczone bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego, bariery komunikacyjne dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, obniżona estetyka przestrzeni publicznej.	
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada: 1. opracowanie dokumentacji projektowej i technicznej, 2. przebudowę i rozbudowę dróg gminnych (ul. Długosza, Głowackiego, Zapolskiej), 3. budowę i modernizację chodników oraz ciągów pieszo-rowerowych, 4. budowę zjazdów i elementów uspokojenia ruchu, 5. uporządkowanie odwodnienia oraz elementów infrastruktury towarzyszącej.	
Czas realizacji	2027-2035	
Opis działań zap. dostępność	Projekt realizowany będzie zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, w szczególności poprzez:	

Lp.	4	
Nazwa projektu	Rozwój infrastruktury drogowej (ulica Długosza, Głowackiego i Zapolskiej)	
	• obniżone krawężniki, • ciągłość i odpowiednią szerokość chodników, • bezpieczne przejścia dla pieszych, • czytelną organizację ruchu.	
Ewentualni partnerzy	Spółka Wojkowickie Wody	
Szacowana wartość	10 000 000,00 zł	
Źródła finansowania	Budżet gminy, środki zewnętrzne – unijne i krajowe	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu	1. Długość przebudowanych dróg – ok. 5 km 2. Długość ciągów pieszo-rowerowych – ok. 5 km 3. Liczba wybudowanych/przebudowanych przejść dla pieszych – min. 5 szt.
	Sposób pomiaru	dokumentacja powykonawcza, protokoły odbioru robót.
	Wskaźniki rezultatu	1. Spadek liczby zdarzeń drogowych – min. -10% 2. Poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców – min. 50% ocen pozytywnych 3. Skrócenie czasu przejazdu / poprawa płynności ruchu – ok. 10% 4. Wzrost liczby użytkowników infrastruktury (pieszych/rowerzystów) – +20%
	Sposób pomiaru	dokumentacja powykonawcza, protokoły odbioru robót.

Tabela 21. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 5

Lp.	5	
Nazwa projektu	Wojkolandia	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Wojkowice	
Lokalizacja przedsięwzięcia	okolice ulicy Gabrieli Zapolskiej <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanego terenu pokopalnianego w Wojkowicach poprzez jego rekultywację oraz nadanie nowych funkcji środowiskowych, społecznych i rekreacyjnych, służących poprawie jakości życia mieszkańców, zwiększeniu dostępności terenów zieleni oraz wzmocnieniu funkcji przyrodniczych i edukacyjnych obszaru rewitalizacji.	
Spójność z celem i kierunkami działań wskazanymi w GPR	C2. K2.1 C2. K2.3 C3. K3.1 C3. K3.2 C3. K3.3	
Opis problemu	W 2020 roku opracowano koncepcję zagospodarowania terenu pokopalnianego w Wojkowicach. Teren opracowania ma powierzchnię ok. 53 ha. W przeszłości prowadzono tu eksploatację skał węglanowych. Jest to teren niezagospodarowany, stanowi nieużytki przemysłowe, na których powstały zbiorowiska trawiaste oraz zadrzewienia i zakrzewienia. Powstałe zagłębienie wykorzystywane było jako miejsce do gromadzenia odpadów pogórnictwa z kopalni Jowisz. Po tym procederze pozostałością jest hałda odpadów tworząca nasyp w południowej i południowo-zachodniej części, dodatkowo hałda wykazuje aktywność termiczną. Dla obszaru aktywności termicznej sporządzono projekt rekultywacji, zakładający	

Lp.	5	
Nazwa projektu	Wojkolandia	
	rozbiórkę hałdy i obniżenie poziomu terenu. W zagłębieniu pozostałym pomiędzy nasypami, w centralnej części powstał zbiornik wodny. W centralnej części terenu przebiega nasyp, który jest pozostałością po kolejce wąskotorowej.	
Zakres realizowanych zadań	Zakres realizowanych zadań: • rekultywacja techniczna i biologiczna terenu, w tym likwidacja i stabilizacja hałdy odpadów pogórnich, • uporządkowanie rzeźby terenu oraz zagospodarowanie terenów po rekultywacji, • budowa układu komunikacyjnego: drogi dojazdowe, parkingi, • wykonanie sieci ścieżek pieszych i rowerowych, • zagospodarowanie zbiornika wodnego i terenów zielonych, • nasadzenia drzew i krzewów oraz pielęgnacja istniejącej zieleni, • realizacja ścieżki edukacyjnej na terenie dawnego kamieniołomu, • budowa punktów widokowych i miejsc rekreacji (grill, miejsca odpoczynku), • utworzenie stref aktywności: sportowej, rekreacyjnej, wybiegu dla psów, • wykonanie górki saneczkowej, • utworzenie łąki rekreacyjnej na terenie po rekultywacji zwałowiska,	
Czas realizacji	2026-2035	
Opis działań zap. dostępność	Projekt realizowany będzie zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, w szczególności poprzez: • zapewnienie dostępnych, utwardzonych ciągów pieszych i rowerowych, • eliminację barier architektonicznych, • czytelne oznakowanie tras i przestrzeni, • dostępność stref rekreacyjnych dla seniorów, rodzin z dziećmi i osób z niepełnosprawnościami.	
Ewentualni partnerzy	Spółka Wojkowickie Wody, lokalne organizacje społeczne i ekologiczne, placówki oświatowe i edukacyjne (w zakresie ścieżki edukacyjnej)	
Szacowana wartość	30 000 000,00 zł	
Źródła finansowania	Budżet gminy, środki zewnętrzne – unijne i krajowe	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu	1. Powierzchnia zrekultywowanego terenu - ok. 53 ha 2. Liczba utworzonych stref rekreacyjnych i edukacyjnych - min. 4 3. Długość wykonanych ścieżek pieszo-rowerowych – ok. 5 km
	Sposób pomiaru	dokumentacja projektowa i powykonawcza, protokoły odbioru robót, inwentaryzacja terenu
	Wskaźniki rezultatu	1. Zmniejszenie obszarów zdegradowanych - 100% terenu objętego projektem 2. Redukcja zagrożeń środowiskowych związanych z hałdą - 1 zlikwidowane źródło zagrożenia
	Sposób pomiaru	monitoring użytkowania terenu, analizy środowiskowe, dane gminne, obserwacje i raporty roczne

Tabela 22. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6

Lp.	6
Nazwa projektu	Termomodernizacja budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Wojkowicach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii
Podmiot realizujący projekt	Gmina Wojkowice

Lp.	6	
Nazwa projektu	Termomodernizacja budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Wojkowicach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	
Lokalizacja przedsięwzięcia	ul. Jaworznik 6 <i>[poza obszarem rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Głównym celem realizacji jest roczny spadek emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, oszczędność energii elektrycznej i ciepłej, zmniejszenie zużycia energii końcowej. Osiągnięcie tego celu planowane jest poprzez poprawę efektywności energetycznej budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Wojkowicach, co przyczyni się do zmniejszenia jego negatywnego wpływu na środowisko. Realizacja tego zadania będzie możliwa dzięki przeprowadzeniu kompleksowej termomodernizacji oraz zastosowaniu odnawialnych źródeł energii. Dodatkowo, projekt zakłada podniesienie standardu użytkowego obiektu, który pełni kluczowe funkcje społeczne i kulturalne w mieście.	
Spójność z celem i kierunkami działań wskazanymi w GPR	C1. K1.1 C1. K1.2 C1. K1.3 C2. K2.1 C2. K2.2 C3. K3.1	
Opis problemu	Wysokie koszty utrzymania obiektów publicznych, emisja zanieczyszczeń do powietrza związana z zapotrzebowaniem na energię ciepłą, niedostosowanie części infrastruktury do współczesnych standardów użytkowych i środowiskowych, ograniczona dostępność i funkcjonalność infrastruktury społeczno-kulturalnej.	
Zakres realizowanych zadań	Zakres realizowanych zadań: • docieplenie ścian zewnętrznych, stropów i dachu budynku, • wymiana stolarki okiennej i drzwiowej na energooszczędną, • modernizacja instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, • wymiana oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne LED, • montaż instalacji odnawialnych źródeł energii (instalacja fotowoltaiczna oraz pompa ciepła), • prace towarzyszące poprawiające funkcjonalność obiektu.	
Czas realizacji	2027-2030	
Opis działań zap. dostępność	Projekt realizowany będzie zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, w szczególności poprzez zapewnienie dostępnych ciągów komunikacyjnych, poprawę komfortu użytkowania obiektu przez osoby starsze i z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie odpowiednich warunków akustycznych i oświetleniowych.	
Ewentualni partnerzy	Miejski Ośrodek Kultury w Wojkowicach, lokalne organizacje społeczne i grupy nieformalne korzystające z infrastruktury MOK	
Szacowana wartość	4 000 000,00 zł	
Źródła finansowania	Budżet gminy, środki zewnętrzne – unijne i krajowe	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu	1. Liczba zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej – 1 szt. 2. Liczba zamontowanych instalacji OZE – 2 szt.
	Sposób pomiaru	dokumentacja projektowa, protokoły odbioru, audyt energetyczny
	Wskaźniki rezultatu	1. Zmniejszenie zużycia energii końcowej – min. 20% 2. Obniżenie kosztów energii – min. 5% rocznie
	Sposób pomiaru	audyt energetyczny ex ante i ex post, świadectwo charakterystyki energetycznej

Tabela 23. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 7

Lp.	7	
Nazwa projektu	Budowa ścieżek rowerowych na terenie obszaru rewitalizacji w Wojkowicach	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Wojkowice	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Różne lokalizacje na obszarze rewitalizacji (poszczególne, konkretne lokalizacje i dokładny przebieg ścieżek zostaną określone w procesie konsultacji z mieszkańcami) <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez rozwój bezpiecznej i funkcjonalnej infrastruktury rowerowej, sprzyjającej mobilności miejskiej, integracji społecznej i ochronie środowiska.	
Spójność z celem i kierunkami działań wskazanymi w GPR	C2. K2.1 C2. K2.2 C3. K3.1	
Opis problemu	Niska jakość infrastruktury drogowej dla rowerzystów, ograniczona dostępność bezpiecznych tras komunikacji aktywnej, niska atrakcyjność przestrzeni publicznych, niewystarczające warunki do aktywnego stylu życia mieszkańców, emisja zanieczyszczeń związana z transportem samochodowym.	
Zakres realizowanych zadań	Zakres realizowanych zadań: • Konsultacje społeczne z mieszkańcami w celu określenia miejsc powstania i przebiegu ścieżek rowerowych na obszarze rewitalizacji. • Budowa i wyznaczenie nowych ścieżek rowerowych • Modernizacja istniejących tras • Oznakowanie pionowe i poziome • Montaż stojaków rowerowych i małej infrastruktury (ławki, oświetlenie) • Nasadzenia zieleni wzdłuż tras • Działania promujące korzystanie z roweru	
Czas realizacji	2026-2029	
Opis działań zap. dostępność	Inwestycja realizowana będzie zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania.	
Ewentualni partnerzy	Organizacje pozarządowe działające w obszarze sportu i rekreacji	
Szacowana wartość	5 000 000,00 zł	
Źródła finansowania	Budżet gminy, środki zewnętrzne – unijne i krajowe	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych: ok. 2 km 2. Liczba zamontowanych stojaków: min. 10 szt.
	Sposób pomiaru	dokumentacja techniczna, odbiory inwestycji
	Wskaźniki rezultatu	1. Wzrost liczby użytkowników ścieżek rowerowych: +30%
	Sposób pomiaru	badania ankietowe, pomiary natężenia ruchu

8.3. Zbiorczy opis uzupełniających rodzajów przedsięwzięć

Na terenie Miasta Wojkowie, w ramach procesu rewitalizacji, mogą być podejmowane także dodatkowe działania określone jako przedsięwzięcia uzupełniające. Głównym celem tych działań jest wspieranie oraz wzmacnianie efektów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowie na lata 2025-2035, dlatego powinny one być ściśle powiązane i spójne z przedsięwzięciami podstawowymi.

Przedsięwzięcia uzupełniające mogą przyczyniać się m.in. do ograniczania wykluczenia społecznego, podnoszenia jakości życia mieszkańców, wzmacniania integracji i bezpieczeństwa społecznego, a także do rozwijania postaw proekologicznych. Ich realizacja przynosi pozytywne efekty w sferze społecznej, gospodarczej i środowiskowej.

W związku z tym na obszarze rewitalizacji Miasta Wojkowie mogą być podejmowane dodatkowe projekty, ukierunkowane m.in. na:

- **przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, w tym ubóstwu i wykluczeniu społecznemu** – poprzez zwiększanie dostępności edukacji i usług społecznych oraz wdrażanie form wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, takich jak pomoc psychologiczna, punkty informacyjno-pomocowe czy doradztwo społeczne;
- **ograniczanie bezrobocia oraz wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości** – poprzez organizację szkoleń zawodowych i warsztatów rozwijających kompetencje miękkie, zapewnienie doradztwa biznesowego oraz podejmowanie działań sprzyjających tworzeniu lokalnych miejsc pracy i rozwojowi inkubatorów przedsiębiorczości;
- **poprawę jakości życia mieszkańców w różnych grupach wiekowych** – poprzez rozwój usług społecznych, zdrowotnych i opiekuńczych odpowiadających na ich potrzeby, w tym wsparcia psychologicznego, rehabilitacji i opieki geriatrycznej dla seniorów, działań wspierających rozwój oraz pomocy psychologicznej i opieki pediatrycznej dla dzieci i młodzieży, profilaktyki zdrowotnej i wsparcia psychologicznego dla dorosłych, a także dostępu do żłobków i przedszkoli dla rodzin z dziećmi; uzupełnieniem tych działań będzie zwiększanie dostępności miejsc rekreacji i wypoczynku, takich jak parki, place zabaw czy siłownie plenerowe;
- **poprawę warunków życia mieszkańców poprzez zwiększanie dostępności i poziomu bezpieczeństwa** – w szczególności dzięki tworzeniu bezpiecznych, funkcjonalnych i przyjaznych przestrzeni dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz rodzin z dziećmi, a także poprzez poprawę oświetlenia i eliminowanie barier architektonicznych;
- **wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców** – poprzez podejmowanie działań ograniczających przestępczość, w tym realizację programów profilaktycznych, społecznych i edukacyjnych, takich jak spotkania z przedstawicielami służb mundurowych, kampanie informacyjne czy warsztaty samoobrony, a także poprzez rozwój infrastruktury poprawiającej bezpieczeństwo, w szczególności oświetlenia i monitoringu wizyjnego;

- **aktywizację społeczności lokalnej oraz wzmacnianie więzi międzyludzkich** – poprzez tworzenie miejsc sprzyjających integracji i spotkaniom mieszkańców, takich jak świetlice czy centra aktywności lokalnej, organizację inicjatyw sąsiedzkich i wydarzeń społecznych, w tym festynów, pikników rodzinnych oraz wspólnych działań na rzecz przestrzeni publicznej, a także rozwijanie lokalnego wolontariatu;
- **budowanie i wzmacnianie tożsamości lokalnej** – poprzez realizację działań edukacyjnych i integracyjnych upowszechniających historię oraz dziedzictwo miejsca, takich jak wystawy, warsztaty, publikacje czy murale, a także poprzez projekty angażujące mieszkańców w dokumentowanie dziejów własnej społeczności;
- **rozwój inicjatyw obywatelskich oraz działań wspierających integrację społeczną** – poprzez wzmacnianie oddolnej aktywności mieszkańców i lokalnych projektów społecznych, tworzenie przestrzeni dialogu i współpracy, w tym spotkań i konsultacji, a także rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz grupami nieformalnymi;
- **podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz promowanie postaw proekologicznych** – poprzez prowadzenie warsztatów i kampanii edukacyjnych dotyczących ochrony środowiska, w tym segregacji odpadów i oszczędzania zasobów, realizację zielonych inicjatyw, takich jak sadzenie drzew czy sprzątanie terenów zielonych, a także upowszechnianie zrównoważonych form transportu, np. poprzez organizację dni bez samochodu;
- **wspieranie działań służących ochronie lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego** – poprzez dokumentowanie oraz popularyzowanie tradycji, historii i walorów przyrodniczych, m.in. w formie społecznych archiwów, festynów kultury lokalnej czy wystaw, a także poprzez renowację zabytków i przywracanie funkcji obiektom zdegradowanym;
- **włączanie mieszkańców w projektowanie i kształtowanie przestrzeni publicznych, takich jak parki, place czy ulice** – poprzez konsultacje społeczne, warsztaty projektowe oraz inne formy partycypacji, w tym wspólne zagospodarowywanie parków, skwerów i podwórek, np. w ramach konkursów na najlepsze rozwiązania lub akcji sadzenia zieleni, co sprzyja wzmacnianiu współodpowiedzialności za przestrzeń wspólną.

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności oraz integrowania działań

Gminny Program Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice został przygotowany w oparciu o kompleksowe podejście do procesu rewitalizacji, uwzględniające podstawowe zasady jej prowadzenia, tj. kompleksowość, koncentrację interwencji oraz komplementarność. Istotne znaczenie nadano zachowaniu spójności zarówno pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami przewidzianymi w Programie, jak i między działaniami podejmowanymi przez różne podmioty oraz źródłami finansowania wykorzystywanymi na obszarze rewitalizacji.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, skuteczne wspieranie przedsięwzięć rewitalizacyjnych wymaga zapewnienia komplementarności w wymiarze przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz finansowym. Tak rozumiane podejście zwiększa skuteczność planowanej interwencji, umożliwia bardziej racjonalne wykorzystanie dostępnych zasobów oraz sprzyja trwałości osiągniętych efektów. Dzięki temu proces rewitalizacji może w sposób rzeczywisty wspierać rozwój obszarów zdegradowanych i prowadzić do poprawy jakości życia ich mieszkańców.

9.1. Zasada kompleksowości

Gminny Program Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice przewiduje realizację zróżnicowanych działań i przedsięwzięć, obejmujących różne typy projektów rewitalizacyjnych, możliwych do finansowania z wielu źródeł. Kompleksowy charakter Programu wynika ze specyfiki rewitalizacji jako procesu wielowymiarowego, łączącego interwencje w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, środowiskowej i technicznej. Takie podejście pozwala trafnie odpowiadać na lokalne potrzeby i problemy, a jednocześnie wspiera zrównoważony rozwój obszarów zdegradowanych.

9.2. Zasada koncentracji interwencji

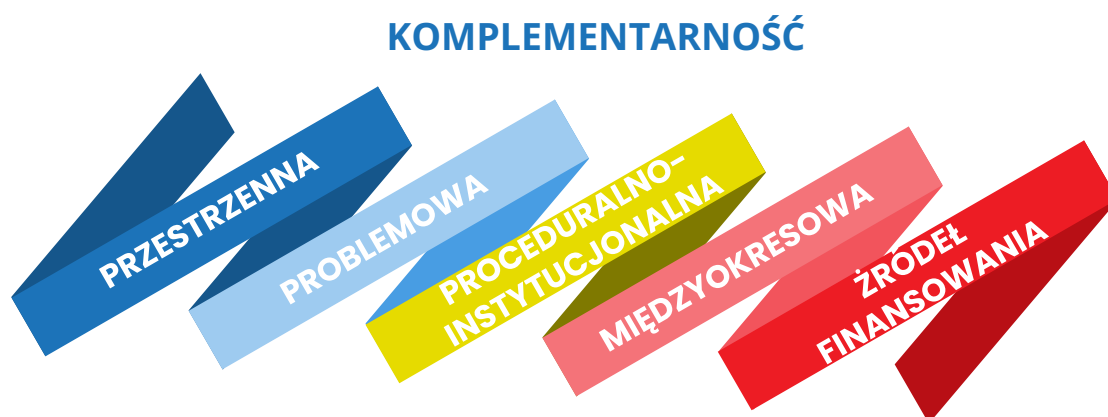
Zgodnie z zasadą koncentracji interwencji, planowane działania rewitalizacyjne będą realizowane na tym obszarze gminy, gdzie kumulują się najbardziej nasilone problemy i zjawiska kryzysowe, a jednocześnie na terenie istotnym z punktu widzenia jej dalszego rozwoju. Podstawą delimitacji obszaru rewitalizacji było wytypowanie miejsca o najwyższej koncentracji negatywnych zjawisk oraz rozpoznanie jego potencjałów, co pozostaje w pełnej zgodności z założeniami tej zasady. Na podstawie diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych wyznaczono w Wojkowicach obszar rewitalizacji, który obejmuje jednostki analityczne (stanowiące zgrupowania ulic): Fabryczna, Głowackiego, Karłowicza, Morcinka, Paderewskiego Staffa, Sucharskiego, a także wybrane tereny niezamieszkane o istotnym potencjale rewitalizacyjnym, w tym zdegradowany teren przemysłowy w rejonie ul. Gabrieli Zapolskiej

wraz z sąsiednią infrastrukturą sportowo-rekreacyjną, możliwy do przekształcenia w przestrzeń integracji, aktywizacji i rekreacji mieszkańców.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Miasta Wojkowice został przyjęty uchwałą nr XV.113.2025 Rady Miasta Wojkowice z dnia 26 maja 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wojkowice. Obszar rewitalizacji zamieszkują 1 703 osoby, co stanowi 20,52% ogółu populacji Miasta Wojkowice. Natomiast powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 122,39 ha, co stanowi 9,57% ogółu powierzchni Miasta Wojkowice.

9.3. Zasada komplementarności

Program rewitalizacji, obejmujący zróżnicowane przedsięwzięcia, umożliwi efektywne wykorzystanie dostępnych środków finansowych przeznaczonych na działania rewitalizacyjne. Wzajemne powiązania między działaniami zapewnią ich koordynację oraz spójne oddziaływanie na zidentyfikowane problemy, zwiększając szanse na osiągnięcie trwałych efektów rewitalizacji.

Komplementarność przestrzenna

Zapewnienie komplementarności przestrzennej polega na takim doborze przedsięwzięć rewitalizacyjnych, aby wytworzona została pomiędzy nimi synergia oraz oddziaływały na cały obszar występowania zjawisk kryzysowych. Należy także zadbać, aby podejmowane działania nie doprowadziły do przeniesienia się problemów na inne obszary gminy, ani same nie generowały negatywnych zjawisk społecznych, takich jak m.in. segregacja społeczna, czy różne formy wykluczenia. Zaplanowane działania koncentrują się przestrzennie i wzajemnie uzupełniają między sobą.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały tak zaprojektowane, aby były spójne przestrzennie i oddziaływały na poszczególne sfery problemowe. W przypadku Wojkowic, dwa projekty zlokalizowane są poza obszarem rewitalizacji: Remont budynku OSP Wojkowice i Termomodernizacja budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Wojkowicach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Budynek OSP Wojkowice pełni funkcję infrastruktury publicznej o znaczeniu ogólnogminnym, z której korzystają również mieszkańcy obszaru rewitalizacji, natomiast Miejski Ośrodek Kultury jest jedyną instytucją kultury o charakterze lokalnym, świadczącą usługi społeczne, edukacyjne i kulturalne na rzecz mieszkańców całej gminy.

Realizacja tych przedsięwzięć poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji jest zasadna ze względu na ich ponadlokalny i funkcjonalny charakter i przyczyni się do poprawy dostępności, jakości oraz warunków korzystania z oferty społeczno-kulturalnej przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, mimo lokalizacji inwestycji poza jego granicami.

Częściowo poza obszarem rewitalizacji znajduje się również projekt rozwoju infrastruktury drogowej. Ulica Długosza znajduje się poza obszarem rewitalizacji, jednak stanowi istotną drogę łączącą podobszary rewitalizacji, oraz jedną z głównych tras łączących Wojkowice z sąsiednią gminą. Droga ta jest powszechnie uczęszczana przez znaczną część mieszkańców obszaru i jej modernizacja znacznie poprawi bezpieczeństwo i komfort użytkowania.

Realizacja projektów umożliwi nie tylko korzystanie z nowopowstałej i zmodernizowanej infrastruktury, ale także udział różnorodnych grup interesariuszy, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji, mieszkańców pozostałej części gminy i turystów, w realizowanych w tych przestrzeniach projektach miękkich.

Koncentracja przedsięwzięć na obszarze rewitalizacji, w istotny sposób pozwala przeciwdziałać zidentyfikowanym problemom tego obszaru, a ich realizacja wpłynie pozytywnie także na tereny przyległe, stanowiąc istotny impuls rozwojowy gminy.

Wszystkie planowane działania przyczynią się do zwalczania zidentyfikowanych problemów, zarówno w sferze społecznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Ich realizacja pomoże osiągnąć założone cele, poprawiając jakość życia mieszkańców i rozwiązując najpilniejsze problemy lokalnej społeczności, co stanowi o ich istotności i zasadności.

Komplementarność problemowa

Zapewnienie komplementarności problemowej planowanych przedsięwzięć ma na celu zwiększenie skuteczności oddziaływania na problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji. Aby tego dokonać, należy zapewnić wzajemne się uzupełnianie się przedsięwzięć, co wzmocni ich oddziaływanie na poszczególne sfery problemowe: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Takie kompleksowe i systemowe podejście zapobiega fragmentacji działań, dzięki czemu możliwe jest niwelowanie negatywnych zjawisk w kilku sferach jednocześnie, co zwiększa skuteczność całego procesu rewitalizacji.

Powiązanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych z poszczególnymi sferami problemowymi (społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną) zostało przedstawione poniżej w formie tabeli.

Tabela 24. Macierz korelacji przedsięwzięć z poszczególnymi sferami

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	S	G	Ś	FP	T
1.	Farma fotowoltaiczna		x	x	x	
2.	Funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego Klub Senior+ w Wojkowicach	x				

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	S	G	Ś	FP	T
3.	Remont budynku OSP Wojkowice	x		x		x
4.	Rozwój infrastruktury drogowej (ulica Długosza, Głowackiego i Zapolskiej)				x	x
5.	Wojkolandia	x		x	x	
6.	Termomodernizacja budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Wojkowicach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	x	x	x		x
7.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie obszaru rewitalizacji w Wojkowicach	x		x	x	

Program rewitalizacji definiuje główne potrzeby i wynikające z nich cele oraz kierunki działań, które pozwolą te potrzeby zaspokoić. Postawione cele realizowane są poprzez przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które są powiązane między sobą, jak również wpisują się w ogólne kierunki rozwoju strategicznego gminy, wynikające z pozostałych dokumentów strategicznych i planistycznych, które zostały wykazane we wcześniejszych rozdziałach.

Komplementarność projektów rewitalizacyjnych przejawia się także w powiązaniu przedsięwzięć o charakterze infrastrukturalnym z działaniami miękkimi. Nowe i przekształcone przestrzenie, utworzone dzięki zadaniom inwestycyjnym, tworzą możliwości prowadzenia projektów społecznych o charakterze integracyjnym, aktywizacyjnym i rozwojowym dla lokalnej społeczności, przyczyniając się do poprawy jakości życia mieszkańców i przeciwdziałając negatywnym zjawiskom społecznym. Przedsięwzięcia ze sfery technicznej, funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej, są zatem ważnym fundamentem, wzmacniającym działania społeczne, wpływając także na poprawę warunków w sferze gospodarczej.

W ramach niniejszego Programu zaplanowano szereg przedsięwzięć, które wzajemnie oddziałują w celu realizacji zdefiniowanych potrzeb:

- projekty aktywizujące społecznie i zawodowo mieszkańców obszaru rewitalizacji, obejmujące przede wszystkim działania miękkie na rzecz budowania relacji i wspólnoty lokalnej, wsparcia społecznego i edukacyjnego, wzmacniania kompetencji społecznych i zawodowych, a także pobudzania lokalnej przedsiębiorczości i inicjatyw społecznych;
- projekty poprawiające jakość infrastruktury publicznej i komunikacyjnej, obejmujące działania inwestycyjne w zakresie tworzenia nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury publicznej oraz kształtowanie dostępnych przestrzeni wspólnych, dzięki którym możliwa będzie realizacja działań miękkich, aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- projekty eliminujące zagrożenia ekologiczne i poprawiające estetykę przestrzeni, obejmujące projekty z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej budynków, adaptacji do zmian klimatu, rozwoju zielonej infrastruktury, poprawy estetyki przestrzeni publicznych, czy rozwijanie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Powiązanie zidentyfikowanych potrzeb rewitalizacyjnych, celów i kierunków działań z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, przedstawiono również w poniższej tabeli.

Tabela 25. Komplementarność problemowa – powiązanie potrzeb rewitalizacji, celów rewitalizacji i kierunków działań rewitalizacyjnych wraz z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Potrzeby rewitalizacyjne	Cele rewitalizacji	Kierunki działań rewitalizacyjnych	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne (numery)
Potrzeba wzmocnienia kapitału społecznego, integracji mieszkańców oraz aktywizacji społeczno-zawodowej	C1	C1.K1.1, C1.K1.2, C1.K1.3	2, 3, 6
Potrzeba poprawy jakości, funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych oraz infrastruktury technicznej	C2, C3	C2.K2.1, C2.K2.2, C2.K2.3, C3. K3.1	3, 4, 5, 6, 7
Potrzeba poprawy jakości środowiska przyrodniczego oraz bezpieczeństwa mieszkańców	C2, C3	C2.K2.1, C2.K2.2, C3.K3.1, C3.K3.2, C3.K3.3	1, 4, 5, 6, 7

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna jest jednym z kluczowych warunków skutecznego zarządzania procesem rewitalizacji, ponieważ zapewnia spójność przyjętych procedur oraz właściwą koordynację podejmowanych działań. Odpowiednio zaplanowany system wdrażania sprzyja efektywnej współpracy między instytucjami i podmiotami uczestniczącymi w realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice.

Za wdrażanie GPR odpowiedzialny będzie Urząd Miasta Wojkowice, natomiast nadzór nad przebiegiem jego realizacji sprawować będzie Burmistrz Miasta Wojkowice. W tym zakresie Burmistrz będzie współpracował z pracownikami urzędu odpowiedzialnymi m.in. za koordynację współpracy z organizacjami pozarządowymi, pozyskiwanie środków zewnętrznych oraz współdziałanie z jednostkami organizacyjnymi gminy, w tym z ośrodkiem pomocy społecznej.

W celu wzmocnienia partycypacyjnego charakteru procesu rewitalizacji przewiduje się powołanie Komitetu Rewitalizacji, pełniącego funkcję organu opiniodawczo-doradczego Burmistrza Miasta. Zasady jego funkcjonowania oraz tryb wyboru członków określono w uchwale nr XXVI.206.2026 Rady Miasta Wojkowice z dnia 25 maja 2026 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta Wojkowice.

Dla zapewnienia przejrzystości i powszechnego dostępu do informacji zaplanowano regularne publikowanie danych monitoringowych i ewaluacyjnych przez Urząd Miasta Wojkowice. Informacje te będą udostępniane na stronie internetowej miasta oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, co umożliwi interesariuszom bieżące zapoznawanie się z postępami realizacji Programu oraz ocenę skuteczności podejmowanych działań.

Przedsięwzięcia ujęte w Programie są zgodne z jego celami i założeniami, a także z obowiązującymi dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym, powiatowym i wojewódzkim, omówionymi w rozdziale 7. Zachowanie tej spójności pozwala na skuteczne ukierunkowanie interwencji rewitalizacyjnej oraz dostosowanie planowanych działań do rzeczywistych problemów i potrzeb zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice zakłada zachowanie ciągłości działań poprzez realizację przedsięwzięć, które odwołują się do dotychczasowej polityki lokalnej, a jednocześnie rozwijają i uzupełniają działania prowadzone w poprzedniej perspektywie finansowej polityki spójności 2014-2020. W ten sposób zapewniona zostaje komplementarność międzyokresowa, rozumiana jako kontynuacja sprawdzonych rozwiązań oraz spójne powiązanie wcześniejszych i obecnie planowanych inicjatyw. Obecna perspektywa finansowa umożliwia dalsze wdrażanie zintegrowanych przedsięwzięć, które wzmacniają dotychczas osiągnięte efekty i wspierają trwały rozwój miasta. Oparcie nowych działań na wcześniejszych doświadczeniach pozwala również sprawniej realizować projekty oraz efektywniej wykorzystywać dostępne zasoby finansowe i organizacyjne.

W kolejnej tabeli przedstawiono wybrane przykłady projektów współfinansowanych ze środków unijnych, zrealizowanych w ostatnich latach przez Miasto Wojkowice. Przedsięwzięcia zaplanowane w niniejszym Programie stanowią kontynuację i rozwinięcie – na poziomie co najmniej ideowym – wcześniejszych działań finansowanych z funduszy unijnych. Nowe projekty pozwalają rozszerzyć efekty wybranych zrealizowanych już inicjatyw w szerszym i bardziej kompleksowym zakresie. Dotychczasowe działania koncentrowały się m.in. na podniesieniu jakości edukacji przedszkolnej, rozwoju usług społecznych, modernizacji oświetlenia ulicznego, termomodernizacji budynków gminnych oraz inwestycji w odnawialne źródła energii.

Wykorzystanie doświadczeń zdobytych podczas realizacji wcześniejszych projektów, w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, sprzyja zwiększeniu skuteczności planowanej interwencji oraz wzmacnia trwałość jej efektów w dłuższej perspektywie.

Tabela 26. Lista projektów dofinansowanych z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020 w Mieście Wojkowice

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość projektu	Kategoria
Podniesienie jakości edukacji przedszkolnej w Gminie Wojkowice	Gmina Wojkowice	218 973,30 zł	Nauka i edukacja
Poprawa efektywności energetycznej poprzez montaż OZE na terenie nieruchomości mieszkalnych w Gminie Wojkowice	Gmina Wojkowice	1 779 232,71 zł	Energetyka
Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – gmina Wojkowice	Gmina Wojkowice	69 145,00 zł	Praca i integracja społeczna

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość projektu	Kategoria
Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Wojkowice	Gmina Wojkowice	230 683,75 zł	Transport
Termomodernizacja budynku stanowiącego własność Gminy Wojkowice przy ulicy Sucharskiego 17, 17a	Gmina Wojkowice	527 609,22 zł	Ochrona środowiska
Budowa elektrowni fotowoltaicznej dedykowanej dla oczyszczalni ścieków w Wojkowicach	Gmina Wojkowice	849 766,29 zł	Energetyka

Źródło: <https://mapadotacji.gov.pl/>

Komplementarność źródeł finansowania

Realizacja przedsięwzięć przewidzianych w Gminnym Programie Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice będzie opierać się na wykorzystaniu różnych źródeł finansowania. Zakłada się możliwość zaangażowania zarówno środków własnych gminy, środków pochodzących z krajowych programów wsparcia, jak również funduszy Unii Europejskiej, w szczególności dostępnych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

W celu wyeliminowania ryzyka podwójnego finansowania tych samych wydatków, każdorazowo przed złożeniem wniosku o dofinansowanie zewnętrzne prowadzona będzie szczegółowa analiza kosztów kwalifikowalnych oraz planowanych źródeł ich pokrycia. Zachowanie zasady dodatkowości środków unijnych wymagać będzie również odpowiedniej koordynacji finansowania przedsięwzięć realizowanych ze środków programów operacyjnych z krajowymi instrumentami wsparcia oraz politykami publicznymi.

Informacje dotyczące przewidywanych źródeł finansowania poszczególnych przedsięwzięć ujęto w kartach projektów oraz w rozdziale 10: „Szacunkowe ramy finansowe”.

9.4. Podsumowanie

Skuteczna realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji wymaga odpowiedniego powiązania działań koncepcyjnych, organizacyjnych i finansowych. Zintegrowanie interwencji ma zapewnić logiczną, tematyczną i czasową spójność podejmowanych działań, a tym samym zwiększyć efektywność całego procesu rewitalizacji. Dlatego na wszystkich etapach wdrażania Programu stosowane będą zasady kompleksowości, koncentracji interwencji oraz komplementarności.

Kompleksowość rewitalizacji, zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, oznacza prowadzenie zintegrowanych, terytorialnie skoncentrowanych działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, przy współudziale szerokiego grona interesariuszy. Tak rozumiane podejście będzie realizowane poprzez zapewnienie komplementarności przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz finansowej, omówionych w niniejszym rozdziale.

Mechanizmy integracji działań zostaną zastosowane na kilku poziomach, co pozwoli na skoordynowaną i skuteczną realizację zaplanowanych przedsięwzięć:

- **Integracja działań na poziomie celów**

Działania przewidziane w Programie pozostają w bezpośrednim związku z jego celami, a także z celami strategicznymi Miasta Wojkowice oraz dokumentów nadrzędnych, co przedstawiono w rozdziale 7. Poszczególne projekty wzajemnie się uzupełniają, tworząc spójną i logicznie uporządkowaną strukturę interwencji. Takie podejście umożliwia kompleksowe oddziaływanie na zidentyfikowaną sytuację kryzysową oraz uwzględnienie wielowymiarowych efektów działań podejmowanych na obszarze rewitalizacji.

- **Integracja działań na poziomie partycypacji społecznej**

Proces rewitalizacji przewiduje aktywne angażowanie mieszkańców oraz pozostałych kluczowych interesariuszy na wszystkich etapach jego realizacji – od planowania, przez wdrażanie, aż po monitorowanie, co szerzej omówiono w rozdziale 11. Zastosowanie narzędzi partycypacyjnych, takich jak konsultacje, warsztaty czy spotkania, pozwala lepiej dostosować przedsięwzięcia do rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz wzmacnia jej zaangażowanie w proces przemian.

- **Integracja działań organizacyjnych**

Sprawną realizacją Programu wymaga ścisłej współpracy samorządu z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami oraz mieszkańcami. Działania organizacyjne będą prowadzone w formule partnerskiej, opartej na wymianie wiedzy, doświadczeń i dostępnych zasobów. W celu wzmocnienia dialogu oraz usprawnienia koordynacji procesu rewitalizacji podjęto działania zmierzające do powołania Komitetu Rewitalizacji, pełniącego funkcję organu doradczo-opiniotwórczego Burmistrza Miasta. Spójność organizacyjną dodatkowo zapewni harmonogram realizacji GPR, określający kluczowe etapy wdrażania Programu oraz zasady monitorowania postępów.

- **Integracja działań finansowych**

Finansowanie procesu rewitalizacji będzie opierać się na zróżnicowanych źródłach, obejmujących zarówno środki własne gminy, jak i środki zewnętrzne, w tym krajowe oraz unijne. Zakłada się łączenie dostępnych instrumentów finansowych w sposób umożliwiający skuteczną realizację zaplanowanych działań przy jednoczesnym racjonalnym gospodarowaniu kosztami. Ważnym elementem będzie również minimalizowanie ryzyka podwójnego finansowania poprzez odpowiednie planowanie wydatków oraz każdorazową weryfikację źródeł wsparcia.

- **Integracja działań na poziomie zarządzania wdrażaniem**

Wdrażanie Programu będzie odbywać się w sposób zintegrowany, z uwzględnieniem zasad kompleksowości, koncentracji interwencji oraz komplementarności. Harmonogram realizacji będzie pełnił funkcję podstawowego narzędzia zapewniającego logiczną i czasową spójność podejmowanych działań. Proces ten zostanie wsparty systemem monitoringu i ewaluacji, umożliwiającym bieżącą ocenę postępów oraz elastyczne dostosowywanie interwencji do zmieniających się potrzeb i uwarunkowań.

10. Szacunkowe ramy finansowe

Aby skutecznie realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne, niezbędne jest zapewnienie odpowiednich źródeł finansowania. Wytyczne ministerialne oraz ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku wskazują na konieczność zapewnienia komplementarności tych źródeł finansowania i tym samym podkreślają jej znaczenie. Dlatego, aby osiągnąć najlepsze rezultaty w ramach programu rewitalizacji, niezbędne jest zróżnicowanie źródeł finansowania, w tym m.in. łączenie środków publicznych ze środkami prywatnymi.

Niniejszy rozdział prezentuje plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji. Działania rewitalizacyjne zawarte w GPR obejmują zadania o charakterze priorytetowym. W tabeli zawarto szczegółowe informacje o kosztach poszczególnych przedsięwzięć oraz ich źródłach finansowania.

Tabela 27. Plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice na lata 2025-2035 – lista przedsięwzięć podstawowych

Lp.	Nazwa projektu	Szacowana wartość projektu	Publiczne środki krajowe	Środki UE (EFRR, EFS)	Środki prywatne	Źródło finansowania
1.	Farma fotowoltaiczna	9 000 000,00 zł	2 250 000,00 zł	6 750 000,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, środki zewnętrzne – unijne i krajowe
2.	Funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego Klub Senior+ w Wojkowicach	2 500 000,00 zł	2 500 000,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, środki zewnętrzne – krajowe
3.	Remont budynku OSP Wojkowice	1 500 000,00 zł	1 500 000,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, środki zewnętrzne – krajowe
4.	Rozwój infrastruktury drogowej (ulica Długosza, Głowackiego i Zapolskiej)	10 000 000,00 zł	2 500 000,00 zł	7 500 000,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, środki zewnętrzne – unijne i krajowe
5.	Wojkolandia	30 000 000,00 zł	4 500 000,00 zł	25 500 000,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, środki zewnętrzne – unijne i krajowe
6.	Termomodernizacja budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Wojkowicach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	4 000 000,00 zł	1 000 000,00 zł	3 000 000,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, środki zewnętrzne – unijne i krajowe
7.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie obszaru rewitalizacji w Wojkowicach	5 000 000,00 zł	1 250 000,00 zł	3 750 000,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, środki zewnętrzne – unijne i krajowe
RAZEM		62 000 000,00 zł	15 500 000,00 zł	46 500 000,00 zł	0,00 zł	-

11. Mechanizmy włączenia interesariuszy

Zaangażowanie mieszkańców i pozostałych interesariuszy jest jednym z podstawowych warunków prowadzenia skutecznej rewitalizacji. Proces opracowywania i późniejszego wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji powinien opierać się na stałym dialogu z lokalną społecznością, w tym przede wszystkim z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi oraz innymi podmiotami działającymi na terenie gminy.

Partycypacja społeczna oznacza nie tylko przekazywanie informacji o planowanych działaniach, ale również zapewnienie mieszkańcom realnego wpływu na kształt przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Istotne jest, aby społeczność lokalna miała możliwość zgłaszania swoich potrzeb, opiniowania proponowanych rozwiązań oraz uczestniczenia w dyskusji nad kierunkami zmian. Włączenie interesariuszy już na etapie planowania pozwala lepiej dopasować działania do rzeczywistych problemów obszaru rewitalizacji, a jednocześnie wzmacnia poczucie współodpowiedzialności za efekty programu.

W ramach procesu rewitalizacji partycypacja lokalna obejmuje w szczególności:

- prowadzenie otwartej i zrozumiałej komunikacji między władzami gminy a interesariuszami rewitalizacji,
- umożliwienie mieszkańcom i lokalnym podmiotom udziału w konsultacjach społecznych, spotkaniach, warsztatach oraz innych formach dialogu,
- zapewnienie dostępu do informacji o planowanych, realizowanych i zakończonych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych,
- stworzenie możliwości zgłaszania uwag, propozycji i opinii dotyczących działań podejmowanych na obszarze rewitalizacji,
- wzmacnianie współpracy między samorządem, mieszkańcami, organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami i instytucjami lokalnymi.

11.1. Udział interesariuszy w procesie tworzenia GPR

Przeprowadzone na etapie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice konsultacje społeczne stworzyły możliwość szerokiego udziału interesariuszy w procesie przygotowania dokumentu. Współpraca z różnymi podmiotami i instytucjami miała istotne znaczenie dla wypracowania rozwiązań odpowiadających na rzeczywiste potrzeby mieszkańców oraz problemy zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji.

Zgodnie z przepisami ustawy wdrożeniowej, w toku prac nad Programem podjęto działania służące włączeniu dodatkowych partnerów, o których mowa w art. 36 ust. 8 pkt 4 tej ustawy. Należą do nich m.in. partnerzy społeczno-gospodarczy, organizacje reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska, a także

organizacje promujące włączenie społeczne, równość płci, prawa podstawowe, prawa osób z niepełnosprawnościami oraz zasadę niedyskryminacji.

Efektom tych działań będzie formalne włączenie wskazanych grup w prace Komitetu Rewitalizacji, pełniącego funkcję organu opiniotawczo-doradczego Burmistrza Miasta Wojkowice w procesie wdrażania Programu. Udział partnerów w Komitecie umożliwi ich aktywne uczestnictwo w monitorowaniu, opiniowaniu oraz ocenie postępów realizacji działań rewitalizacyjnych. Zakres kompetencji oraz zasady udziału poszczególnych grup interesariuszy określono w regulaminie dotyczącym składu i trybu pracy Komitetu (uchwała nr XXVI.206.2026 Rady Miasta Wojkowice z dnia 25 maja 2026 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta Wojkowice).

Etap I – konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w dniach od 4 kwietnia 2025 roku do 8 maja 2025 roku. Data rozpoczęcia konsultacji społecznych oraz formy konsultacji społecznych, w jakich były prowadzone konsultacje zostały opublikowane dnia 04.04.2025 r. Tego samego dnia ukazało się również ogłoszenie o konsultacjach w lokalnej prasie „Nasz Tygodnik – Zagłębie”. Termin ogłoszenia jest zgodny z ustawą o rewitalizacji. Ponadto, zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. o konsultacjach społecznych poinformowano nie tylko poprzez publikację ogłoszenia w prasie, ale również w sposób zwyczajowo przyjęty w mieście, tj.: wywieszenie w widocznym miejscu, udostępnienie informacji na stronie podmiotowej miasta w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na swojej stronie internetowej.

Konsultując z interesariuszami rewitalizacji² projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy zastosowano następujące formy konsultacji:

- **Zbieranie uwag w postaci formularza konsultacyjnego** (w formie papierowej bądź elektronicznej) – formularz można było złożyć osobiście w Urzędzie Miasta Wojkowice (ul. Jana III Sobieskiego 290a) w godzinach jego otwarcia, przesłać za pośrednictwem poczty lub poczty kurierskiej na adres: Urząd Miasta Wojkowice, ul. Jana III Sobieskiego 290a, 42-580 Wojkowice lub też przesłać skan wydrukowanego i wypełnionego formularza za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres e-mail: promocja@wojkowice.pl. W trakcie konsultacji społecznych drogą formularza konsultacyjnego nie wpłynęły żadne uwagi – ani drogą elektroniczną, ani też tradycyjną (w papierze). Tym samym, osoby i podmioty uprawnione do udziału w konsultacjach nie zgłosiły żadnych zastrzeżeń co do wyznaczonych granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji drogą formularza.

² W szczególności z mieszkańcami oraz partnerami wskazanymi w Ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 i w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

- **Badanie ankietowe dotyczące opinii na temat projektowanych granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wojkowice** – ankietę można było wypełnić on-line pod adresem: <https://forms.gle/jbnti25a4abcnYbc8>. W przypadku tradycyjnego wypełnienia ankiety w formie papierowej, wypełnione kwestionariusze można było: złożyć osobiście w Urzędzie Miasta Wojkowice (ul. Jana III Sobieskiego 290a) w godzinach jego otwarcia, przesłać za pośrednictwem poczty lub poczty kurierskiej na adres: Urząd Miasta Wojkowice, ul. Jana III Sobieskiego 290a, 42-580 Wojkowice lub też przesłać skan wydrukowanego i wypełnionego kwestionariusza ankiety za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres e-mail: promocja@wojkowice.pl.
Głównym celem badania ankietowego było poznanie opinii na temat projektowanych granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wojkowice. W trakcie konsultacji społecznych wpłynęła tylko jedna ankieta (drogą elektroniczną), a respondent pozytywnie zaopiniował wyznaczone granice obszarów. Na podstawie ankiet nie wprowadzono zatem żadnych zmian co do wyznaczonych obszarów.
- **Spotkanie konsultacyjne z interesariuszami w formie hybrydowej**, które odbyło się w dniu 15.04.2025 roku o godzinie 13:00. Spotkanie zorganizowano w siedzibie Urzędu Miasta Wojkowice, gdzie jednocześnie było włączone połączenie na platformie ZOOM (pod adresem www: <https://us02web.zoom.us/j/84422602862>).
W trakcie konsultacji z interesariuszami nie wpłynęły żadne uwagi – tym samym, osoby i podmioty uprawnione do udziału w konsultacjach nie zgłosiły żadnych zastrzeżeń co do wyznaczonych granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji poprzez spotkanie konsultacyjne.

Na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych nie wprowadzono żadnych zmian do granic wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Etap II – pogłębienie diagnozy obszaru rewitalizacji i przygotowanie założeń GPR

W celu pogłębienia diagnozy obszaru rewitalizacji przeprowadzono **badanie ankietowe mieszkańców i innych interesariuszy obszaru rewitalizacji**. Wyniki badania posłużyły do pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji (ich wyniki zaprezentowano w rozdziale dotyczącym diagnozy pogłębionej).

W dalsze prace związane z przygotowaniem założeń programu także włączono interesariuszy, gdyż przeprowadzono **spotkanie warsztatowe**, w ramach którego opracowano wizję stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu interwencji. Sformułowano też cele i kierunki działań. Spotkanie odbyło się 23 września 2025 roku w siedzibie Urzędu Miasta Wojkowice.

Etap III – konsultacje społeczne w sprawie uchwalenia Regulaminu wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji oraz działania zmierzające do powołania Komitetu Rewitalizacji

Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w dniach od 17 października 2025 roku do 21 listopada 2025 roku. Data rozpoczęcia konsultacji społecznych oraz formy, w jakich konsultacje te były prowadzone, zostały opublikowane dnia 16 października 2025 r. Termin ogłoszenia jest zgodny z ustawą o rewitalizacji. W dniu rozpoczęcia konsultacji ukazało się również ogłoszenie w lokalnej prasie, tj. „Nasz Tygodnik – Zagłębie”. Ponadto, zgodnie z art. 6 ust. 2 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. o konsultacjach społecznych poinformowano nie tylko poprzez publikację ogłoszenia w prasie, ale również w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie, tj.: wywieszenie w widocznym miejscu, udostępnienie informacji na stronie podmiotowej gminy Biuletynie Informacji Publicznej oraz na swojej stronie internetowej.

Konsultując z interesariuszami rewitalizacji³ projekt uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta Wojkowice zastosowano następujące formy konsultacji:

- **Zbieranie uwag w postaci formularza konsultacyjnego** (w formie papierowej bądź elektronicznej) – formularz można było złożyć osobiście w Urzędzie Miasta Wojkowice (ul. Jana III Sobieskiego 290a) w godzinach jego otwarcia, przesłać za pośrednictwem poczty lub poczty kurierskiej na adres: Urząd Miasta Wojkowice, ul. Jana III Sobieskiego 290a, 42-580 Wojkowice lub też przesłać skan wydrukowanego i wypełnionego formularza za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres e-mail: promocja@wojkowice.pl.
W trakcie konsultacji społecznych drogą formularza konsultacyjnego nie wpłynęły żadne uwagi. Osoby i podmioty uprawnione do udziału w konsultacjach nie zgłosiły żadnych zastrzeżeń co do zasad wyznaczania składu i zasad działania Komitetu Rewitalizacji
- **Badanie ankietowe dotyczące opinii na temat zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta Wojkowice** – ankietę można było wypełnić online pod adresem: <https://forms.gle/FF6focDdYxnZtrNp8>. W przypadku tradycyjnego wypełnienia ankiety w formie papierowej, wypełnione kwestionariusze można było: złożyć osobiście w Urzędzie Miasta Wojkowice (ul. Jana III Sobieskiego 290a) w godzinach jego otwarcia, przesłać za pośrednictwem poczty lub poczty kurierskiej na adres: Urząd Miasta Wojkowice, ul. Jana III Sobieskiego 290a, 42-580 Wojkowice lub też przesłać skan wydrukowanego i wypełnionego kwestionariusza ankiety za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres e-mail: promocja@wojkowice.pl.
W trakcie konsultacji społecznych wpłynęły trzy ankiety. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi można stwierdzić, że Regulamin określający zasady wyznaczania składu oraz

³ W szczególności z mieszkańcami oraz partnerami wskazanymi w Ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 i w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

zasady działania Komitetu Rewitalizacji jest oceniany jako dokument jasny i zrozumiały. Wszyscy respondenci (100%) wskazali, że Regulamin jasno określa zadania Komitetu Rewitalizacji, a także że zasady jego działania są dla nich zrozumiałe. Również formularz zgłoszeniowy stanowiący załącznik do Regulaminu został oceniony jednoznacznie pozytywnie. Jednocześnie większość respondentów potwierdziło, że sposób rekrutacji członków Komitetu Rewitalizacji opisany w Regulaminie jest dla nich zrozumiały. W jednej z odpowiedzi zgłoszono uwagę dotyczącą braku informacji o wymaganej liczbie podpisów poparcia na liście zgłoszeniowej, co mogło wpłynąć na ocenę tego elementu Regulaminu. W związku z powyższą uwagą wprowadzono zmianę do projektu uchwały, ustalając, iż lista poparcia dotycząca rekrutacji członków Komitetu Rewitalizacji, powinna zawierać od 15 do 30 podpisów osób należących do określonych grup.

- **Spotkanie konsultacyjne z interesariuszami**, które odbyło się w formie zdalnej na platformie ZOOM w dniu 13 listopada 2025 roku, o godz. 13:00 z możliwością dołączenia do spotkania z siedziby Urzędu.

W ramach konsultacji społecznych zrealizowano spotkanie dla interesariuszy rewitalizacji, jednak nie wzbudziło ono ich zainteresowania. Nikt spośród uprawnionych do udziału w konsultacjach osób i podmiotów nie wziął udziału w spotkaniu. Tym samym podczas spotkania nie zostały zgłoszone żadne zastrzeżenia co do zasad wyznaczania składu i zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych dotyczących zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta Wojkowice wpłynęły trzy ankiety online.

W jednej z nich wskazano na potrzebę wskazania minimalnej liczby podpisów na liście poparcia w celu rekrutacji członków Komitetu Rewitalizacji.

W jej wyniku wprowadzono zmianę do projektu uchwały, ustalając, iż lista poparcia dotycząca rekrutacji członków Komitetu Rewitalizacji, powinna zawierać od 15 do 30 podpisów osób należących do co najmniej jednej spośród grup:

- pełnoletnich mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- właścicieli/użytkowników wieczystych nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji,
- przedstawicieli podmiotów zarządzających nieruchomościami położonymi na obszarze rewitalizacji,
- przedsiębiorców działających na obszarze rewitalizacji,
- przedstawicieli organizacji pozarządowych/organizacji społecznych/grup nieformalnych działających na obszarze rewitalizacji,
- przedstawicieli podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska prowadzących działalność na obszarze rewitalizacji,
- przedstawicieli podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji działających na obszarze rewitalizacji.

Wprowadzone zmiany zostały uwzględnione w projekcie uchwały. Konsultacje, mimo ograniczonego zaangażowania mieszkańców, pozwoliły na doprecyzowanie i usystematyzowanie zasad dot. wyznaczania składu Komitetu Rewitalizacji

Etap IV – nabór projektów rewitalizacyjnych

Zgodnie z przyjętym założeniem społecznienia tworzenia GPR, interesariusze⁴ zostali zaproszeni do zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które umożliwią realizację założeń programu i przyjętych celów, a tym samym przyczynią się do wsparcia prowadzonego procesu rewitalizacji.

Ogłoszenie o naborze opublikowano 24 września 2025 roku na stronie podmiotowej gminy Biuletynie Informacji Publicznej (<https://wojkowice.bip.net.pl/>) oraz na stronie internetowej gminy (<https://www.wojkowice.pl/>). Nabór trwał od 24 września 2025 roku do 8 października 2025 roku.

Na potrzeby tego procesu przygotowano specjalny formularz zgłoszeniowy, zawierający wszystkie elementy wymagane ustawą o rewitalizacji (art. 15 ust. 5 lit. a). Formularz uzupełniono o wskazówki dotyczące sposobu jego wypełniania oraz o informacje o celach i kierunkach działań określonych w GPR – opracowanych na podstawie diagnozy pogłębionej i wyników spotkania warsztatowego. Dzięki temu zgłaszane projekty mogły być lepiej dopasowane do założeń programu.

Efektom naboru projektów rewitalizacyjnych było zebranie 7 kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Etap V – konsultacje społeczne i opiniowanie Gminnego Programu Rewitalizacji

ROZDZIAŁ ZOSTANIE OPRACOWANY PO ZAKOŃCZENIU KONSULTACJI I PROCESU OPINIOWANIA

11.2. Sposób włączenia interesariuszy w procesie wdrażania GPR

Proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice na lata 2025-2035, podobnie jak etap jego przygotowania, będzie prowadzony z uwzględnieniem zasady partycypacji społecznej. Oznacza to stałe włączanie interesariuszy rewitalizacji w działania związane z realizacją Programu, w szczególności mieszkańców obszaru rewitalizacji, przedstawicieli lokalnych instytucji, organizacji społecznych, przedsiębiorców oraz innych podmiotów zainteresowanych rozwojem gminy. Takie podejście pozwoli zwiększyć społeczną akceptację planowanych przedsięwzięć, lepiej dostosować je do rzeczywistych potrzeb użytkowników oraz ograniczyć ryzyko pojawienia się konfliktów na etapie realizacji.

⁴ W szczególności mieszkańcy oraz partnerzy wskazani w Ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 i w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

Istotnym elementem wdrażania Programu będzie prowadzenie bieżącej i przejrzystej polityki informacyjnej. Mieszkańcy oraz pozostali interesariusze będą informowani o postępach realizacji przedsięwzięć, planowanych działaniach, możliwościach udziału w konsultacjach oraz efektach podejmowanych interwencji. Zapewnienie dostępu do aktualnych informacji sprzyjać będzie większej przejrzystości procesu rewitalizacji oraz umożliwi społeczności lokalnej aktywne śledzenie zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji.

W przypadku przedsięwzięć infrastrukturalnych, zwłaszcza dotyczących przestrzeni publicznych, modernizacji obiektów oraz poprawy funkcjonalności otoczenia, istotne znaczenie będzie miało uwzględnianie opinii użytkowników tych miejsc. Konsultacje, spotkania lub warsztaty planistyczne pozwolą na doprecyzowanie rozwiązań odpowiadających codziennym potrzebom mieszkańców, w tym osób starszych, dzieci, młodzieży, rodzin z dziećmi oraz osób ze szczególnymi potrzebami.

Partycypacyjny charakter wdrażania GPR obejmie również przedsięwzięcia społeczne, ukierunkowane na aktywizację mieszkańców, integrację lokalną, przeciwdziałanie wykluczeniu oraz rozwój oferty społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej. Realizacja tego typu działań będzie wymagała współpracy samorządu z lokalnymi partnerami, w tym jednostkami organizacyjnymi gminy, organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi, podmiotami społecznymi oraz przedsiębiorcami.

W trakcie wdrażania Programu przewiduje się organizację spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami i interesariuszami rewitalizacji. Będą one służyły przedstawianiu aktualnego stanu realizacji GPR, zbieraniu opinii, identyfikowaniu nowych potrzeb oraz formułowaniu propozycji usprawnień. Dzięki temu proces rewitalizacji będzie miał charakter otwarty i elastyczny, umożliwiający reagowanie na zmieniającą się sytuację społeczną, przestrzenną i gospodarczą obszaru rewitalizacji.

Ważną rolę w zapewnieniu udziału interesariuszy pełnić będzie również Komitet Rewitalizacji, stanowiący forum współpracy i dialogu pomiędzy władzami gminy a przedstawicielami różnych środowisk lokalnych. Jego działalność będzie wspierać opiniowanie działań, formułowanie rekomendacji oraz monitorowanie przebiegu procesu rewitalizacji. Dzięki temu Gminny Program Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice na lata 2025–2035 będzie wdrażany w sposób partnerski, przejrzysty i zgodny z potrzebami lokalnej społeczności.

11.3. Sposób zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz innych podmiotów w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT (GPR)

Należy zaznaczyć, że przygotowanie i realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji odbywają się z poszanowaniem zasady partnerstwa, rozumianej jako aktywne angażowanie mieszkańców, interesariuszy lokalnych oraz partnerów społeczno-gospodarczych na kolejnych etapach procesu rewitalizacji. Obejmuje to udział w diagnozowaniu problemów, określaniu kierunków interwencji, wyborze przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a następnie

w monitorowaniu i konsultowaniu sposobu ich wdrażania. Takie podejście wynika zarówno z istoty rewitalizacji jako procesu prowadzonego na rzecz lokalnej społeczności, jak i z wymogów dotyczących udziału partnerów, określonych w Ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 oraz w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

W proces opracowywania GPR włączani byli nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji, lecz również podmioty reprezentujące różne środowiska lokalne i instytucjonalne. Należeli do nich m.in. przedsiębiorcy, zrzeszenia przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia działające na rzecz integracji społecznej, organizacje reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska, a także podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji. Ich udział służył temu, aby Program odpowiadał nie tylko na problemy przestrzenne, techniczne i infrastrukturalne, ale również na potrzeby społeczne, gospodarcze, środowiskowe oraz związane z dostępnością.

Na etapie przygotowania GPR włączenie partnerów polegało przede wszystkim na umożliwieniu im zgłaszania uwag, opinii i propozycji dotyczących kierunków działań rewitalizacyjnych oraz planowanych projektów. Szczególne znaczenie miał nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych, który stworzył przedstawicielom różnych środowisk możliwość wskazania działań odpowiadających na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji. Zgłaszane propozycje mogły obejmować zarówno działania społeczne, edukacyjne, integracyjne i aktywizacyjne, jak również przedsięwzięcia infrastrukturalne, środowiskowe, gospodarcze czy związane z poprawą dostępności. Ważnym elementem partycypacji była także możliwość udziału w konsultacjach społecznych projektu GPR oraz regulaminu Komitetu Rewitalizacji.

Na etapie wdrażania Programu partnerzy społeczno-gospodarczy oraz inne podmioty będą zaangażowani przede wszystkim poprzez konsultowanie postępów realizacji przedsięwzięć, zgłaszanie uwag dotyczących sposobu ich prowadzenia oraz identyfikowanie nowych potrzeb pojawiających się na obszarze rewitalizacji. Przedsiębiorcy i zrzeszenia przedsiębiorców będą mogli wносить perspektywę dotyczącą lokalnej aktywności gospodarczej, warunków prowadzenia działalności, dostępności usług, potencjału tworzenia miejsc pracy orazżywienia gospodarczego obszaru rewitalizacji. Organizacje społeczne i stowarzyszenia działające na rzecz integracji społecznej będą natomiast ważnym partnerem w zakresie działań służących aktywizacji mieszkańców, przeciwdziałaniu wykluczeniu, rozwojowi usług społecznych, wzmocnieniu więzi lokalnych oraz zwiększaniu udziału mieszkańców w życiu publicznym.

Podmioty działające na rzecz ochrony środowiska będą mogły uczestniczyć w opiniowaniu i konsultowaniu działań dotyczących przestrzeni publicznych, terenów zieleni, adaptacji do zmian klimatu, ograniczania negatywnego oddziaływania na środowisko oraz poprawy jakości

życia mieszkańców poprzez rozwiązania przyjazne środowisku. Z kolei podmioty promujące włączenie społeczne, prawa podstawowe, prawa osób z niepełnosprawnościami, równość płci i niedyskryminację będą włączane w ocenę zgodności realizowanych przedsięwzięć z zasadami dostępności, równego traktowania i niedyskryminacji. Ich udział będzie szczególnie istotny przy konsultowaniu rozwiązań dotyczących dostępności architektonicznej, komunikacyjnej, cyfrowej i informacyjnej, a także przy projektowaniu działań skierowanych do grup narażonych na marginalizację.

Realizacja Programu będzie miała charakter otwarty, co oznacza, że partnerzy będą mogli zgłaszać uwagi i propozycje także w trakcie wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W przypadku konieczności aktualizacji GPR, zmiany zakresu przedsięwzięć, uzupełnienia listy projektów lub dostosowania działań do nowych wyzwań społecznych, gospodarczych, środowiskowych bądź przestrzennych, przewiduje się ponowne wykorzystanie mechanizmów konsultacyjnych oraz skierowanie zaproszeń do wskazanych wyżej podmiotów i partnerów. Pozwoli to utrzymać zgodność Programu z rzeczywistymi potrzebami interesariuszy oraz zapewnić elastyczny charakter procesu rewitalizacji, zdolnego do reagowania na zmiany zachodzące w gminie.

Zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych oraz innych właściwych podmiotów będzie miało zatem charakter ciągły – od etapu przygotowania Programu, przez jego wdrażanie, aż po monitorowanie realizacji i konsultowanie ewentualnych zmian. Tak rozumiana partycypacja wzmacnia trafność zaplanowanych działań, zwiększa społeczną akceptację Programu oraz sprzyja realizacji przedsięwzięć odpowiadających na rzeczywiste potrzeby obszaru rewitalizacji i jego mieszkańców.

12. System realizacji gminnego programu rewitalizacji

12.1. System zarządzania realizacją GPR

Miasto Wojkowice pełni kluczową rolę w procesie rewitalizacji, obejmującym zarówno przygotowanie, jak i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji. Jako główny podmiot odpowiedzialny za koordynację procesu rewitalizacji miasto wykorzystuje swoje kompetencje w zakresie planowania przestrzennego, mieszkalnictwa, pomocy społecznej, edukacji, kultury, ochrony środowiska, infrastruktury technicznej oraz rozwoju lokalnego.

Za realizację założeń GPR odpowiada Urząd Miasta Wojkowice, natomiast nadzór nad przebiegiem podejmowanych działań sprawuje Burmistrz Miasta Wojkowice. Burmistrz prowadzi nadzór merytoryczny we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi urzędu, co pozwala zachować spójność, ciągłość i skuteczność działań rewitalizacyjnych. Miasto posiada odpowiedni potencjał organizacyjny, kadrowy i instytucjonalny, umożliwiający efektywną współpracę z partnerami procesu rewitalizacji oraz realne oddziaływanie na zmiany zachodzące na obszarze objętym programem.

Władze samorządowe, działając w ramach swoich ustawowych kompetencji, odpowiadają za realizację celów GPR, dbając o ich zgodność z lokalnymi dokumentami strategicznymi, potrzebami mieszkańców oraz zasadą racjonalnego gospodarowania dostępnymi zasobami. Skuteczność procesu rewitalizacji zależy również od aktywnego udziału społeczności lokalnej, organizacji społecznych, przedsiębiorców, instytucji publicznych oraz pozostałych interesariuszy, których zaangażowanie wzmacnia trafność i trwałość podejmowanych działań.

Koszty związane z zarządzaniem programem pokrywane są z budżetu miasta, dlatego nie zostały wyodrębnione w niniejszym dokumencie jako osobna pozycja. Zadania związane z koordynacją i monitorowaniem procesu rewitalizacji realizowane są w ramach bieżących obowiązków komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Wojkowice, co zapewnia sprawne wdrażanie programu oraz jego pełną integrację z codzienną działalnością samorządu.

Rada Miasta Wojkowice

Rada Miasta pełni kluczową funkcję w procesie rewitalizacji, podejmując uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji. Do jej kompetencji należy także zapewnienie warunków finansowych dla realizacji zaplanowanych przedsięwzięć – zarówno ze środków własnych miasta, jak i środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych – poprzez podejmowanie uchwał dotyczących budżetu oraz wieloletniej prognozy finansowej.

Burmistrz Miasta Wojkowice

Burmistrz Miasta sprawuje bieżący nadzór nad realizacją programu, monitorując postępy jego wdrażania oraz podejmując decyzje dotyczące ewentualnych zmian lub aktualizacji dokumentu. Burmistrz reaguje na pojawiające się wyzwania oraz zmiany w otoczeniu

społeczno-gospodarczym miasta. W przypadku potrzeby wprowadzenia korekt inicjuje ich przygotowanie, opierając się na analizie bieżących potrzeb oraz ocenie aktualności programu w kontekście obowiązujących uwarunkowań prawnych, strategicznych i finansowych.

Urząd Miasta Wojkowice

Urząd Miasta Wojkowice odpowiada za koordynację i praktyczną realizację działań związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Do jego zadań należy m.in. przygotowywanie projektów uchwał i zarządzeń, prowadzenie działań administracyjnych i operacyjnych oraz nadzór nad przebiegiem przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Poszczególne zadania realizowane są przez właściwe komórki organizacyjne urzędu oraz jednostki organizacyjne miasta, zgodnie z zakresem ich kompetencji.

W ramach procesu rewitalizacji do głównych zadań Urzędu Miasta Wojkowice należą przede wszystkim:

- koordynacja działań rewitalizacyjnych oraz zapewnienie ich zgodności z założeniami i zapisami Programu,
- zarządzanie Programem, w tym prowadzenie procedur związanych z uzyskaniem wpisu do wykazu programów rewitalizacji gmin województwa śląskiego,
- prowadzenie planowania i nadzoru finansowego,
- przygotowywanie i realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym opracowywanie niezbędnej dokumentacji oraz pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych,
- współpraca z interesariuszami procesu rewitalizacji – mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi i sektorem prywatnym – w celu zapewnienia skuteczności działań oraz partycypacji społecznej,
- monitorowanie realizacji przedsięwzięć oraz analiza ich efektów i skuteczności,
- aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji, obejmująca przeprowadzenie wymaganych procedur, w tym konsultacji społecznych,
- prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych, zapewniających transparentność procesu oraz aktywne zaangażowanie lokalnej społeczności.

Komitet Rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji, gdy zostanie powołany, będzie pełnił funkcję forum współpracy i dialogu pomiędzy interesariuszami a organami Miasta Wojkowice w zakresie przygotowania, realizacji oraz oceny działań rewitalizacyjnych. Będzie stanowił organ opiniodawczo-doradczy Burmistrza Miasta Wojkowice, wspierając go w prawidłowej realizacji zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji oraz w utrzymaniu stałej komunikacji z interesariuszami – uczestnikami procesu rewitalizacji.

Do głównych zadań Komitetu Rewitalizacji należeć będzie w szczególności:

- 1) opiniowanie dokumentów dotyczących rewitalizacji, w tym projektów aktualizacji i zmian Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice, przedkładanych przez Burmistrza,
- 2) inicjowanie oraz współuczestniczenie w działaniach wspierających proces rewitalizacji, w szczególności w zakresie rozwijania dialogu pomiędzy interesariuszami,
- 3) przedstawianie Burmistrzowi propozycji działań odpowiadających na potrzeby i oczekiwania interesariuszy rewitalizacji.

Zasady powoływania członków Komitetu Rewitalizacji oraz tryb jego pracy zostały określone w uchwale Rady Miasta Wojkowice, poprzedzonej konsultacjami społecznymi. Przyjęcie uchwały stworzyło formalne podstawy do powołania Komitetu oraz przeprowadzenia naboru jego członków zgodnie z ustalonymi zasadami, zapewniając przejrzystość i otwartość procesu wyboru przedstawicieli interesariuszy.

Harmonogram realizacji GPR

Kolejna tabela przedstawia ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice.

Tabela 28. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wojkowice

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
1. Farma fotowoltaiczna	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2. Funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego Klub Senior+ w Wojkowicach	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3. Remont budynku OSP Wojkowice	x	x	x	x	x					
4. Rozwój infrastruktury drogowej (ulica Długosza, Głowackiego i Zapolskiej)		x	x	x	x	x	x	x	x	x
5. Wojkolandia	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
6. Termomodernizacja budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Wojkowicach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii		x	x	x	x					
7. Budowa ścieżek rowerowych na terenie obszaru rewitalizacji w Wojkowicach	x	x	x	x						

12.2. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system w reakcji na zmiany w otoczeniu GPR

System zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice został opracowany w sposób zapewniający sprawne wdrażanie oraz systematyczną realizację przedsięwzięć zaplanowanych w dokumencie. Za realizację, koordynację oraz ocenę postępów procesu rewitalizacji odpowiada Burmistrz Miasta Wojkowice, we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta oraz Komitetem Rewitalizacji.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, program podlega ocenie w zakresie aktualności i stopnia realizacji nie rzadziej niż raz na trzy lata. W celu zachowania zgodności z tym wymogiem monitoring prowadzony będzie w cyklu dwuletnim. Głównym celem systemu monitoringu i ewaluacji jest ocena skuteczności podejmowanych działań oraz szybkie identyfikowanie ewentualnych problemów, co umożliwi bieżące doskonalenie procesu wdrażania programu i zwiększanie efektywności interwencji. Dodatkowo przewiduje się przeprowadzenie ewaluacji ex post po zakończeniu okresu obowiązywania programu.

Monitoring realizacji programu będzie prowadzony przez Urząd Miasta Wojkowice, przy wsparciu Komitetu Rewitalizacji oraz pozostałych interesariuszy procesu. Obejme on w szczególności:

- ocenę stopnia realizacji i aktualności celów programu,
- kontrolę poszczególnych etapów wdrażania, w tym monitorowanie wydatków oraz osiągniętych efektów rzeczowych.

W procesie monitoringu wykorzystywane będą mierniki umożliwiające ocenę stopnia realizacji celów. Dobór wskaźników został dostosowany do dostępnych danych i potrzeb gminy, z możliwością ich rozszerzenia o dodatkowe, bardziej szczegółowe pozycje. Wskaźniki opracowano w oparciu o zdiagnozowane potrzeby rewitalizacyjne, co pozwoli określić stopień ich zaspokojenia oraz identyfikować zmiany w zakresie kluczowych wskaźników delimitacyjnych.

Tabela 29. Mierniki realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji – aktualność celów GPR

Typ miernika	Źródło danych	Rok bazowy		Rok docelowy – prognozowany (2035)
		Miasto Wojkowice	Obszar rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Cel 1. Tworzenie sprzyjającego środowiska dla rozwoju kapitału społecznego i przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji poprzez wzmacnianie aktywności społecznej, integracji mieszkańców i poprawę sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem.				
Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS na 100 mieszkańców	Rejestr KRS	0,19	0,12	Wzrost wartości wskaźnika pozytywnego
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	PUP w Będzinie	2,51	3,76	Spadek wartości wskaźnika negatywnego
Liczba zakłóceń spokoju i porządku publicznego na 100 mieszkańców	KPP w Będzinie	1,43	2,47	Spadek wartości wskaźnika negatywnego
Cel 2. Poprawa jakości, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych oraz infrastruktury na obszarze rewitalizacji.				
Liczba przystanków komunikacji zbiorowej na 100 mieszkańców	Urząd Miasta Wojkowice	0,84	0,94	Wzrost wartości wskaźnika pozytywnego
Szacowana średnia długość dróg gminnych do remontu w ha	Urząd Miasta Wojkowice	452,97	841,71	Wzrost wartości wskaźnika pozytywnego
Cel 3. Kształtowanie przyjaznego i zdrowego środowiska przyrodniczego na obszarze rewitalizacji oraz poprawa jego stanu.				
Powierzchnia terenów zielonych na 100 mieszkańców	Urząd Miasta Wojkowice	378,83	1 003,58	Wzrost wartości wskaźnika pozytywnego

Typ miernika	Źródło danych	Rok bazowy		Rok docelowy – prognozowany (2035)
		Miasto Wojkowice	Obszar rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni w terenie dla dorosłych na 100 mieszkańców	Urząd Miasta Wojkowice	0,18	0,35	Wzrost wartości wskaźnika pozytywnego

Postępy we wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice oraz skuteczność podejmowanych działań będą monitorowane z wykorzystaniem kart monitoringowych opracowanych dla poszczególnych przedsięwzięć (Tabela 30). Każde przedsięwzięcie będzie oceniane na podstawie karty przygotowanej według jednolitego wzoru, wypełnianej przez podmiot odpowiedzialny za jego realizację po zakończeniu działań. Zastosowanie tego narzędzia pozwoli na czytelne i jednoznaczne przedstawienie osiągniętych rezultatów oraz ich porównanie pomiędzy poszczególnymi projektami. Umożliwi to obiektywną ocenę efektywności zrealizowanych działań, identyfikację mocnych stron procesu rewitalizacji, a także rozpoznanie potencjalnych zagrożeń i obszarów wymagających poprawy przy planowaniu kolejnych etapów wdrażania Programu. Karty monitoringowe będą tym samym stanowiły istotne narzędzie analityczne oraz punkt odniesienia wspierający zarządzanie, ocenę i ewentualną aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji.

Dla zwiększenia przejrzystości oraz dostępności informacji rekomenduje się publikowanie wyników monitoringu w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Wojkowice, na oficjalnej stronie internetowej miasta oraz w jego profilach w mediach społecznościowych. Takie rozwiązanie umożliwi mieszkańcom bieżące śledzenie postępów realizacji Programu, wzmacniając jednocześnie mechanizmy partycypacji społecznej oraz zapewniając transparentność procesu rewitalizacji.

Tabela 30. Wzór karty monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice

Nazwa projektu:		
Opis zrealizowanych zadań		
Podmiot realizujący projekt		
Partnerzy realizacji projektu uczestniczący w zadaniach (zaangażowani interesariusze)		
Sposób włączenia interesariuszy		
Wartość wskaźników		
Data rozpoczęcia realizacji		
Data zakończenia		
Nakłady finansowe na realizację projektu	własne	zewnętrzne
Całkowite nakłady finansowe na realizację projektu (SUMA)		

Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice stanowi narzędzie służące ocenie skuteczności podejmowanych działań oraz efektywności wykorzystania środków publicznych, w tym funduszy unijnych, w odniesieniu do przyjętych

celów programu. Wyniki ewaluacji będą podstawą do lepszego dostosowywania planowanych przedsięwzięć do rzeczywistych potrzeb mieszkańców oraz racjonalnego wykorzystania dostępnych zasobów organizacyjnych i finansowych. Dla rzetelnego przeprowadzenia tego procesu konieczne będzie zapewnienie dostępu do aktualnych danych oraz terminowe i kompletne raportowanie przez wszystkie podmioty zaangażowane w realizację Programu.

Ze względu na długofalowy charakter procesu rewitalizacji niniejszy program ma charakter otwarty i elastyczny, co umożliwia jego bieżącą aktualizację w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania. Potrzeba wprowadzenia zmian może wynikać m.in. z nowych regulacji prawnych, pojawienia się nieprzewidzianych wyzwań lub sytuacji kryzysowych, zmian w otoczeniu społeczno-gospodarczym, konieczności uzupełnienia katalogu przedsięwzięć, poszerzenia grupy beneficjentów, a także ze zmieniającej się dostępności środków finansowych – zarówno własnych miasta, jak i pochodzących ze źródeł zewnętrznych.

Informacje dotyczące realizacji Programu oraz ewentualnych planów jego aktualizacji będą przekazywane mieszkańcom w formie publicznych komunikatów. W przypadku wprowadzania istotnych zmian przewiduje się przeprowadzenie pogłębionych konsultacji społecznych, umożliwiających mieszkańcom, organizacjom społecznym, przedsiębiorcom, instytucjom publicznym oraz pozostałym interesariuszom aktywne uczestnictwo w procesie modyfikacji dokumentu.

12.3. Niezbędne zmiany w uchwale

Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (Dz. U. z 2024 r. poz. 278) Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określone zostały w Uchwale nr XXVI.206.2026 Rady Miasta Wojkowice z dnia 25 maja 2026 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta Wojkowice. Gminny Program Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice nie przewiduje zmian w powyższej uchwale.

Specjalna Strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice nie przewiduje się ustalenia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

Zmiany w uchwałach o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

Gminny Program Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice nie przewiduje zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wojkowice, przyjęte Uchwałą Nr XXXI.253.2021 Rady Miasta Wojkowice z dnia 12 kwietnia 2021 roku, wyznacza obszar wymagający rewitalizacji, który częściowo pokrywa się z wynikającym z diagnozy niniejszego programu, jednak nie jest z nim tożsamy.

W związku z wejściem w życie w dniu 24 września 2023 r. przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, na gminach ciąży obowiązek sporządzenia planów ogólnych do 30.06.2026 roku.

Zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

W przypadku realizacji projektu farmy fotowoltaicznej w granicach dopuszczonych zmianą planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wojkowice, przyjętej uchwałą Nr LXIX.563.2024 Rady Miasta Wojkowice z dnia 12 lutego 2024 r., nie zachodzi potrzeba zmian lub uchwalania dodatkowych planów miejscowych.

13. Ocena oddziaływania na środowisko

ROZDZIAŁ ZOSTANIE OPRACOWANY PO PRZEPROWADZENIU PROCEDURY SOOŚ

14. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Załącznik graficzny (mapowy) stanowi załączniki do niniejszego opracowania.

15. Spis rysunków

Rysunek 1. Granice Wojkowic	7
Rysunek 2. Liczba mieszkańców Wojkowic w latach 2020-2024	8
Rysunek 3. Mapa pogładowa obszaru rewitalizacji Miasta Wojkowice	15

16. Spis tabel

Tabela 1. Ruch naturalny ogółem w Wojkowicach w latach 2020-2024.....	8
Tabela 2. Przyrost naturalny w Wojkowicach, województwie śląskim oraz kraju w latach 2020-2024	8
Tabela 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w Wojkowicach w latach 2020-2024.....	9
Tabela 4. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne w Wojkowicach w latach 2020-2024.....	9
Tabela 5. Liczba/udział dzieci objętych opieką w żłobkach w Wojkowicach w latach 2020-2024	10
Tabela 6. Liczba przedszkoli i szkół wraz z liczbą dzieci/uczniów w Wojkowicach w latach 2020-2024	10
Tabela 7. Liczba podmiotów gospodarczych według klas wielkości w Wojkowicach w latach 2020-2024	10
Tabela 8. Liczba spółdzielni, fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych w Wojkowicach w latach 2020-2024.....	11
Tabela 9. Informacje o bezrobotnych zarejestrowanych w Wojkowicach w latach 2020-2024	11
Tabela 10. Podstawowe informacje o opiece społecznej w Wojkowicach w latach 2020-2024	12
Tabela 11. Podstawowa opieka zdrowotna dla mieszkańców Wojkowic w latach 2020-2024	12
Tabela 12. Liczba przystanków autobusowych oraz długość dróg dla rowerów w Wojkowicach w latach 2020-2024.....	12
Tabela 13. Podstawowe informacje o budynkach mieszkalnych i mieszkaniach w Wojkowicach w latach 2020-2024.....	13
Tabela 14. Obszar rewitalizacji.....	16
Tabela 15. Skrócone podsumowanie wyników analizy wskaźnikowej	17

Tabela 16. Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych.....	45
Tabela 17. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1	63
Tabela 18. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2	64
Tabela 19. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 3	66
Tabela 20. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 4.....	67
Tabela 21. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 5.....	68
Tabela 22. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6	69
Tabela 23. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 7	71
Tabela 24. Macierz korelacji przedsięwzięć z poszczególnymi sferami	76
Tabela 25. Komplementarność problemowa – powiązanie potrzeb rewitalizacji, celów rewitalizacji i kierunków działań rewitalizacyjnych wraz z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	78
Tabela 26. Lista projektów dofinansowanych z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020 w Mieście Wojkowice.....	79
Tabela 27. Plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice na lata 2025-2035 – lista przedsięwzięć podstawowych.....	83
Tabela 28. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wojkowice	95
Tabela 29. Mierniki realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji – aktualność celów GPR	96
Tabela 30. Wzór karty monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Wojkowice	97

